

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

NOI RESURSE IN CIRCUITUL ECONOMIC

A TOVARAȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU LA TÎRGUL DE MOSTRE DE BUNURI DE CONSUM

În ziua de 19 august tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au vizitat Tîrgul de mostre de bunuri de consum, organizat la Complexul expozițional din Piața Scîntîiței.

Noul dialog al secretarului general al partidului cu cadrele de răspundere din ministere, organizații economice, cu conducătorii unităților producătoare de bunuri de consum s-a constituit prin observațiile și indicațiile date, prin concluziile desprinse, într-un moment de o deosebită însemnătate pentru ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregii activități din ramurile industriale care concurează la realizarea bunurilor de consum, la aprovizionarea populației.

Aplicarea măsurilor stabilite cu acest prilej, precum și grăbirea procesului de finalizare a programelor pe domenii, îndeplinirea neîntirziată a indicațiilor date de secretarul general al partidului, oamănii muncii ce lucrează în aceste sectoare își vor aduce o contribuție sporită la realizarea țelului suprem al politicii partidului nostru — ridicarea necontenită a nivelului de trai material și spiritual al poporului.

UNITATEA DE NECLINTIT A ÎNTREGULUI POPOR ÎN JURUL PARTIDULUI

23 AUGUST 1944, o zi înscrisă cu litere de foc și de lumină în istoria poporului și patriei noastre, un moment de hotărâtoare însemnătate în lupta omenirii pentru victoria finală asupra hitlerismului. Pe plan intern victoria insurecției naționale armate, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August a însemnat nu numai deschiderea drumului pentru eliberarea țării de sub dominația Germaniei naziste, pentru cucerirea unei reale și depline independențe naționale ci și pentru înfăptuirea procesului celor mai profunde transformări revoluționare pe care le-a cunoscut societatea românească vreodată. Așa cum aprecia secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Expunerea sa cu prilejul sărbătoririi centenarului proclamării independenței de stat a României. „Înfăptuirea actului istoric de la 23 august 1944 a deschis calea unei dezvoltări noi, democratice și progresiste a societății românești, precum și a lichidării definitive a oricărei dependențe a poporului nostru față de monopolurile străine, de cercurile imperialiste internaționale. România și-a dobândit, pentru prima dată în mod cu adevărat plenar, independența și suveranitatea națională, la baza cărora au fost puse eliberarea poporului de orice exploatare și asuprire, cucerirea puterii politice și economice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimica, cu intelectualitatea, cu celelalte forțe sociale, edificarea noii orânduiri socialiste în care masele muncitoare, poporul își făuresc în mod conștient propriul viitor, propria istorie“.

Pregătită și înfăptuită sub conducerea Partidului Comunist Român insurecția de la 23 august a fost expresia hotărârii poporului român de a se elibera de sub orice dominație internă sau externă, de a-și redobândi demnitatea națională, de a fi pe deplin stăpîn pe propria sa soartă. Dovadă a maturității politice a partidului comunist care, în condiții extrem de grele, a știut să desfășoare o politică clarvăzătoare, bazată pe înțelegerea realistă a cerințelor momentului, de făurire a unui sistem de alianțe cu cele mai largi și mai diverse forțe sociale și politice, actul istoric de la 23 august a constituit actul de voință al întregii națiuni, strîns unită în jurul partidului, forțele insurecționale fiind urmate într-un consens plin de abnegație de către populația țării. Obiectivele stabilite de Partidul Comunist Român — redobândirea independenței naționale, răsturnarea dictaturii antonesciene și formarea unui guvern cuprinzînd reprezentanții tuturor forțelor patriotice, alăturarea României la coaliția antihitleristă, eliberarea nordului Transilvaniei, răpit prin diclatul de la Viena, întruneau adeviziunea tuturor partidelor și forțelor animate de dragoste de țară. răspundeau năzuințelor fierbinți de libertate, de a-și făuri propriul viitor, ale celor mai largi mase populare, fără deosebire de naționalitate. Aceasta și explică rezultatele strălucite ale insurecției. Fapt fără precedent în analele celui de al doilea război mondial, în ziua insurecției întreaga armată română a întors armele, angajîndu-se cu întregul potențial în lupta pentru zdrobirea fascismului și

eliberarea țării, iar participarea la lupta armată a maselor populare de la orașe și sate a adus o însemnată contribuție la izgonirea trupelor hitleriste, la apărarea de distrugerii a localităților și a zonelor industriale.

Astfel insurecția națională armată, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944 a avut și o profundă semnificație internațională. Într-un moment în care soarta războiului nu era încă pe deplin decisă, deși balanța înclina hotărâtor de partea coaliției antihitleriste, evenimentele petrecute în România au răsturnat planurile strategice ale Germaniei hitleriste, au lipsit-o de importante linii de apărare, de un apreciabil potențial militar și economic, apropiind considerabil momentul victoriei depline. La 25 august 1944 ziarul american „New York Times” aprecia că „istoria va consemna actul de la 23 august 1944 ca unul dintre cele mai hotărâtoare evenimente ale întregului război”, iar la 27 august radio Moscova arăta că prin ieșirea României din Axă „se prăbușește tot sistemul de dominație german din sud-estul Europei”. În afară de aceasta ziua de 23 august a însemnat și începutul participării României cu întregul său potențial uman și material la războiul împotriva Germaniei, pînă la înfringerea ei deplină.

După eliberarea întregului teritoriu național, la 25 octombrie 1944, trupele române au participat la eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei. După datele citate de G. A. Deborin (Al doilea război mondial, studiu militar-politic sub redacția generalului-maior I. I. Zubkov, Editura Politică, 1960, traducere din limba rusă, pag. 487), „începînd de la 24 august și pînă la terminarea războiului trupele române au străbătut prin lupte grele peste 1 000 km, au eliberat 3 800 localități, dintre care 53 de orașe, au capturat peste 103 000 de prizonieri și au cauzat inamicului pierderi mari în oameni și materiale”. La 7 ianuarie 1945, postul de radio Londra arăta că „România se situează azi în al patrulea rînd în ce privește numărul de ostași care participă la bătălia de distrugere a nazismului”. Desigur însă că la efortul militar al României trebuie adăugat aportul său economic, care s-a ridicat la circa 1 miliard de dolari la cursul valutar din 1938, ceea ce însemna foarte mult pentru o țară deja secătuită și care s-a putut realiza numai prin munca eroică a întregului popor care, acționînd cu succes împotriva sabotajului reacțiunii, a răspuns cu un puternic elan patriotic chemării Partidului Comunist Român „Totul pentru front, totul pentru victorie”.

MOMENT DE RĂSCRUCE în istoria poporului nostru, actul istoric de la 23 August 1944 a declanșat un proces revoluționar neîntreput ce s-a dezvoltat sub conducerea Partidului Comunist Român și care a dus la victoria revoluției populare, înlăturarea exploatarei omului de către om, instaurarea regimului socialist, edificarea cu deplin succes a noii orînduirii sociale, a determinat toate înfăptuirile de importanță istorică pe care le-am dobîndit în cei 34 de ani ce au trecut de la insurecție și care constituie mîndria întregii noastre națiuni. În această amplă suită de prefaceri revoluționare, înfăptuirea reformei agrare, instituirea primului guvern democrat-popular la 6 martie 1945, înlăturarea monarhiei, măsurile economice cu caracter anticapitalist care au pregătit actul naționalizării din iunie 1948, se constituie ca momente de referință ale bătăliilor revoluționare purtate de oamenii muncii,

fără deosebire de naționalitate, de întregul nostru popor pentru a-și cuceri o deplină și reală independență, pentru a deveni unicul stăpîn al destinului său.

Odată cu instaurarea relațiilor de producție socialiste, au fost asigurate condițiile necesare pentru o accelerată dezvoltare economică și socială, pentru canalizarea tuturor forțelor poporului nostru, a întregului său potențial uman și material pentru înlăturarea stării de înapoiere în care ne aflam, agravată considerabil de distrugerile războiului și de sabotajele reacțiunii. Stringîndu-și rîndurile în jurul partidului comunist, care încă de la început a arătat că singura cale pentru ridicarea economică a țării o constituie industrializarea, printr-un efort comun, prin muncă eroică, plină de abnegație patriotică, masele populare de la orașe și sate, fără deosebire de naționalitate, au trecut la edificarea economiei socialiste a României.

Sub conducerea științifică a Partidului Comunist Român a fost creată, practic din temelii, o nouă industrie, cu noi ramuri și subramuri, capabile să asigure promovarea progresului tehnic, valorificarea superioară a resurselor țării și participarea din ce în ce mai eficientă a României la diviziunea internațională a muncii, a fost încheiat procesul de cooperativizare a agriculturii și, pe baza dezvoltării industriale, s-a putut trece la modernizarea acestei ramuri de bază a economiei noastre naționale, s-a schimbat radical caracterul și structura economiei românești. În anul 1977 față de anul 1948 producția industrială era de peste 45 de ori mai mare, iar ponderea industriei în crearea venitului național se ridică în prezent la 56% față de numai 38% în anul 1948. Practic, în numai trei decenii am străbătut un drum enorm, de la o stare de înapoiere economică, la economia înfloritoare de azi, în plin proces de modernizare, cu un ritm de dezvoltare printre cele mai înalte din lume și care ne permite să ne propunem, cu deplin temei, ca la sfîrșitul cincinalului viitor să ne ridicăm în categoria statelor cu o dezvoltare economică medie.

După cum demonstrează viața, temelia tuturor succesorilor noastre o constituie conducerea de către partid a întregii opere de edificare a socialismului, concepția științifică, originală, profund patriotică și umanistă a Partidului Comunist Român, concepție care s-a afirmat mai ales în anii de după Congresul al IX-lea al partidului, perioada cea mai bogată în realizări din întreaga istorie a poporului nostru. Puternic dinamizate de strălucita personalitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu, de capacitatea sa de analiză și sinteză superioară a sensurilor progresului contemporan, prin aplicarea creațiilor adevărurilor generale ale socialismului la condițiile concrete ale României, teoria și practica noastră revoluționară au cunoscut în această perioadă o dezvoltare fără precedent, s-au îmbogățit neconținut, aducînd tot atîtea contribuții originale la tezaurul gîndirii revoluționare universale. Practic tot ceea ce am înfăptuit în anii de după Congresul al IX-lea, întreaga strategie economică și socială profund științifică, pentru a ne ridica într-o perioadă istorică scurtă în rîndul țărilor dezvoltate ale lumii, sînt indisolubil legate de contribuția hotărâtoare a secretarului general al partidului, poartă amprenta spiritului său revoluționar, cutezător și a gîndirii sale clarvăzătoare, originale, dinamice, a profundului său patriotism și umanism.

Nicoară IONESCU

(Continuare în pag. 7)

CONTRIBUȚIE IMPORTANTĂ LA DEZVOLTAREA RELAȚIILOR DE PRIETENIE ȘI COLABORARE ROMÂNNO-CHINEZE

SUCCESUL DEPLIN, rezultatele deosebit de rodnice cu care s-a încheiat vizita oficială de prietenie întreprinsă în țara noastră, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, de tovarășul Hua Kuo-fen, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, constituie pentru întregul nostru popor un motiv de adâncă satisfacție. Eveniment politic de seamă în viața partidelor și statelor noastre, această vizită, prima efectuată în România la nivelul cel mai înalt al conducerii partidului și statului chinez, marchează un moment istoric în cronica relațiilor tradiționale de prietenie, solidaritate și colaborare dintre partidele, țările și popoarele noastre.

Primirea călduroasă, manifestările de profundă stimă, prețuire și prietenie rezervate celui mai de seamă sol al poporului chinez pretutindeni pe parcursul vizitei sale pe pământul ospitalier al României sînt edificatoare pentru adevărul și sprijinul deplin de care se bucură politica fermă, principială și consecventă a partidului nostru — reafirmată cu toată claritatea în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Ședința activului central de partid și de stat — de dezvoltare continuă și armonioasă a relațiilor cu toate țările socialiste, în interesul reciproc, al cauzei generale a socialismului și colaborării internaționale.

Dezvoltarea cu succes a raporturilor pe multiple planuri dintre România și toate țările socialiste, fără excepție, își găsește, în ultimă instanță, izvorul în consecvența cu care partidul și statul nostru situează la baza relațiilor sale cu aceste țări principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independentei și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne ale altor țări; avantajului reciproc, colaborării și întraajutorării tovarășești și solidarității internaționale. Fidelă acestei orientări programatice, care s-a dovedit justă și trebuie continuată cu toată fermitatea, România — așa cum arăta limpede secretarul general al partidului nostru — nu contrapune în nici un fel relațiile sale cu unele țări socialiste raporturilor cu alte țări socialiste, fiind ferm hotărîtă să acționeze și în viitor, cu aceeași principialitate și neobosită stăruință în vederea extin-

derii bunelor sale relații cu toate statele socialiste, contribuind astfel activ la creșterea forței și influenței socialismului în lume.

Desfășurate în atmosfera de caldă prietenie, stimă și înțelegere reciprocă, caracteristică relațiilor româno-chineze, relații care au vechi și bogate tradiții, noile convorbiri dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Hua Kuo-fen au condus la exprimarea hotărîrii de a extinde și aprofunda și mai mult aceste raporturi pe temelia trainică a principiilor menționate. S-a relevat, în acest cadru, importanța deosebită a vizitei oficiale de prietenie pe care a efectuat-o în Republica Populară Chineză, în luna mai a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu — vizită care a deschis o nouă pagină în cronica relațiilor româno-chineze.

„**Intre țările și partidele noastre — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la dineul oficial oferit duminică în onoarea sa de tovarășul Hua Kuo-fen — există raporturi îndelungate, întemeiate pe încredere, stimă și respect mutual, pe deplină egalitate și intrajutorare tovarășească. Înțelegerile de cooperare economică ce vor fi semnate miine, ca și crearea comisiei mixte guvernamentale de cooperare româno-chineze, vor amplifica și diversifica aceste raporturi, contribuind la accelerarea construcției socialiste în cele două țări, demonstrînd superioritatea relațiilor de tip nou dintre popoarele ce construiesc noua orînduire socială. Intensificarea cooperării multilaterale dintre partidele și țările noastre va sluji, fără îndoială, nu numai intereselor celor două popoare, ci și ansamblului cauzei socialismului, progresului și păcii în lume.**”

La rîndul său, tovarășul Hua Kuo-fen declara: „**Susținem că relațiile dintre toate statele trebuie să fie așezate pe principii respectării independenței, suveranității și integrității teritoriale, neagresiunii reciproce, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și avantajului reciproc și coexistenței pașnice. Relațiile dintre China și România sînt așezate tocmai pe baza acestor principii, de aceea ele au vitalitate și rezistă la încercări. Intre țările noastre, nu numai că relațiile noastre politice sînt foarte bune, ci devin din ce în ce mai bune și relațiile de colaborare economică, care se dezvoltă rapid și au perspective largi,**” relevînd în continuare: „**Dezvoltarea neconținută a relațiilor dintre**

China și România corespunde nu numai intereselor fundamentale ale popoarelor chinez și român, ci și intereselor popoarelor lumii și va exercita cu siguranță o inriurare profundă“.

În cursul vizitei a fost subliniată cu satisfacție dezvoltarea continuă a schimburilor comerciale, a cooperării economice și tehnico-științifice bilaterale, care urmează să realizeze o creștere însemnată în actualul cincinal, relevându-se în acest sens importanța deosebită a Acordului de colaborare economică și tehnică pe termen lung, semnat la Pekin la 19 mai a.c. de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Hua Kuo-fen, ca și a convențiilor și protocoalelor semnate în timpul recentei vizite a tovarășului Hua Kuo-fen în România, ca o contribuție la promovarea unor forme largi, moderne de colaborare economică reciproc avantajoasă, la realizarea prin eforturi comune de obiective industriale, la cooperarea în producție și pe terțe piețe. Cele două părți au convenit totodată să dezvolte colaborarea tehnico-științifică în domeniul cercetării, în primul rând în ramurile cele mai noi, de vîrf, ale științei și tehnologiei contemporane.

Noile înțelegeri de colaborare bilaterală, convenite și semnate în timpul vizitei, pe baza hotărîrilor adoptate de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Hua Kuo-fen, sînt menite să dea o bază și mai concretă prieteniei româno-chineze, să ducă la întărirea și dezvoltarea continuă a solidarității și colaborării dintre cele două partide, țări și popoare.

INTILNIRILE și convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Hua Kuo-fen au prilejuit totodată efectuarea unui larg schimb de păreri cu privire la problemele actuale ale situației internaționale, subliniindu-se necesitatea de a se acționa pentru a se asigura o evoluție democratică a vieții politice mondiale, întărirea păcii și securității generale. Punînd în evidență interesul profund al României și Chinei populare pentru statornicirea unui climat de pace în lume, condiție esențială pentru edificarea noii orînduirii în cele două țări, dialogul la nivel înalt a prilejuit reafirmarea voinței celor două partide și țări de a-și întări conlucrarea lor pe arena mondială, pentru a-și spori, astfel, contribuția la soluționarea justă, în interesul tuturor popoarelor, a problemelor complexe ale contemporaneității, de care depind pacea și securitatea internațională, făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră. Reliefînd însemnătatea deosebită a luptei pentru asigurarea independenței popoarelor, a egalității în drepturi între toate statele, fără deosebire de mărime sau potențial economic și militar, pentru excluderea cu desăvîrșire a forței și amenințării cu forța din raporturile dintre state, schimburile de vederi au evidențiat hotărîrea celor două țări de a acționa consecvent, împreună cu forțele înaintate din întreaga lume, pentru lichidarea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, a oricăror forme de dominație și asuprire, pentru eradicarea subdezvoltării și edificarea unei noi ordini economice internaționale.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu cu ocazia vizitei înaltului oaspete chinez, România consideră că evoluțiile actuale fac mai necesare ca oricînd unirea eforturilor tuturor popoarelor, desfășurarea unor acțiuni ferme pentru diminuarea încordării din viața internațională, pentru continuarea cursului spre destindere, colaborare și pace, pentru libertatea și dezvoltarea economico-socială de sine stătătoare a tuturor națiunilor — deziderate arzătoare ale lumii de azi.

Vizita actuală, la fel ca și cea efectuată în luna mai 1978 de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Populară

Înțelegeri de colaborare bilaterală semnate în timpul vizitei

— Acordul între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Populare Chineze privind constituirea Comisiei guvernamentale româno-chineze de colaborare economică și tehnică :

— Protocolul între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Populare Chineze privind colaborarea tehnică în producție :

— Protocolul între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Populare Chineze privind condițiile de viață și de muncă ale personalului tehnico-îngineresc solicitat și trimis reciproc și ale practicanților trimiși reciproc :

— Acordul între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Populare Chineze privind colaborarea tehnico-științifică :

— Protocolul privind schimbul de mărfuri și plățile între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Populare Chineze pe anul 1979 :

— Acordul între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Populare Chineze privind colaborarea în domeniul turismului :

— Acordul între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Populare Chineze privind carantina fitosanitară și protecția plantelor :

— Acordul între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Populare Chineze privind colaborarea tehnică în domeniul combaterii bolilor animalelor :

— Procesul verbal privind schimbul instrumentelor de ratificare a Convenției româno-chineze privind înființarea reciprocă de consulate generale.

A mai fost semnată Convenția între Întreprinderea de exploatare a flotei maritime — Navrom și Compania de navigație maritimă chineză privind înființarea unui serviciu de linie maritimă.

Chineză, a prilejuit o mai bună cunoaștere reciprocă a înfăptuirilor celor două popoare în construcția socialismului. „Păstrăm încă vie în memorie — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — impresia puternică pe care ne-au făcut-o, în timpul vizitei efectuate în luna mai în China, realizările eroicului popor chinez în construcția socialismului, munca sa plină de abnegație, desfășurată sub conducerea Partidului Comunist Chinez în frunte cu tovarășul Hua Kuo-fen, pentru modernizarea economiei, științei și culturii patriei, pentru transformarea Chinei, pînă la sfîrșitul acestui secol, într-un stat socialist puternic și înfloritor“. La rîndul său, tovarășul Hua Kuo-fen spunea : „În cursul șederii noastre, am vizitat uzine, o cooperativă agricolă de producție, am avut contacte largi cu masele populare din România și am văzut cu ochii noștri proprii că, muncind cu elan și abnegație, ele își construiesc propria țară, obținînd succese strălucite în edificarea socialismului. România de astăzi se prezintă peste tot ca un tablou plin de vigoare și vitalitate, ce încintă ochii“.

Corespunzînd orientărilor programatice stabilite de Congresul al XI-lea și Conferința Națională ale partidului de a se acționa cu consecvență pentru extinderea relațiilor politice, economice, tehnico-științifice și culturale, precum și a conlucrării în viața internațională cu toate țările socialiste, vizita oficială de prietenie în România a tovarășului Hua Kuo-fen, întîlnirile și convorbirile desfășurate cu acest prilej, rezultatele deosebit de pozitive cu care acestea s-au finalizat, reprezintă o nouă contribuție de seamă la întărirea continuă a prieteniei dintre partidele și țările noastre, în interesul celor două popoare, al cauzei generale a socialismului, păcii și înțelegerii internaționale.

D. DINU

DEMOCRATISMUL ORÎNDUIRII NOASTRE —

garanția respectării drepturilor și libertăților cetățenești

ESTE UN ADEVĂR AXIOMATIC că democrația constituie o latură intrinsecă, o necesitate obiectivă a construirii socialismului, că edificarea noii societăți nu poate fi realizată cu succes decât în condițiile în care clasa muncitoare, tărâtimea, intelectualitatea, întregul popor participă activ la conducerea societății, la făurirea conștientă a propriului său destin. Partidul Comunist Român a înscris printre preocupările sale centrale permanente perfecționarea caracterului democratic al orînduirii noastre.

Cucerirea puterii politice și a instrumentului său principal — statul —, făurirea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului, extinderea relațiilor de producție socialiste la scara întregii economii naționale, eliminarea claselor exploatare și a exploataării omului de către om, sînt condiții fără de existența cărora nu se poate concepe democrația socialistă. Acestea nu se convertesc însă automat într-o democrație reală, superioară din toate punctele de vedere tipurilor istorice anterioare de democrație. Toate aceste transformări calitative, revoluționare reprezintă numai maturizarea graduală a condițiilor care fac posibilă și necesară democrația socialistă. Transformarea posibilităților în realitate este opera factorului politic conducător al societății, a Partidului Comunist Român.

Este meritul gândirii novatoare și acțiunii politice creatoare a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** că, pornindu-se de la realitățile istorice și naționale ale României, a fost creat un sistem organizatoric-instituțional democratic, unic în felul său, care asigură participarea efectivă a oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la conducerea societății, exercitarea de către toți cetățenii patriei a drepturilor largi ce le sînt acordate, respectarea cu rigurozitate a libertăților individuale, confruntarea liberă a ideilor, exprimarea sinceră și deschisă a părerilor.

Munca — criteriul unic al poziției și aprecierii membrilor societății

CONCEPȚIA noastră despre democrație, sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în expunerea la Ședința activului central de partid și de stat, „**pornește de la necesitatea asigurării deplinei egalități între oameni, a realizării unor relații economice și sociale echitabile, care să permită fiecărui cetățean să ducă o viață demnă, de la accesul liber la învățămînt, cultură, știință, de la posibilitatea participării directe a oamenilor, fără deosebire de naționalitate — și în primul rînd a maselor muncitoare — la conducerea întregii societăți**“¹⁾.

Apologetii modului de viață capitalist, mistificînd realitatea, încearcă să demonstreze că societatea capitalistă ar fi societatea „șanselor egale“, care ar asigura fiecărui individ, fără excepție, posibilitatea de a urca pe scara ierarhiei sociale corespunzător aspirațiilor, aptitudinilor și pregătirii sale. Dar realitatea demonstrează cu totul altceva. Egalitatea burgheză nu este altceva decât egalitatea în fața legii a unor oameni inegali sub raport social-economic. Cauzele inegalității sociale rezidă în înseși structurile so-

¹⁾ **Nicolae Ceaușescu**, Expunere la Ședința activului central de partid și de stat, Știința, nr. 11 183 din 4 august 1978.

cietății capitaliste, bazate pe atotputernicia banului. Chiar și unii publiciști, sociologi și politologi burghezi recunosc această tară congenitală a capitalismului. Astfel, Jean-Claude Colli, într-o carte intitulată „Inegalitatea întemeiată pe bani“, apărută la Paris în 1976, demonstrează forța despotică a banului, care face și desface destinele, s-ar putea spune încă din leagănul copilului. Utilizînd studii statistice din mai multe țări capitaliste, el arată că raportul dintre veniturile a 10% din familiile cele mai sărace, față de veniturile tranșei de 10% a familiilor cele mai bogate reprezintă 1 la 17 în Suedia, 1 la 22 în R. F. Germania și 1 la 73 în Franța. Analizînd mai departe „mecanismul destinului“, autorul constată că această inegalitate a șanselor se perpetuează prin însăși organizarea societății. În acest sens el dă următoarele cifre: peste 40% din directorii a 500 din cele mai mari întreprinderi franceze sînt fiii unor șefi de întreprinderi, peste 25% provin din familiile din lumea afacerilor, iar 20% sînt fii de cadre superioare. „În total — conchide autorul — aceștia reprezintă 85% din burghezii predestinați“.

Mitul că America ar fi țara „posibilităților egale“ a fost denunțat în urmă cu peste două decenii de sociologul american C. Wright Mills, în special în cunoscuta sa lucrare „Elita puterii“. Întreprinzînd cercetări sociologice concrete, Mills ajunge la concluzia că în decurs de trei generații marile capitaluri s-au păstrat în aceleași mîini, în familiile Rockefeller, Ford, Hunt ș.a. „Nu este firesc și aceasta niciodată n-a fost un fapt caracteristic — spunea Mills — să se realizeze o mare avere în America prin dezvoltarea lentă a unei mici afaceri. Nu este un fapt obișnuit și n-a fost niciodată un fapt caracteristic să obții o poziție în înalta societate printr-o muncă de escaladare lentă a treptelor în domeniul birocrăției. Este greu să te urci pină la vîrf și mulți dintre cei care încearcă se prăbușesc pe drum. Este ușor și mult mai sigur să te naști acolo“²⁾.

Socialismul are meritul istoric de a fi instaurat o egalitate autentică, cuprinzătoare, în toate domeniile vieții economice, politice, juridice, sociale și culturale. Membrii societății noastre se află, în mod obiectiv, într-o poziție de adevărată egalitate: ei sînt producători ai bunurilor materiale și spirituale, proprietari colectivi ai mijloacelor de producție și deținători ai puterii politice. Criteriul unic și general de apreciere a poziției sociale concrete a membrilor societății este munca. Munca liberă, despovărată de exploatare, constituie numitorul comun social al tuturor membrilor societății, criteriul determinant al poziției individului în viața socială.

Pornind de la ideea că repartizarea rațională, proporțională a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării constituie factorul determinant al înfăptuirii unei adevărate egalități pentru toți cetățenii, partidul și statul nostru s-au preocupat și se preocupă constant de ridicarea economică a tuturor zonelor patriei, de dezvoltarea economico-socială a tuturor localităților și județelor țării.

Partidul și statul nostru au rezolvat problema națională asigurînd lichidarea oricărei discriminări de ordin național, deplina egalitate în drepturi a tuturor

²⁾ C. Wright Mills, The power elite, New York, Oxford University Press, 1957, p. 115.

oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate. Această cucerire de importanță istorică a societății noastre s-a materializat prin măsuri cum ar fi: ridicarea gradului de dezvoltare economico-socială a tuturor zonelor țării; posibilități de existență egale pentru toți cetățenii; participarea activă la conducerea diferitelor sectoare de activitate; învățămînt, instituții de artă și cultură, presă, cărți în limba maternă; dreptul de folosire liberă a limbii materne, de afirmare plenară în întreaga viață socială; crearea consiliilor oamenilor muncii ale naționalităților conlocuitoare.

Egalitatea socială și libertatea — valori fundamentale ale democrației socialiste

O CONDIȚIE DE MARE ÎNSEMNĂTATE pentru deplina realizare a principiilor egalității este aplicarea consecventă, în toate domeniile vieții sociale, a echității socialiste, implicînd în primul rînd, perfecționarea relațiilor de repartiție, distribuirea cît mai judicioasă a fondului de consum între membrii societății. Merită să fie subliniată consecvența cu care partidul nostru a urmărit asigurarea unei corelări mai juste între veniturile mari și veniturile mici, realizarea unei retribuții echitabile. Astfel, în 1955, între veniturile cele mai mari și cele mai mici exista un raport de 20 la 1; în 1965 acesta a scăzut la 12 la 1, iar în 1975 la 5,5 la 1.

Societatea socialistă realizează o egalitate socială multilaterală, cuprinzînd toate domeniile vieții sociale și pe toți membrii săi. Aceasta, însă, nu are nimic comun cu egalizarea indivizilor, pentru că egalitatea se referă la posibilitățile egale pe care societatea le asigură tuturor membrilor săi. Creînd posibilități egale, socialismul creează condiții pentru realizarea, valorificarea potențelor creatoare ale indivizilor, care, în mod cu totul firesc, sînt inegale.

Strategia partidului nostru de edificare a noii societăți este, în același timp, strategia libertății, a asigurării tuturor condițiilor pentru deplina manifestare a creativității maselor în procesul de făurire a propriei lor istorii. Libertatea nu poate fi însă identică cu bunul plac neîngrădit, așa cum încearcă să prezinte lucrurile propaganda burgheză. „**Trebuie să spunem clar — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — că teoria revoluționară despre democrația socială și libertățile omului este incompatibilă cu libertatea pentru fascism, pentru terorism, pentru elementele reacționare, declassate, care pun în pericol viața oamenilor, dezvoltarea progresistă a societății**”³⁾. Libertatea trebuie înțeleasă în complexitatea ei dialectică, întrucît trebuie avute în vedere atît interesele individuale cît și interesele colectivității sociale. Socialismul armonizează libertatea socială și individuală, interesul personal și cel general. El consideră că activitatea oamenilor și dezvoltarea socială nu sînt două realități exterioare una alteia, ambii factori fiind strîns uniți în cadrul mișcării societății.

Subliniind că în societatea noastră drepturile și libertățile au noi sensuri, tovarășul Nicolae Ceaușescu preciza: „**în înțelesul nostru, principalele drepturi sînt dreptul la muncă, dreptul la viață liberă, dreptul de a fi pe deplin stăpîn pe munca ta și pe roadele ei, dreptul de a putea spune deschis cuvîntul și de a participa activ la conducerea tuturor sectoarelor de activitate, la conducerea întregii țări**”⁴⁾.

Societatea socialistă a conferit noi valențe dreptului la muncă. Considerîndu-l condiția de bază a realizării personalității umane, suportul pe care se sprijină toate celelalte drepturi și libertăți cetățenești, socialismul a proclamat nu numai asigurarea și garantarea efectivă și deplină a dreptului la muncă pentru toți cetățenii ci și obligativitatea de a munci. Burghezia nu garantează dreptul la muncă, ci numai libertatea muncii, deoarece aceasta nu presupune vreo obligație din partea statului capitalist. Dar, chiar în cazurile în care constituțiile burgheze ar garanta dreptul la muncă, în condițiile existenței relațiilor de producție bazate pe exploatare, dreptul la muncă nu poate fi o realitate. Dimpotrivă, șomajul a devenit de mult o boală endemică a capitalismului. Astfel, potrivit ultimelor date ale Biroului Internațional al Muncii, numărul șomerilor în principalele țări industrializate, grupate în O.C.D.E., depășește în prezent 17 milioane. Este evident deci că, într-o societate care nu asigură unor mase de milioane de oameni posibilitatea primordială de a-și câștiga existența prin muncă, nu poate fi vorba de o democrație reală, de libertate, de asigurarea drepturilor fundamentale ale omului. „**Adevărata democrație și adevăratul umanism — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — sînt incompatibile cu perpetuarea exploatării omului de către om, cu menținerea gravelor inegalități economice, sociale și politice ale capitalismului, cu discriminarea națională, socială și rasială**”⁵⁾.

Premisele libertății individului

DREPTUL LA ÎNVĂȚĂTURĂ, constituie, alături de dreptul la muncă, una din premisele esențiale ale libertății individului, ale realizării sale ca personalitate, pentru că nu poate exista libertate în ignoranță. Procesele fundamentale ale epocii contemporane — și, în primul rînd, revoluția științifico-tehnică — au făcut ca învățămîntul, cercetarea științifică, specialiștii cu înaltă calificare să constituie piatra unghiulară a culturii moderne. În afara lor, progresul societății nici nu poate fi conceput. Tocmai de aceea, P.C.R. a făcut din aceste elemente direcții cardinale ale politicii sale în domeniul dezvoltării culturii spirituale. Rolul școlii de toate gradele în perfecționarea structurii calitative a societății este convingător ilustrat de ponderea pe care o deține populația școlară în totalul populației. Astfel, în 1970, aproape 22% din întreaga populație a țării a fost cuprinsă în învățămînt, în 1976 procentul a fost de aproape 25%, urmînd ca în 1980 să ajungă la peste 26%. Este limpede că astăzi, mai mult ca oricînd, realizarea efectivă a dreptului la învățatură constituie o condiție de bază pentru exercitarea dreptului la muncă, care presupune cu necesitate un anumit nivel de instrucție.

Trăsătura definitorie a învățămîntului din țara noastră este adîncul său democratism, exprimat prin largă sa accesibilitate, prin gratuitatea sa, prin legarea lui strînsă de necesitățile economiei și culturii socialiste, prin mobilitatea și adaptabilitatea sa la cerințele revoluției științifico-tehnice.

În societatea capitalistă contemporană, tarele învățămîntului s-au adîncit și mai mult, ceea ce-i deter-

³⁾ Nicolae Ceaușescu, Expunere la Ședința activului central de partid și de stat, Scînteia, nr. 11 183 din 4 august 1978.

⁴⁾ Nicolae Ceaușescu, Expunere prezentată la primul Congres al consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărâni, București, Editura politică, 1977, p. 72.

⁵⁾ Nicolae Ceaușescu, Expunere la Ședința activului central de partid și de stat, Scînteia, nr. 11 183 din 4 august 1978.

mină pe mulți gânditori și oameni politici burghezi să afirme că criza învățământului ține de tarele sistemului, ea neputînd fi, deci, lichidată fără restructurări profunde în însuși sistemul social. În condițiile existenței proprietății private asupra mijloacelor de producție și exploatării omului de către om, dreptul la învățătură, proclamat de constituțiile burgheze, este o vorbă goală pentru majoritatea tinerilor proveniți din clasele sărace. Astfel, după o statistică publicată relativ recent de ziarul „Le Figaro”, aflăm că, din totalul studenților francezi, 30% sînt fii de cadre superioare, 14% fii de cadre medii și doar 11% fii de muncitori. Dacă se ține seama de raportul numeric dintre clasele sociale în Franța raportul șanselor de a urma învățământul superior între un fiu de muncitor și un fiu de „cadru superior” este de 1 la 21. Demonstrînd în cartea sa „Le suicide des démocraties” (Paris, 1972) falsul democratism al învățământului din S.U.A. Claude Julien, scria că „În S.U.A., în ianuarie 1972, o comisie federală a evaluat costul mediu al educației unui copil pînă la vîrsta de 18 ani la 35 000 dolari. Evident, familiile bogate cheltuiesc mai mult: 40—75 000 dolari. În S.U.A. sînt circa 28 milioane de familii care au unul sau mai mulți copii sub 18 ani. Din acestea, în anul 1970, 12 milioane familii aveau un venit de peste 15 000 dolari pe an, care după plata impozitului pe venit, se reducea la 12 500 dolari (în cazul unui venit de 15 000 dolari)...; aceste 12 milioane de familii, reprezentînd, de fapt, o categorie privilegiată, se situează cu mult deasupra pragului sărăciei, fixat la 3 300 dolari pentru o pereche cu doi copii. Și, totuși, atunci cînd cei doi copii ai lor ating vîrsta de a merge la colegiu, costul școlarizării absoardevă aproape jumătate din venitul net. Restul abia ajunge pentru hrană și îmbrăcăminte, după ce au fost plătite ratele și chiria”. **La acest preț al învățământului, situația este fără ieșire pentru cei 9 milioane de copii în vîrstă de pînă la 16 ani, care trăiesc în familiile sărace din S.U.A.**

Spre deosebire de democrația burgheză, democrația socialistă nu se reduce la proclamarea doar a drepturilor și libertăților cetățenești, ci, prin adîncile transformări economice pe care le realizează, asigură condițiile exercitării efective a acestora. Alături de

dreptul la muncă și dreptul la învățătură, cetățenii patriei noastre se bucură de numeroase alte drepturi și libertăți: dreptul la odihnă, dreptul la asigurarea materială în caz de bătrînețe, boală sau incapacitate de muncă, dreptul de proprietate personală, dreptul de moștenire, dreptul celui vătămat într-un drept al său printr-un act ilegal de a cere organelor competente anularea actului și repararea pagubei, dreptul de a alege și a fi ales în organele puterii de stat, dreptul de revocare a deputaților aleși în aceste organe, libertatea de asociere, libertatea conștiinței, a întrunirilor, mitingurilor, demonstrațiilor, libertatea cuvintului și presei, dreptul de petiționare, inviolabilitatea persoanei și a domiciliului, secretul corespondenței etc. Așadar, socialismul nu presupune, așa cum insinuează unii critici ai săi, o delegare a libertății de la individ la colectivitate, „topirea” individualității în cadrul colectivității. Drepturile și libertățile existente în socialism se întemeiază pe imbinarea dialectică a intereselor individului cu interesele colectivității, societății. Mecanismul acestei imbinări îl constituie **participarea socialistă**, care reprezintă forma cea mai sintetică și mai grăitoare a exercitării drepturilor și libertăților pe care socialismul le asigură tuturor celor ce muncesc.

O asemenea operă vastă, inedită din punct de vedere istoric, cum este socialismul, nu poate fi concepută — așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — fără participarea largă a maselor populare, a tuturor categoriilor sociale la conducerea societății. În concepția P.C.R., participarea maselor largi la conducerea societății constituie esența democrației socialiste. Formele de manifestare a participării maselor populare la conducerea societății se perfecționează mereu, corespunzător dezvoltării forțelor de producție, relațiilor de producție și sociale, se schimbă ca urmare a transformărilor în structura socială a țării. Procesul adîncirii și perfecționării democrației socialiste nu poate fi considerat încheiat; el continuă simultan cu dezvoltarea întregii noastre orînduirii.

dr. Marin NEAGU

Academia „Stefan Gheorghiu”

MOMENT HOTĂRÎTOR

(Urmare din pag. 2)

Pentru că în concepția partidului nostru, a secretarului său general, tot ceea ce noi înfăptuim este și trebuie să fie destinat omului, creșterii neconținute a bunăstării materiale și spirituale, realizării sale depline ca om. Finalitatea social-umană a politicii partidului nostru, atașamentul său față de principiile eticii și echității socialiste sînt pe deplin și cu elocvență demonstrate atît de progresele evidente pe care le facem an de an pentru creșterea nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii, de politica de repartizare a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, astfel încît toți oamenii muncii, fără nici o deosebire de naționalitate, să beneficieze de binefacerile civilizației socialiste, cît și de sistemul democrației noastre socialiste, profund și original, care asigură fiecărui cetățean al țării o participare reală la conducerea societății, în calitatea sa de proprietar al mijloacelor de producție, de producător și beneficiar al muncii, o deplină egalitate în drepturi și îndatoriri pentru toți cetățenii patriei.

În deplină unitate cu principiile politicii noastre interne, cu dorința de muncă pașnică a poporului român, se află politica internațională a statului și

partidului nostru consacrată apărării libertății, independenței și suveranității patriei, edificării unei noi ordini economice internaționale, afirmării dreptului fiecărui popor de a-și hotări singur soarta, a principiilor echității și democrației în relațiile internaționale, creării unei lumi mai bune și mai drepte, apărării bunului cel mai de preț al omenirii — pacea, politică la a cărei concepere și materializare tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele României, și-a adus o inestimabilă și neobosită contribuție. Și tocmai datorită politicii partidului și a statului nostru, atît a celei interne, cît și a celei internaționale, magistral sintetizată de secretarul general al partidului în recenta sa expunere la Ședința activului central de partid și de stat, prestigiul României socialiste în lume s-a ridicat la cote fără precedent, iar președintele țării noastre este considerat unul dintre cei mai proeminenți oameni politici contemporani.

Sînt toate acestea realizări care ne-au făcut să înțîmpinăm cu sentimente de înaltă mîndrie patriotică, într-o unitate de neclintit în jurul partidului, marea noastră sărbătoare națională și care ne întăresc convingerea și hotărîrea de a munci și mai bine, de a nu precupeți nimic pentru a ne face datoria față de partid, față de socialism, față de națiunea noastră constructoare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

SPORIREA VOLUMULUI DESFACERILOR DE MĂRFURI, EFFECT AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE, COMPONENTĂ A RIDICĂRII NIVELULUI DE TRAI

Janos FAZEKAS

*membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.,
viceprim-ministru al guvernului, ministrul comerțului interior*

Dezvoltarea bazei materiale

CREȘTEREA VOLUMULUI DESFACERILOR de mărfuri a fost însoțită de o dezvoltare tot mai intensă a bazei materiale a comerțului, realizată după concepții avansate, corespunzător cerințelor comerțului nostru modern, noilor condiții de viață și exigențelor crescînde ale consumatorilor.

La începutul acestui an, rețeaua comerțului socialist cuprindea 75 000 de unități permanente, cu o suprafață comercială de 7,2 milioane mp, mai mult de jumătate din această suprafață (circa 52%) funcționînd în construcții noi, realizate în ultimii 10 ani.

Corespunzător sistematizării, a fost reconstruită pe baze moderne, total sau parțial, rețeaua comercială din zonele centrale ale unei serii de orașe. Magazinele și unitățile de alimentație publică nou construite au fost amplasate cu prioritate la parterul blocurilor de locuințe, creîndu-se astfel noi artere comerciale. În localitățile rurale, unitățile noi au fost amplasate în centrele civice ale comunelor.

Un loc important în programul de dezvoltare și modernizare a rețelei comerciale îl ocupă construcția de magazine universale și generale. Pînă în acest an s-au dat în exploatare, în principalele orașe ale țării, 37 de magazine universale totalizînd o suprafață de 257 mii mp, iar în numeroase localități rurale cu funcție de centre intercomunale au fost construite magazine universale. Pînă la finele acestui cincinal vor fi construite alte 42 de magazine universale și generale, în suprafață de 182 mii mp, astfel că în toate principalele orașe din țară vor exista asemenea unități reprezentative, iar în mediul rural vor intra în funcțiune 40 de magazine universale și complexe comerciale, cu o suprafață de circa 70 mii mp.

În urma experienței pozitive rezultată din funcționarea primelor magazine de tip BIG, urmează ca pînă la finele anului 1980 să se realizeze 24 astfel de unități, de diferite capacități (800—6 000 mp), în principalele orașe. În sectorul comerțului cu mobilă, programul prevede construirea, în principalele orașe, a 95 de magazine-expoziții-depозit, din care jumătate vor fi date în exploatare, pînă în anul 1980, iar restul, în cincinalul viitor.

O atenție deosebită a fost acordată modernizării rețelei existente. În ultimul deceniu s-au modernizat anual circa 1 500 unități, revitalizîndu-se unele foste vaduri comerciale din municipiile București, Timișoara, Brașov, Constanța ș.a.

Semnificative sînt și cifrele ce caracterizează introducerea și extinderea formelor avansate de comerț. În prezent, suprafața magazinelor alimentare cu autoservire reprezintă 670 mii mp; 9 660 magazine de mărfuri nealimentare (o treime din totalul unităților) sînt organizate cu expunere liberă. În rețeaua de alimentație publică, suprafața unităților cu autoservire a

ajuns la 413 mii mp (2 600 unități), față de 52 mii mp în anul 1970.

În întreaga țară au fost organizate, pînă în prezent, 600 de case și micro-case de comenzi pentru mărfuri alimentare și produse culinare. Au fost extinse serviciile comerciale, îndeosebi pentru transportul, montajul și instalarea la domiciliu a mobilei, a unor bunuri electrocasnice, precum și pentru livrarea pe bază de comenzi anticipate a mobilei, materialelor de construcții, combustibililor, a legumelor și cartofilor.

Pe linia diversificării rețelei comerciale s-au creat și dezvoltat profile noi — magazine specializate de tip „Materna“, „Sanitas“, magazine de piese de schimb pentru auto-moto, de mărfuri electrocasnice etc.; s-a extins rețeaua de magazine tip „Romarta“.

În acțiunea de modernizare a activității comerciale și de creștere a productivității muncii, o influență hotărîtoare a avut-o sporirea gradului de dotare cu utilaje și mobilier comercial modern. Dar, cu toate progresele substanțiale resimțim încă unele greutăți, în ce privește acoperirea necesarului de dulapuri frigorifice care să dezvolte temperaturi de pînă la -18° , de utilaje specifice mecanizării muncii în bucătării, utilaje pentru manipulara și preambalarea mărfurilor. Apare necesară profilarea unor unități care să asigure utilaje și mobilier comercial pentru întregul comerț socialist.

O experiență pozitivă, probată de rezultatele obținute, o deține comerțul de legume și fructe care, organizatoric, aparține în întregime producătorilor. Peste 6 500 de unități și chioșcuri de desfacere asigură anual, alături de cele 360 de piețe agroalimentare, vînzarea în stare proaspătă a circa 2,5 milioane tone de legume, cartofi și fructe. În ultimii ani au fost construite și modernizate un număr important de piețe în marile orașe, urmînd ca pînă în anul 1985 toate orașele și noile cartiere să dispună de piețe agroalimentare moderne, dotate corespunzător. Sînt, de asemenea, inițiate măsuri pentru reactivizarea tîrgurilor, bîlcușurilor și oboarelor, avîndu-se în vedere o participare mai largă a comerțului socialist la aceste forme de comerț.

Organizare și conducere eficiente

INDICAȚIILE DEOSEBIT DE PREȚIOASE date de către secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, au fost transpuse în ultimii ani în importante acțiuni vizînd ridicarea întregii activități comerciale pe trepte superioare.

O preocupare centrală, permanentă a constituit-o perfecționarea formelor de organizare și conducere. Astfel, a fost extinsă în toate județele, municipiile și orașele țării organizarea consiliilor pentru coordonarea și îndru-

Prima parte a articolului a apărut în nr. 33 din 18 august 1973.

marea activității de aprovizionare și prestare de servicii către populație, în care sînt reprezentați toți factorii responsabili care au sarcini în domeniul comerțului și în cel al producției bunurilor de consum. Direcțiile comerciale județene, reorganizate cu aparat distinct și cu o structură organizatorică mai bună, rezolvă problemele privind aprovizionarea populației, îndrumarea și controlul întregii activități de comerț din teritoriul respectiv. Întreprinderile comerciale cu amănuntul au fost organizate cu rază orașenească, iar profilul lor a fost mai bine corelat cu caracteristicile localităților, numărul locuitorilor și volumul desfacerilor. Activitatea comerțului de stat și a celui cooperatist a fost mai rațional conturată, prin delimitarea clară a centrelor deservite de aceste două importante sisteme comerciale.

Măsurile luate în 1977 pentru perfecționarea organizatorică a comerțului cu amănuntul și a celui cu ridicata corespund pe deplin sarcinilor din etapa actuală, asigurînd aplicarea consecventă a principiilor centralismului democratic, teritorialității și specializării, care caracterizează organizarea comerțului nostru socialist. În prezent mai sînt 37 de orașe a căror activitate comercială este condusă din alte localități — situație care va trebui grabnic remediată, pentru ca problemele aprovizionării populației să fie rezolvate operativ, pe baza cunoașterii concrete, de zi cu zi, a nevoilor consumatorilor.

În elaborarea planului și repartizarea fondului de mărfuri pe sisteme comerciale, pe județe, municipii, orașe, unități comerciale, au fost introduse criteriile științifice, strîns legate de structura populației, de sporul acesteia și venitul mediu lunar, de circulația turistică și tradițiile de consum, de natura produselor etc.

Rezolvarea unitară, operativă a problemelor activității curente este asigurată la nivelul fiecărei întreprinderi comerciale, de către consiliul șefilor de unități, condus de directorul întreprinderii, care analizează lunar și stabilește măsuri privind repartizarea fondului de marfă, studierea cererii de consum și ridicarea nivelului servirii cumpărătorilor.

Satisfacerea la un nivel superior a cerințelor populației de la orașe și sate se sprijină din plin pe aplicarea normelor generale de organizare și dezvoltare a rețelei comerciale și de alimentație publică, aprobate anul acesta prin Decret al Consiliului de Stat. Potrivit acestor norme, amplasarea fiecărei unități trebuie să țină seama de numărul cumpărătorilor, volumul desfacerilor, frecvența cumpărăturilor, raza de activitate, gruparea unităților, eficiența economică, promovarea formelor moderne de comerț.

Este esențial pentru tot personalul din comerț să acorde cea mai mare atenție cunoașterii cererii pieței, spre a comanda industriei numai ceea ce se vinde și a corela mai precis aprovizionarea cu desfacerea, prevenindu-se acumularea de stocuri nejustificate.

În ce privește structura personalului muncitor din comerț (din care peste două treimi sînt femei), circa 42% sînt absolvenți de școli profesionale, școli medii, licee economice. A crescut simțitor ponderea cadrelor cu pregătire superioară.

Prin introducerea normativelor de personal a crescut ponderea personalului muncitor din comerț care participă direct la vânzarea mărfurilor. Anul acesta, sporul desfacerilor se va realiza în proporție de 82%, pe seama creșterii desfacerilor pe vînzător și doar 18% pe seama sporirii numărului de personal. Îmbunătățirea sistemului de retribuție și cointeresare materială a lucrătorilor din comerț are în vedere corelarea ne-

mijlocită a veniturilor cu vînzările de mărfuri. Sînt în curs de elaborare reglementări potrivit cărora unitățile mici din comerț și alimentație publică, cabane etc. să poată fi date în primire personalului respectiv, pe principiul acordului global.

Sarcinile viitorului imediat

O IMAGINE ELOCVENTĂ a sarcinilor sporite ce stau în fața comerțului o dă creșterea volumului desfacerilor cu amănuntul, cu 52% în 1980 față de 1975 (cu 5% mai mult decît se prevăzuse inițial).

În scopul de a-și îndeplini cît mai corespunzător importanțele sale funcțiuni și sarcini, activitatea comerțului va fi dezvoltată și perfecționată în continuare, în următoarele direcții principale :

- îmbunătățirea repartizării pe teritoriu a fondului de marfă, printr-o aprofundare și fundamentare complexă a indicatorilor planului circulației mărfurilor în profil teritorial ;

- asigurarea echilibrului pieței, a concordanței dintre cererea și oferta de mărfuri, pe linia căreia un rol important revine balanțelor de venituri și cheltuieli bănești ale populației ;

- folosirea, la elaborarea planurilor de desfacere a mărfurilor către populație, a criteriilor științifice și a normelor de consum rațional ;

- organizarea, în colaborare cu industria, a unor acțiuni pentru o mai justă dimensionare și utilizare a capacităților de producție în raport cu cererile de consum, precum și pentru diversificarea produselor ;

- ridicarea rolului social al alimentației publice, îmbunătățirea alimentației prin cantine, diversificarea producției de mîncăruri ;

- perfecționarea relațiilor dintre comerț și industrie, atît în faza de pregătire și încheiere a contractelor economice, cît și în cadrul derulării acestora în concordanță cu cerințele de aprovizionare ale populației ;

- dezvoltarea rețelei comerciale și îmbunătățirea în continuare a repartizării ei teritoriale, lichidarea disproporțiilor pe județe, municipii, orașe, comune, cartiere în amplasarea unităților ;

- asimilarea unor noi tipuri de utilaje comerciale și pentru producția culinară, de mobilier corespunzător cerințelor comerțului modern, dezvoltarea rețelei depozitelor frigorifice ;

- creșterea operativității în reasortarea unităților, în mișcarea mărfurilor din locurile unde prisosesc în cele unde lipsesc ;

- perfecționarea permanentă a cunoștințelor profesionale ale lucrătorilor comerciali, intensificarea muncii educative în vederea unei atitudini atente și civilizate a personalului față de cumpărători.

Organele comerciale sînt datoare să conlucreze permanent cu producătorii, pentru a determina din partea acestora respectarea cu strictețe a disciplinei contractuale, a termenelor de asimilare prevăzute în programele speciale de diversificare a producției de bunuri de consum, extinderea preambalării produselor alimentare și a altor articole de uz curent etc.

Înfăptuirea sarcinilor calitativ noi ale comerțului socialist solicită din partea întregului personal al acestei ramuri mai multă ordine, disciplină și răspundere. Mobilizați de indicațiile secretarului general al partidului, oamenii muncii din comerțul socialist vor acționa astfel încît prin măsuri sistematice, aplicate cu fermitate, să contribuie din plin la îndeplinirea politicii de ridicare a nivelului de trai al poporului, țelul suprem al politicii Partidului Comunist Român.

PRIN EFORT PROPRIU, PRODUCȚIE SUPLIMENTARĂ, DE ÎNALTĂ CALITATE

ÎN UNITĂȚILE economice din întreaga țară se desfășoară o intensă activitate pentru transpunerea în viață a măsurilor de perfecționare a mecanismului economico-financiar. Colectivele de oameni ai muncii sînt preocupate tot mai intens de organizarea și conducerea întregii activități pe baza principiilor privind autoconducerea muncitorească și autogestiunea economică și financiară, punînd un accent sporit pe identificarea și valorificarea resurselor interne în scopul realizării sarcinilor de plan și a angajamentelor. În acest sens consiliile oamenilor muncii au stabilit programe de măsuri care asigură îndeplinirea și depășirea producției fizice la toate sortimentele și a producției nete — indicator de bază al evaluării calității muncii depuse în fiecare întreprindere.

Printre unitățile din cadrul Centralei industriei bumbacului cu o prețioasă experiență în îndeplinirea și depășirea planului se numără și Filatura românească de bumbac (F.R.B.) din Capitală, care a obținut succese însemnate în sporirea și livrarea ritmică a producției fizice, în realizarea valorii nou create prin reducerea cheltuielilor de producție.

Producția netă — criteriu de apreciere a calității muncii

A INTRAT de mai mulți ani în practica acestei întreprinderi ca aprecierea rezultatelor activității productive să se facă în funcție de stadiul realizării indicatorilor producția fizică și producția netă. Aceasta a permis organului de conducere colectivă să cunoască și să stăpînească cu mai multă ușurință mijloacele de acțiune și pîrgiile cele mai adecvate necesare îndeplinirii în condiții cît mai bune a atribuțiilor sale în conducerea întregii activități economico-financiare a întreprinderii și obținerea, pe această cale, a unor rezultate deosebite în creșterea productivității muncii, reducerea cheltuielilor materiale de producție, sporirea volumului produselor. (tabelul)

Realizarea principalilor indicatori de plan %

	Plan 1978/ realizat 1977	Realizat/ plan *) 3 luni 1978
Producția netă	112,60	103,30
Producția fizică	104,50	100,50
Producția globală	109,70	102,40
Producția marfă	108,70	102,30
Productivitatea muncii	104,70	100,60
Cheltuielile la 1.000 lei producție marfă lei	+9,90	-0,60
din care :		
cheltuieli materiale	-9,30	-4,60

*) Preliminat pentru luna august.

În acest an, în strînsă legătură cu realizarea producției fizice și a producției nete planificate și introducerea din primul semestru a săptămîinii de lucru reduce, s-a acordat o atenție prioritară elaborării din vreme și aplicării măsurilor tehnico-organizatorice de creștere a productivității muncii pe seama introducerii tehnicii noi, de modernizare a utilajelor, de organizare superioară a producției și a muncii, în scopul realizării integrale a producției la fiecare sortiment, condiție hotărîtoare a sporirii valorii nou create. Printre multiplele acțiuni care au condus la îndeplinirea și depășirea prevederilor de plan la producția de fire se înscris :

● sporirea capacității de finisare a firelor prin montarea în spațiile con-

struite a încă 2 mașini de bobinat care aduc un plus de producție de 150 tone anual ;

● mărirea vitezelor de lucru la mașinile de filat cu inele pentru asigurarea

● Din aceeași cantitate de materie primă, un volum sporit de produse de calitate superioară ● Eficiența utilizării inlocuitorilor bumbacului ● Unde se localizează posibilitățile de reducere a cheltuielilor materiale

unui spor de producție de 1065 kg/24 ore ;

● creșterea indicelui de utilizare a utilajului tehnologic de bază cu cel puțin 1% peste prevederi (92%). Aici trebuie menționat că în fapt acest indice a ajuns în prezent — datorită și unui coeficient al schimburilor de 2,71 coeficient care mai poate fi încă îmbunătățit — la 96,4%.

Cu sprijinul comisiei inginerilor și tehnicienilor, prin participarea largă și continuă a celor ce produc, au fost promovate tehnologii noi, concomitent cu perfecționarea neîntreruptă a cunoștințelor profesionale. Totodată, măsurile tehnologice aplicate (dubla cardare la materiile prime secundare, filarea în amestec invers a firelor de poliester cu bumbac la unele tipuri de fire, filarea cu efect a firelor pentru articole de modă) au făcut posibilă creșterea calității produselor, satisfacerea mai complexă și într-un grad mai înalt a cerințelor beneficiarilor interni și externi. Pentru realizarea de către întreprinderele specializate a unor țesături și tricotaje mai ușoare și îmbunătățirea aspectului acestora s-a avut în vedere sporirea producției firelor pieptănate foarte fine și a firelor pentru tricotaje. Astfel s-a reușit ca, față de prevederile la producția firelor de calitate tip A să se înregistreze o depășire de 1%, care a influențat pozitiv realizarea producției marfă cu un plus de 8 milioane lei, de terminînd totodată diminuarea cheltuielilor de producție și, ca urmare, crește-

rea producției nete. Calitatea firelor constant corespunzătoare clauzelor contractuale, situarea acestora la nivelul exigențelor mereu în creștere, a permis încheierea de contracte cu beneficiarii externi pe o perioadă mai mare, creîndu-se totodată și condiții pentru obținerea resurselor valutare necesare importului de materii prime.

Sarcinile de reducere a cheltuielilor de producție au fost îndeplinite prin folosirea pe scară mai largă a materiilor prime indigene și a înlocuitorilor. Colectivul unității a întreprins acțiuni de depistare a rezervelor care pot fi puse în valoare în mai mare măsură pentru obținerea de realizări deosebite în această direcție. Prin îmbunătățirea tehnologiei de fabricație s-a reușit sporirea producției firelor în amestec cu poliester și a firelor din poliester cu o eficiență directă în reducerea cu 15% a importului de bumbac. Numai prin producerea firului Nm (număr metric) 54 „trico“ în amestec cu 67% poliester, producția marfă a crescut cu 3,3 milioane și, corespunzător, a sporit și producția netă. Cheltuielile materiale au fost reduse și prin acțiunile desfășurate pentru diminuarea deșeurilor și a rebuturilor de fabricație în fiecare fază a procesului tehnologic.

Un mijloc de economisire a resurselor financiare, utilizat cu bune rezultate în întreprindere, este și realizarea prin autodotare a circa 80% din necesarul de subansamble și piese de schimb pentru întreținerea și repararea utilajelor. Deși această pondere va putea crește în viitor, unitatea nu are posibilitatea de a elimina în totalitate, fără sprijinul centralei și al M.I.U., unele dificultăți în aprovizionarea cu o serie de dispozitive — furci de flaiere, cilindri de presiune, inele, garnituri de carde, manșoane, curele și altele.

Prioritate creșterii productivității muncii

ȚINÎND seama de realizările ce se preconizează a fi obținute pînă la sfîrșitul anului, la F.R.B. au fost identificate, concomitent cu fundamentarea planului pe 1979, mijloacele de îndeplinire a sarcinilor stabilite pentru anul viitor. În urma analizelor efectuate s-a întocmit și aprobat planul de măsuri cu specificații concrete privitoare la căile de realizare și depășire a fiecărui indicator de plan. Creșterii producției fizice cu peste 200 tone față de realizările preliminate pe acest an, a producției nete cu 10,30% (în condițiile reducerii cheltuielilor materiale față de 1978) i se alătură un spor substanțial de productivitate a muncii (16,3% calculată la producția globală și 18,2% la producția

G. DODU

(Continuare în pag. 12)

În industria extractivă de țitei

POSSIBILITĂȚI DE ECONOMISIRE A ENERGIEI ELECTRICE

GOSPODĂRIEA cât mai judicioasă a țiteiului a devenit una din cele mai arzătoare probleme din lumea contemporană. În țara noastră, joloserii cât mai chibzuite a acestei resurse, pe care bătrînul nostru pămînt a teaurizat-o de-a lungul mileniilor doar în cantități limitate, i se acordă o atenție deosebită.

În cadrul acestor preocupări se înscrie și ciclul de cercetări științifice inițiate de forul coordonator al producătorilor noștri de petrol în colaborare cu două colective din cadrul Facultății de energetică din Institutul politehnic București. În cele ce urmează ne vom opri asupra primelor concluzii care se desprind din „Studiul tehnico-economic privind reducerea pierderilor și mărirea siguranței în alimentarea cu energie electrică a sondelor din schela Videle și din schelele petrolifere cu caracteristici similare”. S-a pornit de la considerentul că unele creșteri judicioase atât la secțiunile conductoarelor din aluminiu, cât și la tensiunile pentru distribuția energiei electrice ar putea dovedi un înalt grad de eficiență și în alte sectoare ale economiei noastre naționale.

Unde se localizează pierderile de energie

ÎN PREZENT, alimentarea schelelor petrolifere se face de obicei la tensiunea de 500 V și fiecărei sonde îi revine — în mod estimativ — o pierdere de putere de ordinul unui kilowatt. Or, în mod logic energia electrică care se acceptă a fi pierdută sub formă de consum propriu tehnologic al instalațiilor de distribuție se consideră a fi produsă pe bază de combustibil marginal, numit astfel deoarece este cel mai scump și, ca urmare, pentru închiderea balanței energetice a unei țări, la acest combustibil se face apel în ultimă instanță. În ultimii ani, acest rol a revenit păcurii, al cărei cost pe piața mondială a ajuns la 90... 100 dolari/tonă.

În condițiile enumerate, prin modul în care se concepe și se construiește în prezent alimentarea la 500 V a fiecărei sonde noi, se acceptă o cheltuială medie totală de ordinul a 44 000 lei. Din acest total o primă tranșă de circa 4 000 lei o reprezintă investiția necesară inițial în centralele electrice pen-

tru instalațiile de producere a energiei ce urmează a reprezenta consumul tehnologic al instalațiilor de distribuție. Următoarele zece tranșe, de același ordin de mărime, reprezintă restul cheltuielilor suportate de economia națională datorită energiei electrice consumate de instalațiile de distribuție în cei zece ani admiși ca durată medie de serviciu a unei sonde.

Din fiecare tranșă anuală de ordinul a 4 000 lei, aproximativ trei pătrimi o reprezintă costul combustibilului marginal ars în focarele centralelor electrice. Ca urmare, pierderile suferite de economia noastră națională — datorită consumurilor tehnologice de energie în alimentarea schelelor petrolifere — se pot ridica anual la noile sonde la zeci de milioane lei.

Este bine cunoscut faptul că pierderile din instalațiile electroenergetice reprezintă consumuri tehnologice proprii — inerente oricărei instalații tehnice — și, deci, ele nu pot fi reduse la zero. Totuși, cheltuielile datorate pierderilor pot și trebuie să fie micșorate, evident în măsura în care investițiile necesare în acest scop urmează a fi

utilizate eficient. Subliniem că în estimările care urmează, vom face abstracție de prognozele cu privire la dublarea costurilor energiei pe piața mondială pînă în jurul anului 1990.

Eficiența dimensionării optime a liniilor de distribuție a energiei

CERCETĂRILE efectuate au condus la concluzia că, în condițiile actualului nivel de prețuri al combustibilului marginal pe piața mondială, ar fi eficiente creșteri substanțiale ale secțiunilor conductoare față de actualele uzanțe. Astfel, pentru dimensionarea noilor linii de distribuție la 500 V din schelele petrolifere rezultă ca fiind economice următoarele secțiuni unitare din aluminiu: 4,4 mm²/kW în cazul liniilor aeriene și 3,3 mm²/kW în cazul celor în cablu cu izolație din PVC. Densitățile economice de curent corespunzătoare acestor secțiuni unitare sînt de ordinul 0,3 A/mm² și respectiv 0,4 A/mm².

Menținerea tensiunii de exploatare la 500 V și trecerea la noile secțiuni conductoare are ca avantaje:

— scurtarea timpului de recuperare a efortului suplimentar de investiții la aproximativ un an;

— efectele nete cumulate în decursul unui cincinal se pot ridica la peste 30 milioane lei;

— aportul valutar, din totalul efectelor nete citate, crește substanțial. El se realizează din exportul păcurii, care nu va mai trebui arsă în centrale pentru producerea energiei electrice. De aproape trei ani, Ministerul Energiei Electrice a normalizat, prin prescripția energetică nr. 137/75 densități economice de curent care — în cazul unor durate mari de utilizare ale puterii de vîrf — au valori relativ apropiate de cele pe care le recomandăm în prezent, pentru distribuția în schelele petrolifere. Din păcate, prescripția este puțin cunoscută și cu atît mai puțin aplicată atît în electrificările industriale, cît și de către personalul unor întreprinderi regionale de electricitate.

În ultimii trei ani au intervenit importante modificări atît la nivelul de prețuri pe piața mondială, cît și în ce privește cursul de revenire al unităților valutare. Ca

urmare, cu sprijinul Centralei industriale de rețele electrice din M.E.E., s-au întreprins cercetări privind **optimizarea metodologiei și reactualizarea indicatorilor recomandați de normativul ministerului**. Dintre rezultatele obținute în etapa studiului de oportunitate al acestei noi cercetări vom aminti doar unul. Astfel, în cazul distribuțiilor industriale în cablu tip ACYABY (cu conductoare din aluminiu și izolație din PVC), față de secțiunile conductoare dimensionate conform normativului din anul 1975, s-au desprins posibilități de creșteri de ordinul a 20-25%. Ca urmare, în cazul unor distribuții la tensiunea de 380 V devin economice următoarele secțiuni unitare: 2...2,5mm²/kW la alimentări de locuințe și, respectiv, 3...4,5 mm² kW pentru distribuțiile industriale. Totuși, pînă la efectuarea cercetărilor și avizărilor unei noi ediții a prescripției PE 135, considerăm de reală importanță popularizarea cu toată perseverența și aplicarea în practică cel puțin a prevederilor normalizate în anul 1975.

Considerăm că o contribuție valoroasă o poate aduce industria noastră constructoare de conductoare și cabluri de forță prin **punerea în fabricație a unor conductoare cu secțiuni mai mari decît cele care se produc în prezent**. Avînd în vedere sortimentul produs de unele fabrici din străinătate, ca un deziderat de mare actualitate am putea cita cablurile de tip ACYABY cu secțiuni fazice de cel puțin 300 mm². În cazurile tot mai frecvente în care vor fi indicate secțiuni conductoare mari, realizarea acestora cu un număr mai redus de cabluri și, deci, cu un

volum mai redus de izolație și de muncă va contribui la ușurarea efortului de investiții.

Economii însemnate prin mărirea tensiunilor de exploatare la circuitele de forță

LINIILE ELECTRICE de distribuție, care funcționează la tensiuni nominale de ordinul sutelor de volți, au, de regulă, izolația dimensionată pentru funcționarea cu o tensiune maximă de serviciu egală cu 1 250 V. Printr-o folosire judicioasă a acestei proprietăți — respectiv prin creșterea tensiunii de exploatare în schelele petrolifere de la 500 V la 1 140 V — conform metodei de dimensionare economică propusă, **s-ar putea obține simultan două avantaje economice**:

— micșorarea cheltuielilor datorate pierderilor de energie electrică cu 56%, avînd în vedere faptul că ele variază invers proporțional cu valoarea tensiunii nominale de exploatare;

— în ipoteza menținerii aceleași capacități de transport a energiei electrice se mai pot reduce și secțiunile conductoare și, odată cu acestea, efortul inițial de investiții în liniile electrice de distribuție din schelele petrolifere.

În ipotezele în care am estimat anterior costul actual al pierderilor de energie, economiile prin reducerea secțiunilor la liniile aeriene care se construiesc anual în schelele petrolifere s-ar putea ridica la circa 4...6 milioane de lei. Avînd în vedere și economia de ordinul a 1,8 milioane lei în instalații din centralele electrice care

nu vor mai fi necesare, s-ar putea obține anual economii de investiții de ordinul a 6...8 milioane lei. Pe de altă parte, prin micșorarea cu 56% a restului de 32 milioane lei, cît ar mai urma să se cheltuiască în timp de zece ani cu pierderile de energie, s-ar mai putea obține o economie de 18 milioane lei. Din acest total, aportul valutar la actualele prețuri pe piața mondială ar fi destul de însemnat.

Însumînd cele două efecte, **eficiența trecerii de la 500 V la alimentarea cu 1 140 V numai la noile sonde se poate ridica la 25 milioane lei/an**.

Trecerea la tensiunea de 1 140 V și în noile exploatare carbonifere se poate estima că ar conduce cel puțin la o dublare a beneficiilor antecalulate. Subliniem acest lucru pentru că, în special la distribuțiile energiei electrice din industria cărbunelui, se constată în ultimii 5...10 ani o tendință pe plan mondial de trecere la tensiuni de ordinul 1 000...1 140 V.

CONSIDERĂM că sub aspectul interesului global al economiei noastre naționale, eforturile economice suplimentare pentru punerea la punct a fabricației seriilor de motoare și alte echipamente care vor mai fi necesare în acest domeniu ar urma să fie destul de repede recuperate. În acest sens, ca surse principale avem în vedere disponibilitățile la export atît de păcură — cea care nu va mai fi arsă în centrale electrice — cît și de echipamente cu tensiunea nominală de 1 140 V, a căror cerere ne așteptăm să fie în creștere pe piața mondială.

conf. dr. ing. Pavel BUHUȘ

Prin efort propriu, producție suplimentară

(Urmare din pag. 10)

netă). La baza acestor importante creșteri se situează **măsurile** ca:

— uniformizarea sortimentelor la prepararea filaturii și îmbunătățirea stării tehnice a utilajelor prin înlocuirea inelelor uzate la mașinile de filat, prin care se asigură un spor de producție de circa 350t/an;

— diminuarea cheltuielilor materiale cu 750 mii lei și prin aceasta creșterea producției nete ca urmare a utilizării în fabricație a încă 500 tone înlocuitori de materie primă;

— reducerea la minimum (160 t) a stocului normat de fire, acțiune prin care se va mări viteza de rotație a mijloacelor circulante, obținîndu-se o economie antecalculată de 125 mii lei/an;

— stabilirea, începînd cu semestrul II, de bugete de cheltuieli pe fiecare atelier, în care scop s-a trecut la nominalizarea cheltuielilor indirecte și la urmărirea zilnică a cheltuielilor materiale și a influențelor acestora asupra valorii nou create;

— creșterea productivității muncii prin ridicarea gradului de mecanizare și automatizare a procesului de produc-

ție (montarea în spațiile existente a 3 mașini cu dublă răsucire și a 7 mașini de bobinat automate), perfecționarea tehnologiilor de fabricație, organizarea mai bună a muncii și a producției, care vor determina o economie relativă de personal de 425 oameni etc.

Rezultatele obținute pînă în prezent, măsurile stabilite pentru semestrul II și anul viitor, pe baza hotărîrilor adoptate de plenarele C.C. al P.C.R. din martie și iulie a.c., dau certitudinea că oameinii muncii de la F.R.B. vor pune în valoare în tot mai mare măsură resursele de care dispun, își vor amplifica conținutul eforturilor creatoare în scopul creșterii eficienței întregii lor activități economice.

GOSPODĂRIREA RAȚIONALĂ A LEMNULUI ÎN EXPLOATĂRILE FORESTIERE

CONFORM Programului național pentru conservarea și dezvoltarea fondului forestier, în deceniul 1976—1985 masa lemnoasă ce urmează a se exploata este limitată la un volum constant de 20 milioane metri cubi anual (în afara materialului lemnos rezultat din operațiuni de igienă a pădurii și din curățiri în păduri tinere). Măsura limitării temporare a tăierilor de masă lemnoasă are în vedere multiple cerințe, între care, în mod deosebit, conservarea și regenerarea pădurilor. Volumul total de masă lemnoasă ce este exploatat în perioada 1976—1985 prezintă o diminuare cu circa 17 la sută față de 1975, în condițiile în care nivelele de producție cresc simțitor. Cum pot fi acoperite aceste cerințe?

O sporire a resurselor de lemn este posibilă prin aplicarea perseverenței a unor măsuri de economisire și gospodărire judicioasă a masei lemnoase, pe tot parcursul fluxului exploatare — prelucrarea în produse finite.

Lemn de lucru din acțiunile de igienă a pădurii

În 1977 întreprinderile forestiere de exploatare și transport au dat în producție — în limita volumului de masă lemnoasă aprobată pentru tăiere — cantitatea de 5 440 mii m.c. provenită din doborâturi de vînt. Pentru acest an, conform sarcinilor, vor trebui valorificate, din aceleași resurse, circa 3 000 mii m.c. Iată, deci, că lemnul care, în multe cazuri, era lăsat în pădure să putrezească, este acum valorificat și gospodărit cu grijă. O altă acțiune ce se soldează cu bune rezultate este și cea de asigurare a igienei pădurii prin curățirea ei periodică. Anul trecut, dintr-o asemenea acțiune s-au colectat și dat în consum 464 mii m.c. materiale lemnoase, diminuîndu-se astfel în mod corespunzător tăierile de masă lemnoasă pe picior. În acest an cele mai multe întreprinderi forestiere de exploatare și transport au acționat hotărît și au obținut rezultate bune ca, de exemplu, I.F.E.T. Piatra Neamț, care a strîns și dat în circuitul economic, în primul semestru, cantitatea de 20 mii m.c. de material lemnos, din care o mare parte va fi utilizat ca lemn pentru industrializare.

Nu în toate întreprinderile s-a acționat însă cu responsabilitate pentru gospodărirea tuturor resurselor de masă lemnoasă. În această situație s-a aflat în 1977 I.F.E.T. Baia Mare, care a lăsat pe văi și în parchete circa 40 mii m.c. material lemnos. O parte din acest lemn fiind mai vechi (peste doi ani), se află într-o fază înaintată de depreciere. Scoaterea neîntîrziată a tuturor materialelor abandonate în păduri și introducerea lor în consumul industrial sau ca lemn de foc se impune ca o cerință de cea mai mare însemnătate pentru lucrătorii din acest sector de activitate.

În evoluția lor, pierderile de lemn au o dinamică satisfăcătoare: de la aproape 11 la sută în anul 1950, la 3,3 la sută în anul 1975, cu tendință de scădere în continuare. Cantitativ, pierderile însumează însă cantități destul de mari de masă lemnoasă (peste o jumătate de milion de metri cubi în 1977), astfel că diminuarea lor trebuie să se afle permanent în atenția întreprinderilor de exploatare. Mai mult, trebuie urmărit ca materialul lemnos utilizat în procesul de exploatare și transport a masei lemnoase să fie de calitate inferioară.

Diminuarea pierderilor din procesele tehnologice

LA unele întreprinderi de exploatare și transport se constată însă că la lucrările specifice din păduri (rampe de încărcare, mărjinară la drumuri etc.) se utilizează lemn de calitate superioară care, la terminarea exploatare și lichidarea parchetelor, nu se dă din nou în consum, fapt ce face ca acest lemn să se deprecieze sau chiar să fie iremediabil pierdut. O astfel de situație a existat la I.F.E.T. Baia Mare, la care, de altfel, s-au înregistrat și alte forme de pierderi evitabile: supralungimi de 10—40 cm la lemnul de rășinoase și 7—8 cm la cel de fag — peste supralungimile admise de standarde. Aceste porțiuni sînt tăiate la fabricile de cherestea și, parțial, sînt valorificate ca lemn de foc, dar în felul acesta se declassază cantități importante de lemn superior.

Unele pierderi de masă lemnoasă sînt generate de nerespectarea tehnologiilor de exploatare, în sensul că în parchete sînt lăsate cioate cu înălțimi de (4—10 cm) ce depășesc limitele admise, iar în cazul doborâturilor de vînt, cioatele lăsate sînt și mai mari.

Aceste cioate rămîn și putrezează în parchete, supraînălțimile respective constituind pierderi substanțiale de material lemnos de bună calitate.

În toate fazele de lucru — programe judicioase de gospodărire

PENTRU remedierea deficiențelor semnalate, Centrala de exploatare a lemnului a inițiat unele măsuri corespunzătoare care, în general, s-au dovedit a fi eficace. Necesitatea de a se scoate la timp din parchete doborâturile de vînt și lemnul abandonat pe piraie și văi impune ca întreprinderile de exploatare și transport să se angajeze cu toate forțele pentru respectarea graficilor de colectare și evacuare a acestui material lemnos din pădure, iar acolo unde se constată totuși rămăneri în urmă din cauze obiective, centrala industrială să intervină pentru o eventuală redistribuire a forțelor tehnice și umane între județe sau chiar pentru o reasezare a sarcinilor de exploatare pe județe, în așa fel încît pînă la sfîrșitul anului întreaga cantitate prevăzută în plan să fie dată în circuitul economic, evitîndu-se pierderile sau deprecierea materialului lemnos.

Diminuarea, în continuare, a consumurilor tehnologice poate fi obținută, în primul rînd, prin *extinderea exploatareii în trunchiuri și arbori cu coroană și preindustrializarea masei lemnoase pe platforme special amenajate și dotate* — metodă care și-a dovedit din plin rezultatele bune pînă în prezent. Acolo unde nu sînt încă create condiții pentru trecerea la această metodă, sau nu se poate deocamdată extinde aplicarea ei, întreprinderile de exploatare și transport trebuie să intensifice controlul privind respectarea devizelor lucrărilor din lemn ocazionate de seosul și transportul masei lemnoase, precum și respectarea prescripțiilor tehnologice, a standardelor și a normelor interne privind toate operațiunile din exploatare forestiere. În acest sens, ar fi util instructajul periodic ce s-ar face întregului personal tehnico-operativ, inclusiv a fasonatorilor mecanici și a sortatorilor, cu scopul îmbunătățirii cunoștințelor teoretice și practice adecvate.

D. STANESCU

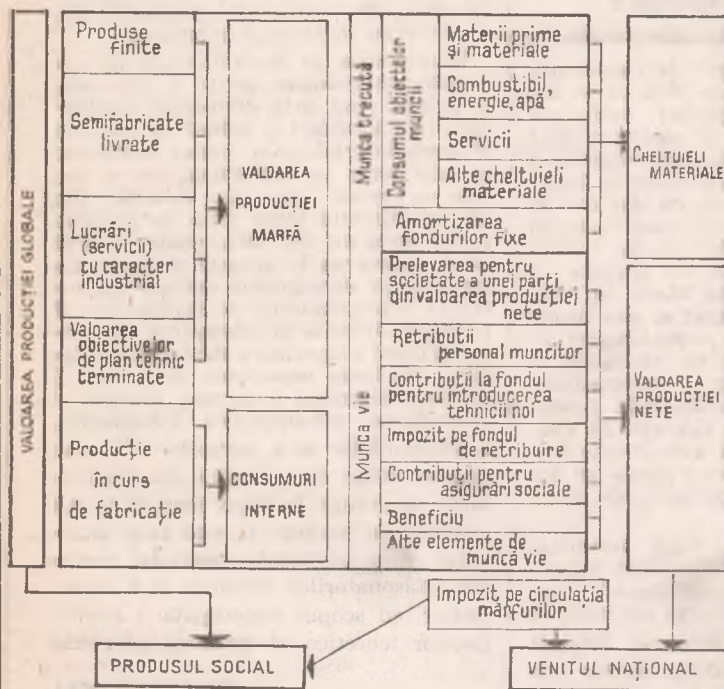
METODOLOGIA DE CALCUL A VALORII PRODUCȚIEI NETE ÎN INDUSTRIE

INTRODUCEREA în practica economică a valorii producției nete ca indicator de bază în activitatea productivă din industrie, agricultura de stat, construcții și transporturi reprezintă o importanță deosebită. Producția netă răspunde obiectivelor actuale de ridicare a eficienței economice, constituind prin conținutul său un indicator care răspunde cerințelor autogestunii și autoconducerii, un factor calitativ esențial al perfecționării întregului mecanism economico-financiar. Reprezentând contribuția fiecărei unități, centrale, minister sau județ la crearea venitului național, producția netă constituie, totodată, sursa care asigură acoperirea cheltuielilor pentru plata retribuțiilor oamenilor muncii, formarea fondurilor pentru dezvoltarea societății, precum și a fondului pentru dezvoltarea întreprinderii, pentru investiții și acțiuni sociale și pentru participarea la beneficii a oamenilor muncii.

Desigur, introducerea valorii producției nete ca indicator principal de plan și urmărire a rezultatelor activității productive presupune atribuirea unor funcții nu numai de urmărire cât mai corectă a efortului propriu al fiecărui colectiv de muncă, ci vizează stimularea și accentuarea factorilor calitativi ai dezvoltării, în contextul unui ansamblu de măsuri menit să pună în valoare pirghiile economice, inițiativa și capacitatea unităților industriale.

Din însuși conținutul valorii producției nete, care exprimă valoarea nou creată în activitatea productivă a întreprinderilor, se desprinde faptul că acest indicator prezintă avantajul față de producția globală prin aceea că exclude din calcul cheltuielile materiale, respectiv, așa-numitul consum intermediar reprezentat de valorile ce au fost create pe diferite trepte ale procesului de producție până la obținerea produsului final destinat satisfacerii unor nevoi de consum în afara întreprinderii, adică elementul care poate deforma realitatea în măsurarea rezultatelor.

Locul valorii producției nete în sistemul indicatorilor valorici ai producției industriale, ca și conținutul metodologic al acestora, rezultă din schema de mai jos:

În ierarhia indicatorilor valorici, producția netă are o capacitate superioară de reflectare a rezultatelor efortului propriu în comparație cu producția globală și marfă, un rol esențial având în acest sens neluarea în considerare a valorilor create în procesele de producție anterioare de către alte întreprinderi. În aprecierea caracteristicilor acestui indicator trebuie subliniat și faptul că, exprimând aportul întreprinderii la crearea venitului național, valoarea producției nete oferă reale posibilități de adâncire a analizei eficienței activității întreprinderii, în corelație cu diferiți factori intensivi de influență.

Valoarea producției nete a fost introdusă ca indicator de plan în industrie începând din anul 1974, atât pentru măsurarea volumului producției, cât și pentru calculul productivității muncii. În mod experimental la un număr de întreprinderi și centrale eliberarea fondului de retribuție pentru muncitori și acordarea retribuțiilor individuale pentru personalul de conducere s-a făcut în funcție de gradul de îndeplinire a planului la acest indicator. Această perioadă de experimentare a permis examinarea funcțiilor economice ale valorii producției nete la nivel de întreprindere, în condițiile utilizării practice a acesteia, adaptarea evidențelor din întreprinderi la necesitățile de calcul curent al producției nete, perfecționarea metodologiei de determinare a acestui indicator. Totodată, în acest interval de timp au fost organizate numeroase întâlniri și dezbateri cu specialiști din întreprinderi, centrale și ministere, cadre didactice, planificatori, statisticieni, cercetători asupra conținutului și rolului valorii producției nete, au fost exprimate opinii în presa de specialitate. Toate acestea au creat condițiile elaborării unei metodologii de calcul a valorii producției nete care să răspundă cerințelor determinării riguroase a acesteia, pe baza unor evidențe contabile și tehnico-operative puse la punct, au condus la acumularea experienței necesare calculului curent al indicatorului și au asigurat premisele introducerii producției nete ca indicator principal în activitatea economică a întreprinderilor industriale de la 1 iulie 1978.

În Hotărârea Comitetului Central al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare, precum și în Decretul Consiliului de Stat nr. 199/1978 cu privire la calcularea, eliberarea și controlul utilizării fondului de retribuție a muncii în industrie se face precizarea că valoarea producției nete se determină prin scăderea cheltuielilor materiale aferente din valoarea producției globale. În practica de planificare și statistică acest sistem de calcul este cunoscut sub denumirea de metodă de producție sau indirectă. Pentru această metodă de calcul s-a optat încă în etapele de experimentare, deoarece s-a apreciat că prezintă o serie de avantaje față de metoda de repartiție sau directă, care constă din însumarea elementelor componente ale valorii producției nete.

Aceste avantaje, confirmate, de altfel, și de experimentare, constau, în principal, în următoarele:

— metoda de producție se bazează pe elemente de calcul cunoscute în întreprinderi, care se planifică și se urmăresc curent — producția globală și cheltuielile materiale;

— valoarea producției nete calculată după această metodă se referă la perioada în care a fost creată, deci la momentul fabricării producției, și nu la cel al realizării și încasării acesteia, cum rezultă în cazul folosirii metodei directe. Păreră exprimată de unii specialiști că stabilirea valorii producției nete prin însumarea elementelor componente este mai simplă și operativă nu ni se pare întemeiată, deoarece elementele acesteia nu se cunosc decât după încheierea bilanțului contabil, deci în jurul datei de 15—20 ale lunii următoare perioadei raportate.

Potrivit normelor tehnice privind calcularea și raportarea

valorii producției nete în industrie, elaborate de Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor și Direcția Centrală de Statistică, în baza art. 21 (2) din Decretul Consiliului de Stat nr. 199/1978, producția globală pentru calculul producției nete cuprinde următoarele elemente:

- valoarea produselor finite (Pf) fabricate într-o anumită perioadă din materii prime, materiale, subansamble și piese din producție proprie sau achiziționate, atât în secțiile de bază cât și în toate celelalte secții industriale, cu destinația de a fi livrate;

- valoarea semifabricatelor din producție proprie livrate (Slv);

- valoarea obiectivelor de plan tehnic terminate și valorificate de unitate potrivit avizului dat de organul tutelar (Pt);

- valoarea lucrărilor (serviciilor) cu caracter industrial terminate, executate pentru alte unități, inclusiv pentru sectorul de investiții și alte sectoare neindustriale ale unității producătoare (Li);

- valoarea prelucrării materiilor prime și materialelor clienților (interni și externi), exclusiv valoarea materiilor prime și materialelor clienților (Pc);

- creșterea sau descreșterea stocurilor de semifabricate și combustibili din producția proprie și de ambalaje din producție proprie a căror valoare este inclusă în prețul produselor pentru care acestea se utilizează, precum și a stocurilor de matrițe, modele, forme, SDV-uri ($S_2 - S_1$);

- creșterea sau descreșterea valorii stocurilor de producție neterminată ($N_2 - N_1$) pentru produsele al căror ciclu de fabricație, potrivit documentației tehnologice, depășește 30 zile la întreprinderile din:

- industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor;

- industria exploatarea forestieră, a mobilei, ambarcațiunilor, instrumentelor muzicale, articolelor sportive din lemn;

- industria medicamentelor și a preparatelor farmaceutice pentru producția de seruri, vaccinuri și produse derivate din sînge.

În legătură cu definirea elementelor componente ale producției globale, se impune a fi făcute câteva precizări, care trebuie avute în vedere în determinarea corectă a valorii producției nete.

Înainte de toate avem în vedere faptul că, în stabilirea fiecărui element al producției globale la nivelul întreprinderii se cer a fi respectate anumite norme și criterii de definire și de limitare a acestuia. Astfel, produsul finit reprezintă produsul (piesa) a căruia prelucrare a fost terminată în unitatea industrială care l-a fabricat și care s-a predat la magazia de produse finite cu acte legale (bon de predare). Pentru a fi considerat finit, produsul trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- să corespundă standardelor (STAS), normelor interne, iar, în lipsa acestora, condițiilor tehnice prevăzute în contractele încheiate de unitate cu beneficiarii; pentru utilaje, echipamente și instalații complexe, considerarea ca produs finit este condiționată de îndeplinirea prevederilor Decretului nr. 398/1973 (probe de uzină pe produs sau subansamble);

- să fie recepționate de comisia de autorecepție a unității, precum și de reprezentantul beneficiarului, cînd contractul prevede acest lucru; procesul verbal de autorecepție trebuie să fie însoțit de certificatul de calitate, buletinul de analiză, încercări și probe, prevăzute în normele legale în vigoare.

Aceleași condiții de calitate și recepție se cer a fi respectate și pentru celelalte elemente componente ale producției globale, inclusiv pentru lucrările (serviciile) cu caracter industrial efectuate pentru alte unități, inclusiv pentru sectorul de investiții și alte sectoare neindustriale ale unității producătoare.

Cît privește producția neterminată, aceasta este definită ca element intermediar între materia primă și semifabricat sau produs finit, sau între semifabricat și produs finit, constituind producția al cărei proces de fabricație sau montaj nu a fost încheiat, materiile prime, materialele sau subansamblele aflîndu-se în curs de prelucrare sau montare.

Spre deosebire de situația actuală, în normele tehnice preconizate a fi aplicate în viitor producția neterminată — care se calculează, pentru activitatea de bază și auxiliară a întreprinderii ca diferență de stocuri între sfîrșitul și începutul lunii — se evaluează în costuri de producție și nu în prețuri de producție folosind coeficienții de recalculare stabiliți prin raportarea producției marfă la costurile totale ale acesteia. Procedînd astfel, se asigură un calcul bazat exclusiv pe date

din contabilitate și, în același timp, se înlătură tendința unor întreprinderi de a introduce materiale în secțiile de fabricație în ultimele zile ale lunii sau trimestrului, fără ca asupra acestora să se efectueze operațiuni de prelucrare.

De menționat că același mod de evaluare urmează să se aplice și la stocurile de semifabricate, combustibil, ambalaje. SDV-uri din producție proprie, ceea ce înseamnă că aceste elemente se vor cuprinde în valoarea producției nete numai cu cheltuielile de muncă vie.

Un aspect important cu privire la stabilirea producției globale și a cheltuielilor materiale pentru calculul valorii producției nete constă în aceea că în viitor se preconizează să nu se mai ia în considerare înregistrările repetate sub forma unor excepții: consumul intern productiv de produse semifabricate, piese de schimb din producție proprie, reparații capitale ale utilajelor și mijloacelor de transport executate cu forțe proprii, deoarece acestea constituie elemente de costuri pentru fabricarea produselor finite. În acest fel, producția globală va fi apropiată de expresia valorică a producției fizice, iar ponderea cheltuielilor materiale în producția globală se va reduce, reflectînd în mai mare măsură realitatea decît în cazul în care costurile materiale sînt încărcate în mod repetat cu aceste excepții.

Cheltuielile materiale se stabilesc corespunzător sferei de cuprindere a producției globale pentru calculul valorii producției nete și se compun din următoarele elemente:

- materii prime, materiale de bază și auxiliare, din care se scad deșeurile recuperabile (Mp), la care se cuprinde valoarea cantităților aprovizionate din afară și consumate în producție, inclusiv cheltuielile de transport-aprovizionare pînă la magazia întreprinderii, în cazul în care acestea se efectuează de către alte unități. La acest element se cuprind și ambalajele, piesele de schimb, precum și uzura obiectelor de inventar de mică valoare sau scurtă durată, inclusiv a SDV-urilor, a echipamentului și materialelor de protecție și a echipamentului de lucru, procurate din afară;

- piese și subansamble (PS), care cuprind valoarea pieselor și subansamblelor procurate din afară și folosite în producție, la care se adaugă și cheltuielile de transport-aprovizionare, în cazul în care acestea se efectuează de către alte unități. La acest element nu se cuprinde valoarea pieselor de schimb, precum și a subansamblelor și pieselor ce au fost achise de clienți și asupra cărora nu s-au efectuat operații de prelucrare sau montaj;

- combustibil, energie și apă (din afară) (C), element în care se mai cuprinde consumul de aer comprimat, oxigen și aburi din afară;

- amortizarea fondurilor fixe (A), care se calculează potrivit prevederilor Legii nr. 62/1968, republicată în 1977 și se referă la fondurile fixe din activitatea industrială, precum și la investițiile care, potrivit legii, sînt asimilate fondurilor fixe;

- cheltuielile materiale aferente producției în curs de fabricație (creșterea sau micșorarea soldului de la începutul și sfîrșitul perioadei pentru producția neterminată neinclusă în producția globală ($Nm_1 - Nm_2$), precum și cele aferente creșterii sau descreșterii soldului cheltuielilor anticipate ($Cm_1 - Cm_2$);

- alte cheltuieli materiale (Am).

În cheltuielile materiale corespunzătoare producției globale pentru calculul producției nete urmează să nu se mai cuprindă — așa cum s-a arătat — valoarea semifabricatelor și pieselor de schimb din producție proprie consumate productiv, precum și valoarea reparațiilor capitale terminate ale utilajelor executate cu forțe proprii, deoarece costul acestora a fost cuprins în cheltuieli (materiale și de muncă vie) în momentul efectuării lor.

Exprimat în formulă, calculul valorii producției nete industriale se prezintă astfel:

$$VPN = VPG - CM$$

în care:

$$VPG = Pf + Slv + Pt + Li + Pc + (S_2 - S_1) + (N_2 - N_1)$$

$$CM = Mp + PS + C + A + Am + (Nm_1 - Nm_2) + (Ca_1 - Ca_2)$$

Vasile DUMITRESCU
Direcția Centrală de Statistică

(Continuare în pag. 21)

EFECTELE ECONOMICE ALE CREȘTERII ÎNDEMÎNĂRII MUNCITORILOR

COMPLEXITATEA ȘI DINAMISMUL sarcinilor cu care se confruntă economia în condițiile revoluției tehnico-științifice actuale fac ca problemele calificării cadrelor să reprezinte o componentă esențială a eforturilor de sporire a eficienței activității economice. Studiarea unor aspecte ale calificării și creșterii calificării cadrelor prezintă o importanță deosebită pentru întreprinderea industrială, importanță rezultată din rolul pe care-l joacă în cadrul activității acesteia unul din factorii determinanți ai procesului de producție și anume munca.

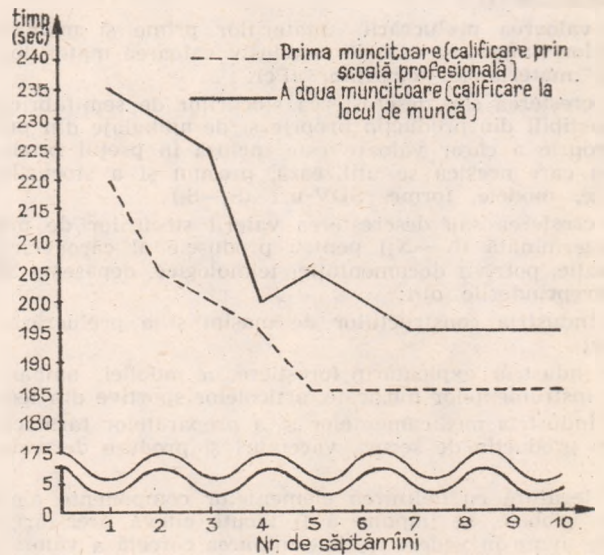
Interdependențele dintre calificarea muncitorilor și nivelul productivității muncii, dintre indicele sporului de vechime în muncă și indicele productivității, deși directe, nu pot fi exprimate funcțional datorită faptului că productivitatea muncii este influențată și de alți factori dintre care semnalăm: gradul de organizare a producției și muncii, de organizare și automatizare a proceselor de producție etc. În acest context considerăm că prezintă interes prezentarea unor aspecte privind efectele economice ale creșterii îndemînării în muncă a lucrătorilor asupra productivității muncii la întreprinderea de confecții din Iași.

Influența îndemînării asupra creșterii productivității muncii

PRINCIPALII FACTORI care condiționează nivelul îndemînării în muncă sînt, alături de îndemînarea inițială, forma de dobîndire a calificării, vechimea în aceeași meserie și stabilitatea în același loc de muncă. Între vechimea în muncă și calificare există o corelație directă: pe măsură ce vechimea crește, muncitorul acumulează cunoștințe noi, experiența lui productivă se mărește, crește deprinderea necesară practicării meseriei. Dar, creșterea vechimii în muncă trebuie permanent însoțită de o sporire a nivelului de calificare a lucrătorilor, fără de care aceștia nu vor mai corespunde exigențelor mereu crescînde ale producției moderne.

1 Influența formelor de dobîndire a calificării asupra creșterii îndemînării în muncă. Pentru a scoate în evidență aceste aspecte am cercetat activitatea desfășurată în această întreprindere de două muncitoare, care execută aceeași operație („prinde buzunarul la spate și aplică etichete“), lucrează la același tip de mașină, în aceleași condiții de muncă și în același schimb, au aceeași vechime în muncă, dar și-au dobîndit calificarea prin mijloace diferite. Prima este calificată prin absolvirea unei școli profesionale, iar a doua și-a dobîndit calificarea prin ucenicie la locul de muncă.

Analizînd procesul de formare și dezvoltare a deprinderilor în muncă, precum și procesul de acomodare după calificare la condițiile locului de lucru se desprind concluzii interesante. Forma diferită de obținere a calificării face să apară perioade diferite de acomodare, de însușire a deprinderilor, precum și mărimi diferite ale timpilor necesari pentru realizarea unui produs. Dacă reprezentăm grafic (vezi figura) legăturile ce se creează, observăm că muncitoarele care obțin calificarea prin forme superioare de calificare, pe lângă faptul că realizează timp de execuție mai reduși, au nevoie și de o perioadă mai mică de acomodare. Acest lucru este de altfel și explicabil, dat fiind că muncitoarele calificate prin școli profesionale, concomitent cu pregătirea practică în perioada efectuării practicii în producție, au și o pregătire teoretică corespunzătoare, care le permite adaptarea mai rapidă la locul de muncă, precum și execuții mai raționale, față de formele inferioare de calificare, care asigură muncitorilor deprinderi practice și cunoștințe teoretice parțiale.

2 Influența creșterii vechimii în aceeași meserie și a stabilității în același loc de muncă asupra creșterii îndemînării în muncă. Pentru a determina această influență, a fost analizată activitatea unui număr de cinci muncitoare cu vechime în muncă diferită. Dintre acestea trei sînt în primul an de muncă — execută, deci, pentru prima oară operația respectivă, iar două au vechimea de doi ani. Precizăm că toate muncitoarele au aceeași calificare, execută aceeași operație, cu același tip de utilaj, în aceleași condiții de mediu și în același schimb. Datele rezultate în urma observării sînt prezentate în tabelul nr. 1. Așadar, nivelul timpilor realizați de cele două categorii de muncitoare diferă atât de la o categorie la alta, cît și în cadrul aceleiași categorii, ceea ce denotă că asupra lor pot interveni, în afara gradului de vechime în muncă, și alți factori. În orice caz însă, se observă că timpul cel mai bun realizat de o muncitoare cu o vechime mică este inferior celui realizat de oricare dintre muncitoarele cu vechime mai mare.

Pentru a întregi observațiile făcute cu privire la vechimea

Tabelul nr. 1

Influența creșterii vechimii în aceeași meserie asupra timpului de executare a operației

Gradul de vechime al muncitorilor	Forma de obținere a calificării	Timpul mediu necesar realizării unui produs (secunde)
A. Cu o vechime de trei luni		
1.	Ucenicie la locul de muncă	149
2.	"	163
3.	"	190
B. Cu o vechime de doi ani		
1.	"	110
2.	"	132

în muncă și la creșterea pe această bază a îndemînării, prezentăm în tabelul nr. 2 rezultatele obținute de 6 muncitori care lucrează în condiții asemănătoare, rezultate concretizate în timpul mediu necesar realizării unui produs, cit și în nivelul productivității muncii orare. **Pe măsură ce crește vechimea în executarea aceleiași operații, se formează și se mărește deprinderea în muncă, materializată în reducerea continuă a timpului de execuție pe unitate de produs și în creșterea, în acest fel, a nivelului productivității muncii.** Aceasta creează posibilitatea ca, în cadrul unei perioade de timp determinate,

Tabelul nr. 2
Influența creșterii vechimii asupra rezultatelor muncii

Mun- ci- toții	Denumirea operației	Categoria de clasă	Vechimea în execu- ția operației (ani)	Timp mediu necesar realizării unui pro- dus (secunde)	Nr. de produse rea- lizate într-un schimb	Productivitatea muncii orare
1.	Aplicarea minecii la mașina cu 2 ace	3/I	12	79,62	327*	40,87
2.	"	3/I	3	70,93	376	47,00
3.	"	3/I	9	66,75	393	49,12
4.	Incheierea cămășii la mașina Rimoldy	2/II	1	50,15	522**)	65,25
5.	"	2/II	2	44,95	617	77,12
6.	"	2/II	5	37,55	692	86,50

*) Norma pe produs este de 300 bucăți/schimb.

***) Norma pe produs este de 420 bucăți/schimb.

fără a efectua modificări în efectivul și structura forței de muncă, să se obțină o cantitate sporită de valori de întrebuințare.

Vechimea neîntreruptă în muncă exprimă, pe măsura stagiului efectuat în aceeași întreprindere, în aceeași meserie, atât câștigarea unor deprinderi profesionale superioare, cit și sporirea măiestriei individuale, a iscusinței muncitorului. Stabilitatea în muncă creează, deci, condiții pentru funcționarea normală a procesului de producție, constituind unul din factorii care contribuie la creșterea performanțelor realizate de lucrători.

Studiind la întreprinderea ieșană gruparea muncitorilor pe grupe de vechime neîntreruptă în aceeași unitate productivă, se constată că ponderea cea mai mare o dețin cei cu o vechime între 5 și 10 ani, iar cea mai mică cei cu o vechime de peste 20 de ani. Acest fenomen demonstrează un anumit proces de fluctuație a forței de muncă, care este dăunător creării condițiilor de creștere a îndemînării muncitorilor și, pe această bază, a nivelului productivității muncii.

Fluctuația — dacă o privim prin prisma complexității cauzelor care o generează — apare ca o expresie a neintegrării muncitorilor cu munca sau unitatea respectivă, neputând omite, totuși, că intensitatea acestui fenomen poate fi foarte mult diminuată prin modul cum fiecare întreprindere privește acest fenomen.

Relația îndemînare—îndeplinirea normelor

O ALTĂ LATURĂ a problemei care a făcut obiectul studiului se referă la influența pe care o are creșterea vechimii neîntrerupte în muncă și, pe această bază, a îndemînării, asupra modului de îndeplinire a normelor. Pentru elucidarea acestor aspecte, vechimea în muncă s-a considerat ca variabilă dependentă, iar indicele de îndeplinire a normei ca variabilă independentă. Ne-am rezumat la examinarea unui număr de 5 muncitori cu o vechime de 1; 2 $\frac{1}{2}$; 5; 7 $\frac{1}{2}$ și 10 ani. În urma cronometrărilor efectuate s-a constatat o ridicare continuă a nivelului de îndeplinire a normei în raport cu creșterea gradului de vechime în muncă.

De cele mai multe ori se presupune că între vechimea în muncă și gradul de îndeplinire a normelor există o legătură liniară, care după ajustare ia forma unei ecuații, în care valoarea caracteristicii rezultative reprezintă funcția unui singur factor, toți ceilalți factori fiind considerați mărimi constante (medii) și fiind exprimați în parametrii care se determină de regulă cu ajutorul metodei celor mai mici pătrate. Astfel, în

exemplul luat (tabelul nr. 3) în cazul muncitoarei care are vechimea în muncă de un an, depășirea realizată a fost de 41 produse. În realitate numărul produselor obținute peste normă a fost mai mic, de 34, aceasta însemnând că, în acest caz, alți factori — neincluși în calcul — au avut o influență negativă asupra depășirii normei. În cazul celei de-a doua muncitoare, cu o vechime de 2 $\frac{1}{2}$ ani, norma a fost îndeplinită și depășită cu aproximativ 53 produse, așa cum rezultă din calculul ecuației care caracterizează dependența dintre vechimea în muncă și gradul de îndeplinire a normelor, iar efectiv a fost depășită cu 56 produse; în acest caz influența altor factori asupra gradului de îndeplinire a normelor a dus la creșterea normelor.

A doua problemă cercetată a avut drept mobil stabilirea intensității legăturii dintre creșterea vechimii în muncă și aceea a gradului de îndeplinire a normelor. Intensitatea legăturii dintre variabila dependentă și variabila independentă se poate măsura printr-un indicator al cărui calcul este stabilit pe baza indicatorilor dispersiei variabilei dependente. În cazul studiat intensitatea legăturii este 0,98, ceea ce înseamnă că este foarte puternică. Am analizat, de asemenea, legătura dintre indicele vechimii în muncă și indicele productivității muncii. Și în acest caz calculul s-a făcut după metoda celor mai mici pătrate, considerându-se variabila independentă — vechimea în muncă, iar variabila dependentă productivitatea muncii. Corelația dintre indicele vechimii în muncă și indicele productivității muncii este pozitivă și de intensitate puternică, fiind de 0,96.

Tabelul nr. 3
Corelația între creșterea vechimii neîntrerupte în muncă și realizarea normelor

V. c.	Vechimea în muncă (ani)	Nr. de produse realizat într-un schimb *)	Valorile ajustate ale numărului de produse realizate într-un schimb
1	1	334*	340,60
2	2 1/2		352,75
3	5	320	375,25
4	7 1/2	302	393,25
5	10	410	413,50

*) Norma pentru această operație este de 300 bucăți/schimb.

De asemenea, prezintă importanță studierea corelației care există între indicele sporului de vechime acordat lucrătorilor și indicele productivității muncii. Pentru exemplificare au fost cercetate 5 lucrătoare a căror vechime variază între 1 și 10 ani. Întrebarea firească care se pune este dacă acordarea sporului de vechime neîntreruptă se justifică printr-o creștere corespunzătoare a sporului de productivitate. Să vedem ce spun datele de la întreprinderea analizată. Pentru aceasta sporul de vechime lunar a fost considerat variabila dependentă, iar productivitatea muncii lunară variabila independentă. Și în acest caz corelația este de intensitate mare, fiind egală cu 0,95. Ideea care se desprinde de aici este aceea că acordarea sporului pentru vechime neîntreruptă în aceeași întreprindere este pe deplin justificată și se concretizează într-o cantitate sporită de produse realizate în unitatea de timp.

ÎN URMA INVESTIGAȚIILOR întreprinse la unitatea de confecții cercetată rezultă că vechimea neîntreruptă în aceeași meserie sau într-o specialitate înrudită, are o influență favorabilă asupra creșterii îndemînării muncitorilor, îndemînare reflectată prin reducerea timpilor de execuție a operațiilor, prin sporirea numărului de produse executate și în final prin creșterea productivității muncii. Tocmai ținând seama de aceste avantaje întreprinderile sînt chemate să adopte toate măsurile necesare pentru micșorarea fluctuației forței de muncă, pentru perfecționarea formelor de calificare, pentru ridicarea nivelului de pregătire a întregului personal. În condițiile perfecționării mecanismului economico-financiar, ale autoconducerii și auto-gestiunii, întreprinderile vor avea de altfel posibilități sporite pentru atingerea acestor obiective; în acest sens va acționa participarea oamenilor muncii la beneficiile realizate și acordarea de către întreprinderi a unor drepturi și avantaje sociale sporite pentru personalul muncitor în raport cu contribuția adusă și vechimea în întreprindere în care lucrează.

Adriana OLARU
Universitatea din Galați

FUNDAMENTAREA ȘTIINȚIFICĂ A PLANURILOR DE CREȘTERE A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

Indicatori pentru cuantificarea factorilor de organizare

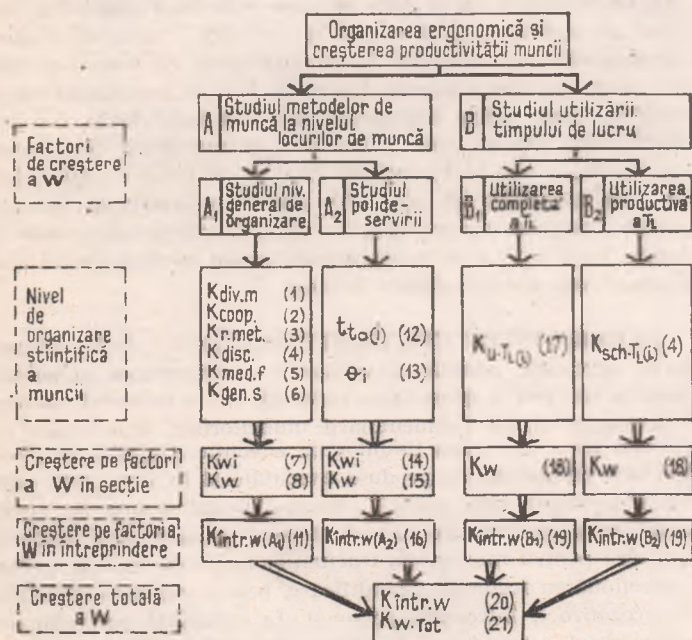
NIVELUL ȘI POSIBILITĂȚILE de sporire neîntreruptă a productivității muncii exprimă una din laturile calitative ale creșterii economice, caracteristice perioadei pe care o parcurgem. Aplicarea în unitățile economice a măsurilor adoptate din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, privind perfecționarea mecanismului economico-financiar și participarea la beneficii a oamenilor muncii necesită și o **justă cunoaștere, cuantificare și mobilizare a resurselor de creștere a productivității.**

Între factorii neinvestiționali, cu influență mare asupra creșterii eficienței muncii omului se situează — alături de progresul tehnic și în corelare cu acest — **organizarea pe baze științifice a muncii.**

Proces continuu și sistematic, ea trebuie privită ca un sistem de măsuri bazate pe cele mai noi realizări ale științei și practicii, îndreptate spre perfecționarea tuturor elementelor procesului muncii și în primul rând a metodelor de îmbinare a forței de muncă cu mijloacele de producție. Conținutul ei și metodele de muncă sînt în dependență de nivelul înzestrării tehnice și de tipul de producție. În condițiile cînd munca are cu preponderență un caracter manual, organizarea științifică urmărește introducerea celor mai raționale metode de muncă și înzestrarea optimă a locurilor de muncă. Dacă munca are un caracter mecanic sau automat, productivitatea depinzînd în primul rînd de

prinde (în cadrul timpului neproductiv) și unele activități inutile sau inactivități, care duc la scăderea producției și a productivității. Dar el poate să cuprindă și unele activități utile sistemului de organizare aplicat, însă repartizate necorespunzător pe executanți, cauzînd astfel o folosire incompletă și neeficientă a personalului. În multe situații normele de muncă nu sînt științific fundamentate sau nu au fost revizuite de mult timp. De aceea, în abordarea factorilor de organizare ergonomică ne-am axat pe trei direcții: (A) organizarea procesului de muncă la nivelul locurilor de muncă, (B) folosirea completă și productivă a timpului de lucru, (C) normarea științifică a muncii.

Prezentarea sintetică a acestor factori, exprimarea prin coeficienți a nivelului de organizare științifică și cuantificarea posibilităților de creștere a productivității muncii pe subunități sau întreprinderi sînt redată în schema alăturată.

utilizarea eficientă a mașinilor, organizarea științifică constă în introducerea de forme și metode de deservire a acestora, care să asigure utilizarea lor completă.

În studierea factorilor de creștere a productivității, specifici organizării științifice a muncii, am pornit de la structura timpului de muncă. El cu-

tehnice caracterul muncii și tipul de producție, cercetarea acestei probleme se face sub două aspecte: (A₁) studiul nivelului general de organizare și (A₂) analiza posibilităților de introducere a polideservirii.

A₁) Plecăm de la premisa că o organizare științifică presupune: (a) repartizarea judicioasă a potențialului uman pe activități; (b) relații optime

de cooperare între executanți; (c) raționalitatea metodelor de execuție nemijlocită a operațiilor; (d) disciplina și respectarea programului de muncă; (e) mediu ambiant corespunzător. Pentru exprimarea nivelului de organizare în cadrul subunităților (secție, atelier, sector) ne folosim de indicatori parțiali, prezentați în continuare.

a) **COEFICIENTUL DIVIZIUNII MUNCII**, determinat cu relația:

$$K_{div.m} = 1 - \frac{\sum_{i=1}^{(n)} t_{a.n}}{n \cdot T_{sch}} \quad (1)$$

în care: $t_{a.n}$ — consum de muncă vie pentru activități necaracteristice locului de muncă, care limitează productivitatea (de natura timpului de deservire a locului de muncă — T_{DL} și de pregătire-închierare — T_{pi}); n — numărul de muncitori din sectorul analizat; T_{sch} — durata unui schimb, în minute.

Defalcarea rațională a lucrărilor în operații și repartizarea lor pe executanți (diviziunea muncii) sînt influențate de caracterul muncii, perfecționările aduse în tehnică și tehnologie, tipul de producție, specificul ramurii. Judicioasa repartizare a personalului pe activități constituie o însemnată rezervă potențială pe linia creșterii productivității muncii.

b) **COEFICIENTUL COOPERĂRII ÎN MUNCĂ:**

$$K_{coop.} = 1 - \frac{\sum_{i=1}^{(n)} t_{pierd}}{n \cdot T_{sch}} \quad (2)$$

în care: t_{pierd} — timpul pierdut la nivelul unui loc de muncă din cauza alimentării necorespunzătoare a acestuia (așteptări independente de executant — t_i ; consum de muncă pentru asigurarea locului de muncă cu elementele necesare — T_{mn}).

Acest indicator se corelează cu cel precedent și trebuie să asigure promovarea formelor colective de organizare a muncii, pentru a permite cooperarea strînsă a executanților în producție, a stimula ridicarea calificării și dezvoltarea inițiativei lor creatoare. Întreprinderile în muncă sau activitățile cu caracter neproductiv, cauzate de defecțiuni în sistemul de cooperare sînt de multe ori ridicate, reprezentînd un consum nejustificat de muncă socială.

c) **COEFICIENTUL RAȚIONALIZĂRII METODEI (minuirilor și mișcărilor în executarea operației):**

$$K_{raf.met} = 1 - \frac{T_{op(e)} - T_{op(n)}}{n \cdot T_{sch}} \quad (3)$$

în care: $T_{op(e)}$ — timpul operativ efectiv oconsumat pentru realizarea sarcinii

de muncă, potrivit metodei de muncă a executantului; $T_{op(n)}$ — timpul operativ normal, acordat pentru realizarea aceleiași sarcini (după metoda de muncă aferentă normei cu motivare tehnică).

Metoda de muncă caracterizează modul în care executantul, pe baza calificării și îndemnării sale, execută sarcinile încredințate. Metoda este rațională dacă necesită cât mai puține mișcări și distanțe minime ale acestora. Efectuarea unui studiu de metodă necesită parcurgerea celor șase etape fundamentale caracteristice studiului metodelor sau folosirea sistemelor de normare de timp standard pe micro-mișcări (de exemplu, MTM). Acest indicator, de regulă nu poate depăși valoarea 1,0. Dacă este totuși supraunitar, înseamnă că sistemul de normare a muncii aplicat este depășit sau că normele de muncă sînt învechite.

d) COEFICIENTUL DISCIPLINEI ÎN MUNCĂ :

$$K_{discipl.} = 1 - \frac{\sum_{i=1}^{(n)} t_d}{n \cdot T_{sch}} \quad (4)$$

în care: t_d — pierderi efective în minute (la nivelul unui loc de muncă) corespunzătoare duratei unui schimb, din motive dependente de executant.

Aceste pierderi — determinate de întârzieri la programul de muncă, părăsirea nejustificată a locului de muncă, discuții nelegate de realizarea sarcinilor etc — trebuie să fie eliminate.

e) COEFICIENTUL MEDIULUI (FIZIC) AMBIANT :

$$K_{med.f.} = \frac{\sum_{i=1} K_{med.i} \cdot I_i}{\sum_{i=1} I_i} \quad (5)$$

în care: $K_{med.i}$ — coeficientul corespunzător unui factor de mediu fizic ambiant; I_i — coeficientul de importanță corespunzător.

Determinarea mărimii coeficientului corespunzător unui factor de mediu fizic se face cu ajutorul următoarei relații :

$$K_{med.i} = \frac{\sum_{j=1} L_j \cdot \frac{N_{ej}}{N_{nj}}}{\sum_{j=1} L_j} \quad (5.1)$$

în care: L_j — numărul de locuri de muncă din secție la care s-a analizat factorul de mediu fizic „i”; N_{ej} — nivelul efectiv al factorului de mediu fizic „i”, avînd aceeași mărime la locurile de muncă „j”; N_{nj} — nivelul normal al aceluiași factor de mediu (conform normativelor în vigoare); $\sum L_j = L_s$ — numărul total de locuri de muncă din sectorul analizat.

Dacă nivelul efectiv depășește normativul, raportul se inversează, iar în caz de egalitate, raportul este 1,0.

Deși factorii mediului fizic ambiant au caracter eterogen, putem să-i cuprindem în trei grupe, avînd în vedere legătura mai directă și caracterul de compensare mai accentuat al acestora : iluminatul împreună cu coloritul ; zgomotul și vibrațiile ; microclimatul (temperatura, umiditatea și puritatea aerului).

Factorii mediului ambiant, caracterizîndu-se prin acțiune simultană și interdependentă, impun construirea unui indicator unic de apreciere a nivelului organizării ergonomice. Stabilirea coeficienților de importanță corespunzătoare

tori grupelor de factori de mediu fizic de mai sus este necesară, dar dificilă. Efectele acestor factori au intensitate diferită și neuniformă în timp, existînd un decalaj (timp de acomodare); aceste efecte pot fi influențate și de structura pe sexe, grupe de vîrstă, de starea generală de sănătate a personalului muncitor, de alte particularități specifice unității. Ca atare, este greu de cuantificat influența reală a acestor factori asupra creșterii productivității. ei constituind mai de grabă un element de potențare sau frinare a influenței factorilor cu acțiune directă. Utilitatea indicatorului nu poate fi însă contestată, el oferind conducerii un instrument în luarea deciziilor privind îmbunătățirea condițiilor de muncă, pentru asigurarea creșterii productivității.

Nivelul optim pentru fiecare din cei cinci indicatori parțiali analizați este egal cu 1,0.

COEFICIENTUL GENERAL AL NIVELULUI DE ORGANIZARE a procesului de muncă la locul de muncă se va determina, în raport cu acești indicatori parțiali, utilizînd media geometrică :

$$K_{gen.s} = \sqrt[5]{K_{div.m.} \cdot K_{e.op.} \cdot K_{raj.mel.} \cdot K_{discipl.} \cdot K_{med.f.}} = \sqrt[5]{\prod_{i=1}^5 K_{pi}} \quad (6)$$

Cuantificarea influenței pe care un indicator parțial analizat o are asupra creșterii productivității muncii la nivelul sectorului analizat se face cu relația următoare :

$$K_{w(i)} = \frac{1 - K_{p(i)}}{\sum_{i=1} (1 - K_{p(i)})} K_w \quad (7)$$

în care: $K_{w(i)}$ — creșterea posibilă a productivității muncii pe seama unui indicator parțial; $K_{p(i)}$ — mărimea efectivă a indicatorului parțial de organizare ergonomică.

Creșterea totală a productivității muncii la nivelul subunității, corespunzătoare tuturor indicatorilor analizați, va fi :

$$K_w = \frac{1 - K_{gen.s}}{K_{gen.s}} 100 \quad (8)$$

Dacă pentru indicatorii parțiali ai nivelului de organizare ergonomică nu se poate asigura nivelul optim (1,0) în condițiile existente, ultimele două relații se modifică, utilizînd mărimea planificată (realizabilă) a acestora, care este subunitară :

$$K_{w(i)} = \frac{K_{rez} - K_{p(i)}}{\sum_{i=1} (K_{rez} - K_{p(i)})} K_w \quad (9)$$

și

$$K_w = \frac{K_{rez} - K_{gen.s}}{K_{gen.s}} 100 \quad (10)$$

în care: K_{rez} — nivelul planificat sau realizabil al indicatorilor parțiali de organizare (inferior lui 1, 0, dar constant).

Pentru stabilirea influenței pe care creșterea posibilă a productivității muncii la nivelul subunităților (K_w) o are asupra creșterii productivității pe ansamblul întreprinderii, utilizăm următoarea relație :

$$K_{intr.w(A_1)} = K_w \cdot \frac{N_{m.s}}{N_{tot}} \text{ sau } K_{intr.w(A_1)} = K_w \cdot \frac{p_{m.s}}{100} \quad (11)$$

în care: $K_{intr.w}$ — creșterea productivității muncii la nivelul întreprinderii pe seama subunității analizate; $N_{m.s}$ — numărul de muncitori din subunitatea analizată; N_{tot} — numărul total de muncitori din întreprindere; $p_{m.s}$ — ponderea muncitorilor din subunitatea analizată în totalul muncitorilor din întreprindere.

A.) În structura timpului de muncă pot să apară situații cînd avem timpi de întreruperi condiționate de tehnologia aplicată și de organizare (t_{to}), iar procesele de producție fiind mecanizate sau automatizate, se poate aplica lucrul la mai multe mașini (polideservirea). Pentru asemenea subunități introducerea sau extinderea polideservirii reprezintă o importantă rezervă de creștere a productivității muncii. Menționăm că analizele trebuie efectuate pentru fiecare loc de muncă în parte.

Condițiile polideservirii sînt :

$$t_{mec} > t_{oc(m)}, \text{ deci să existe } t_{to} = t_{mec} - t_{oc(m)} \quad (12)$$

și

$$\frac{t_{mec}}{t_{oc(m)}} = \theta_i,$$

$i = 2, 3, \dots, n$ (felul polideservirii) (13) în care: t_{mec} — timpul de funcționare automată a utilajului, fără a necesita nici supravegherea u; $t_{oc(m)}$ — timpul în care muncitorul desfășoară activitate la acel utilaj; θ_i — număr întreg, diferit de unu, sau rotunjit, dar întotdeauna în jos, indicînd numărul de mașini deservite simultan de un executant.

Nu este indicată acoperirea maximă a timpului de muncă prin polideservire (așa cum apare din calcule), deoarece din punct de vedere atât economic, cît și fiziologic se recomandă ca lărgirea zonei de deservire să fie completată cu alte activități realizabile prin policalificare.

Creșterea posibilă a productivității muncii pentru un anumit fel de polideservire (i) se calculează astfel :

$$K_{w(i)} = \frac{100 - p(t_{to})}{p(t_{to})} \cdot \frac{L_i}{L_s} 100 \quad (14)$$

în care: $p(t_{to})$ — ponderea în cadrul t_{mec} a lui t_{to} , luat ca mărime întreagă în funcție de felul polideservirii; L_i — numărul total de locuri de muncă la care s-a introdus tipul de polideservire (i); L_s — numărul total de locuri de muncă din secția analizată.

Această relație de calcul este aplicabilă subunităților cu procese de producție omogene. Dacă aceste procese sînt eterogene, se va folosi ca element de ponderare (în loc de L_i/L_s) ponderea valorică a producției aferentă timpului respectiv de polideservire în producția totală a subunității (P_i/P_s).

Creșterea totală a productivității muncii în secție, dacă se introduc sau se extind mai multe feluri de polideserviri, se obține prin însumare :

$$K_w = \sum_{i=1} K_{w(i)} \quad (15)$$

în care: i — tipul de polideservire (2, 3, ..., n mașini deservite simultan de un executant).

Pentru a stabili influența pe care subunitatea analizată o are asupra creșterii productivității muncii la nive-

conf. dr. Eugen KERKES
asist. univ. Dumitru PURDEA
Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 26)

Procesul circular activ

INTRODUCEREA ÎN CIRCUITUL ECONOMIC A RESURSELOR SECUNDARE ȘI A DEȘEURILOR (II)

In continuarea dezbaterii referitoare la procesul circular activ de concepere a complexelor de producție pentru valorificarea integrală a materiilor prime, publicăm studii și cercetări ale specialiștilor din diverse domenii de activitate relevând aspecte importante și direcții în care pot fi realizate aplicații practice ale acestei concepții.

Căi de creștere a gradului de valorificare a deșeurilor

DIN STUDIUL și analizele efectuate a reieșit că există reale posibilități și rezerve pentru o mai bună valorificare a materiilor prime și deșeurilor, astfel încât, în perioada care urmează, în toate întreprinderile ritmul de creștere al producției nete să devanseze pe cel al valorii producției fizice, pe seama reducerii consumurilor materiale.

O primă cale importantă o constituie ridicarea gradului de incorporare a materiilor prime în produsele finite prin îmbunătățirea coeficienților de utilizare a materialelor. Pe această cale se realizează o reducere relativă a cantității de deșeuri ce se formează în urma prelucrării materiilor prime, diminuându-se pierderile tehnologice.

Tabelul de mai jos sintetizează indicii de îmbunătățire a utilizării materialelor la principalele grupe de întreprinderi, prevăzută în perioada anilor 1978—80 și contribuția relativă a căilor de îmbunătățire.

Ridicarea gradului de incorporare a materialelor în produse finite, prevăzută pentru anii 1978—80, va duce pe lângă celelalte efecte și la scăderea relativă a ponderii deșeurilor în totalul masei materiilor prime prelucrate în

industrie. Dar în condițiile dezvoltării în ritmuri mai mari a producției, masa absolută a deșeurilor va continua să crească, astfel că în perspectiva anului 1980, la cele 46 întreprinderi studiate aceasta se estimează la circa 200 mii t/an.

Acest volum însemnat de deșeuri, constituie o resursă importantă în balanța de materiale a municipiului Timișoara, la a cărei gospodărire și valorificare cu maximă eficiență trebuie să participe cu responsabilitate toți factorii. Obiectivul fundamental în acțiunile de valorificare a deșeurilor în perioada care urmează vizează acoperirea a cel puțin 20 la sută din necesarul de materii prime pentru producție prin valorificarea deșeurilor și resurselor secundare.

Pe această linie din studiul efectuat la nivelul fiecărei întreprinderi s-au desprins numeroase căi de valorificare a deșeurilor, cu un caracter specific pentru fiecare întreprindere și pe care am încercat să le sintetizăm astfel:

Întreprinderi consumatoare de metal:

- extinderea utilizării deșeurilor feroase în turnătoriile proprii pentru executarea de piese turnate din fontă și oțel;

- valorificarea unor deșeuri, mai ales din materii prime scumpe, prin executarea pieselor de dimensiuni mici;

- îmbunătățirea colaborării cu furnizorii de laminate feroase, în vederea

livrării materialelor la lungimi fixe și multiple, evitând deșeuri din margini și capete;

- revizuirea tehnologiilor de fabricație a pieselor de schimb prin extinderea gamei reperelor recondiționate prin tehnologii de metalizare cu pulbere și cromare dură;

- dotarea depozitelor de deșeuri metalice cu mașini de balotat și brichetat span pentru a folosi mai complet capacitatea mijloacelor de transport și capacitățile de producție din siderurgie.

Întreprinderi prelucrătoare de piele și mase plastice:

- Întrucât pentru valorificarea deșeurilor din piele sînt soluții tehnice, dar acestea nu se prelucurează în totalitate datorită lipsei de capacitate, apare necesară extinderea sau crearea acestor capacități pe baza unui studiu de eficiență.

- deșeurile pe suport textil și din poliuretan compact pe suport textil în prezent sînt depozitate sau distruse; este necesar să se desfășoare cercetări pentru găsirea soluțiilor de valorificare a acestor deșeuri.

Întreprinderi textile:

- extinderea fabricației de sortimente textile neșesute, în secții special amenajate;

- pentru valorificarea deșeurilor poliesterice, care în prezent nu au utilizare, se propune introducerea în planul tehnic și de cercetări al unităților de profil a unor teme care să se finalizeze prin soluții de punere în circuitul economic a acestei categorii de deșeuri;

- la întreprinderile de confecții și tricotațe se va extinde încadrarea de subproduse în faza de creație a modelelor cu pierderi interioare;

- valorificarea mai completă și superioară a deșeurilor din țesături și tricotațe se poate realiza prin lărgirea gamei sortimentelor de produse mărunte create și omologate de comerț, articole care pot fi executate prin munca la domiciliu, în unități ale coo-

Indicii de îmbunătățire a utilizării la grupele principale de materiale și căile de realizare a acestui proces, în perioada 1978—1980

Denumirea materialului	Îmbunătățirea coeficienților de utilizare a materialelor			îmbunătățiri din care prin (%) din total)				
	Bază anul 1977 = 100 1978	1979	1980	Asimilari produse noi	Reproiect. produsele lor	Moder-nizarea tehn. fabric.	Folosirea inlocuitorilor	Alte acțiuni
Construcții de mașini	105,05	108,00	110,04	12	20	49	4	15
Pielărie-încălțăminte	101,25	102,47	103,84	35	11	21	14	19
Prelucrări mase plastice	101,30	102,20	103,49	19	26	6	2	49
Textile	101,69	102,66	103,28	38	14	24	24	x
Prelucrarea lemnului	101,13	101,13	101,13	—	—	—	—	100

perației meșteșugărești sau în ateliere-scoală, produse care ar urma să fie desfăcute printr-un magazin special amenajat.

Pentru cunoașterea de către consumatorii potențiali a felului și caracteristicilor deșeurilor se are în vedere ca fiecare unitate economică să definească, multiplice și difuzeze cataloage de deșuri.

Dezvoltarea producției din deșuri pentru fondul pieței fiind condiționată de omologarea și contractarea modelelor de către reprezentanții unităților comerciale este necesară reglementarea mecanismului de prezentare a acestor modele și stabilirea volumului producției. Un factor important pentru stimularea producției și a consumului articolelor din deșuri este prețul. Avem în vedere în acest sens o eventuală scutire a lor de impozit pe circulația mărfurilor. În vederea stimulării valorificării superioare a deșeurilor, considerăm de asemenea oportunitate pentru aceasta întreprinderile și colectivele de muncă să fie cointeresate suplimentar.

Efecte economice ale reducerii relative și valorificării superioare a deșeurilor

ECONOMISIREA muncii trecute în procesul creării de noi valori de între-

buintare prin munca vie depusă de către fiecare colectiv din unitățile industriale, potențează capacitatea de producere a unui volum sporit de producție fizică, sporește venitul net și se regăsește pe ansamblul economiei naționale în creșterea suplimentară a venitului național.

Reducerea relativă a deșeurilor în masa materialelor prelucrate de unitățile industriale, asociată cu valorificarea cât mai completă și superioară a deșeurilor, are efecte economice favorabile care se propagă în toate domeniile de activitate ale întreprinderii și în rezultatele ei economice și financiare.

Pe baza elementelor sintetizate în studiul efectuat și a prevederilor cuprinse în programele pentru anii 1978-80 au fost estimate unele efecte economice la nivelul anului 1980, concretizate în principalii indicatori economico-financiari. Se apreciază că pe această cale în anul 1980 față de 1977 se va obține sporirea cu aproximativ 6% a valorii producției fizice, prin reducerea relativă a deșeurilor în totalul materialelor prelucrate (4,5%) și prin valorificarea mai completă și superioară a deșeurilor (1,5%). La producția

netă se preconizează o creștere de 8%, cu un ritm superior valorii producției fizice, aceasta ca urmare a faptului că la producția netă pe lângă valoarea aferentă sporului de producție fizică (+6%) se mai adaugă economiile din reducerea costurilor materiale ca urmare a valorificării mai complete a materialelor și deșeurilor (+2%).

Scăderea relativă a ponderii deșeurilor în totalul consumului de materiale și îmbunătățirea valorificării lor se repercutează cu efecte favorabile asupra indicilor de folosire intensivă a mașinilor și utilajelor, care se va ridica cu 2% comparativ cu anul 1977, precum și asupra nivelului stocurilor de materiale și producție neterminată, asigurând accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante cu circa 2 zile și pe această bază eliberări de fonduri pentru mijloacele circulante.

Prezentarea efectelor economice prin acești indicatori nu epuizează întreaga gamă a efectelor economico-financiare ce se pot obține prin valorificarea rațională a deșeurilor, dar le pune în atenție pe cele mai importante, cu scopul de a se stimula inițiativa și preocupările în această direcție.

conf. dr. Mihail EPURAN
economist Anca AUREL
Timișoara

METODOLOGIA DE CALCUL

(Urmare din pag. 15)

În calcularea, raportarea și analiza valorii producției nete se va folosi următoarea schemă, în care sînt incluse și date exemplificative:

		— mii lei —
1	Valoarea producției nete (VPN) (Rd. 3 — Rd. 2)	1000000
	Prelevarea pentru societate din valoarea producției nete	200 000
	Retribuțiile personalului muncitor	340 000
	Contribuții pentru fondul de cercetare științifică dezvoltarea tehnologiei și introducerea progresului tehnic	20 000
	Impozitul pe fondul de retribuire	50 000
	Contribuția pentru asigurări sociale	45 000
	Beneficiul	330 000
	Alte cheltuieli de muncă vie	15 000
2	Cheltuieli materiale (CM)	1 100 000
	Materii prime și materiale	850 000
	Piese și subsansamble	50 000
	Combustibili, energie și apă	55 000
	Amortizarea fondurilor fixe	65 000
	Alte cheltuieli materiale	80 000
3	Valoarea producției globale (VPG)	2 100 000

În calculul valorii producției nete se vor folosi prețurile de producție sau tarifele curente, corespunzătoare sortimentelor (pe dimensiuni, calitate), aprobate de organele în drept, potrivit Legii nr. 19/1971 cu privire la regimul prețurilor și tarifulor. Rezultă că în valoarea producției nete nu se cuprinde impozitul pe circulația mărfurilor, care se realizează la unele produse și care, inclus în producția netă, ar corespunde reflecției complete a valorii nou create într-o întreprindere. Dat fiind însă faptul că volumul acestui impozit depinde de politica de prețuri, precum și de destinația producției fabricate, deci de factori care nu sînt legați de efortul propriu al întreprinderii și ținînd seama de rolul pe care îl îndeplinește acest indicator, s-a apreciat că impozitul pe circulația mărfurilor

nu trebuie luat în considerare în calculul curent al valorii producției nete.

Avînd în vedere faptul că în raport cu planul și cu perioadele corespunzătoare ale anului precedent, pot interveni modificări ale prețurilor de producție, întreprinderile, centralele și ministerele vor trebui să organizeze o evidență riguroasă a abaterilor, atît la producția globală pentru calculul valorii producției nete, cît și la cheltuielile materiale.

Abaterile vor fi stabilite prin înmulțirea diferenței de preț sau tarif cu cantitatea de producție realizată, abateri cu care se vor corecta aceste realizări la producția globală și cheltuielile materiale în calculul producției nete:

$$A = \sum (p_1 - p_0) q_1, \text{ în care}$$

$$A = \text{abateri}$$

$$p_{1,0} = \text{prețul de producție curent și cel planificat sau realizat în perioada corespunzătoare a anului precedent.}$$

Folosind abaterile, calculul indicelui de îndeplinire a planului sau al dinamicii se va face după formula clasică:

$$I_{pn} = \frac{\sum q_1 p_1 \pm A}{\sum q_0 p_0} = \frac{\sum q_1 p_0}{\sum q_0 p_0}$$

Potrivit Decretului Consiliului de Stat nr. 199/1978, valoarea producției nete a devenit, începînd cu 1 iulie a.c., indicatorul pe baza căruia se calculează și se eliberează fondul de retribuire pentru întreg personalul muncitor al întreprinderilor industriale. Așa cum prevede decretul, organele de conducere colectivă din întreprinderi, centrale și ministere trebuie să ia măsurile tehnico-organizatorice corespunzătoare pentru îndeplinirea planului valorii producției nete, realizarea ritmică a planului producției fizice și în structura sortimentală stabilită pe baza contractelor economice încheiate, pentru reducerea cheltuielilor materiale, creșterea productivității muncii și pentru utilizarea rațională a forței de muncă și a fondului de retribuire planificat. Sarcini deosebite sînt și în domeniul organizării evidenței costurilor de producție, al perfecționării acesteia de către întreprinderi, centrale și ministere care trebuie să asigure obținerea în timp util a datelor necesare determinării valorii producției nete.

Fără îndoială că introducerea în practica economică a valorii producției nete ca indicator de bază este de natură să direcționeze eforturile oamenilor muncii spre utilizarea mai rațională a tuturor resurselor, spre creșterea producției și reducerea cheltuielilor materiale, spre sporirea eficienței întregii activități economice.

DESĂVIRȘIREA în 1918 a unității statale a României prin actul „mării uniri” — cum semnificativ o prevestea Nicolae Bălcescu, se înscrie ca un mare eveniment în viața poporului nostru, împlinirea aspirației strămoșești legitime a unei națiuni cu teritoriu vremelnic despărțit. Se împlinesc în acest an șazeci de ani de la acest act istoric, de cind mari componente — Muntenia, Moldova (unite încă în ianuarie 1859), Transilvania — ale teritoriului românesc s-au constituit în complexul economico-politic al statului român. Produs firesc al dezvoltării legice în epoca modernă, „marea unire” a fost pregătită în fapt și în spirit, în acțiunea și gândirea oamenilor cu vederi progresiste care exprimau profundele și străvechile teluri ale maselor de pe întregul teritoriu românesc cu mult înaintea înfăptuirii ei. În rîndurile de față ne propunem să relevăm contribuțiile remarcabile la pregătirea spirituală a „mării uniri” aduse de o adevărată școală de gândire economică existentă în Transilvania premergătoare evenimentului.

Gîndirea economică și politică dăinuiește din timpuri îndepărtate pe teritoriile locuite de români și de strămoșii lor. Dacă nu s-a păstrat sau nu s-a găsit încă ?! un „Cod Burebista — similar cu „Codul Hammurapi” la babilonieni sau cu „Legile lui Egiptului” la egipteni, cu „Dharmashastra” la indienii sau „Luni-uni” la chinezi — care să înmănușeze ideile economice și politice ale primului stat centralizat independent geto-dac, aceasta nu poate constitui o dovadă că ele n-au existat. Însăși existența și forța economică și politică a statului centralizat dovedesc că au existat anumite idei economico-politice originale. Aflat în contact cu civilizația greacă, persană, romană și alte civilizații antice, statul geto-dac a primit, dar a și dat creații spirituale, inclusiv de gândire economică și politică, la nivelul vremurilor respective.

Contopirea culturii dacice cu cea romană — atît înaintea și în timpul existenței provinciei Dacia traiană, cît și după retragerea armatei și administrației imperiale, cînd popoarele însele s-au contopit formînd poporul român — a dus la îmbogățirea gîndirii economice și politice pe teritoriul Daciei. Cît s-a lăsat ca moștenire pentru formațiile statale și statele feudale românești constituite mai tîrziu, este greu de spus. Dovedit este un lucru : s-a lăsat moștenire ideea de continuitate și unitate

ȘCOALA TRANSILVANĂ DE GÎNDIRE ECONOMICĂ ȘI SOCIAL-POLITICĂ — ANIMATOARE A PREGĂTIRII SPIRITUALE A MĂRII UNIRI (I)

Precursori și continuitate

a poporului român — plămădit din contopirea dacilor cu romanii — pe versantele Carpaților în cele trei țări românești : Moldova, Țara Românească și Transilvania. Ideea de unitate și continuitate a poporului român, adînc păstrată în conștiințe, s-a reflectat puternic în realitățile economice, în faptul că de-a lungul secolelor și mileniiilor, provinciile românești chiar cînd erau sub dominația străine au manifestat o strînsă comunitate de viață.

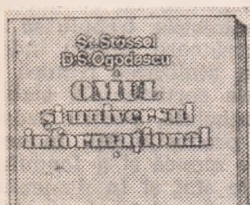
Aceste idei, reactualizate de vestita „Școală Ardeleană” vor fi preluate și îmbogățite în epoca modernă de o veritabilă Școală românească de gândire economică și social-politică din Transilvania, care va face din ele — împreună cu ideile de eliberare socială și națională, de unire statală — centrul întregului bagaj teoretico-ideologic^{*)}. Spre deosebire de prima școală, care prin ideile sale iluministe pregătea intrarea în epoca modernă, cea de-a doua a oferit însemnate temeuri teoretice și sugestii practice, dintr-un punct de vedere specific românesc, de soluționare a multiplelor probleme economice și social-politice caracteristice epocii moderne, cum au fost cele legate de constituirea națiunilor, delimitarea statelor naționale, formarea pieței interne și a complexelor economiilor naționale, constituirea economiei mondiale și a pieței internaționale, dez-

voltarea economiei de schimb și a relațiilor de producție capitaliste, soluționarea problemei agrare, industrializarea, creșterea avuției națiunilor etc. Care a fost oare procesul de constituire al acestor idei ?

Cum centrul „Daciei traiane” a fost în Transilvania și Banat, românii creatori de idei și animatori de acțiuni în aceste teritorii intercarpatice au făcut apel insistent, în mod legitim, la trecutul glorios al străbunilor, mai ales că forțele reacționare și opresoare le neglijeau sau le negau legitimitatea istorică.¹⁾

Preutindenii și întotdeauna — dacă ne referim la epocile anterioare celei contemporane — procesul de constituire a popoarelor, statelor și națiunilor a fost marcat de mari frămîntări și zguduiri, de extinderi, limitări sau restrîngerii ale fruntariilor, de subjugare a unor popoare de către altele, de conviețuire vremelnică sau de durată a mai multor popoare pe același teritoriu, ș.a. Nici poporul român n-a scăpat rigurilor acestor procese. Feudalismul — cu imperiile dar și cu fărâmițarea statală, cu războaiele de cucerire dar și ridicările popoarelor subjugate la luptă pentru eliberare, cu împletirea (în frecvente cazuri) a luptei împotriva exploatații economico-sociale cu cea împotriva asuprii naționale — și-a pus amprenta și pe situația teritoriului și populației țării noastre. „Este știut”, menționa tovarășul Nicolae Ceaușescu, că în condițiile orînduirii feudale — a cărei caracteristică era fărâmițarea statală — și pe teritoriul țării noastre s-au constituit nuclele administrativ-politice diferite : Țara Românească, Moldova, Transilvania. Cu toate acestea, datorită omogenității structurii economice, sociale și culturale a întregului teritoriu locuit de români, limbii unitare, precum și puternicei conștiințe a originii comune a locuitorilor, între cele trei state s-au dezvoltat permanent contacte și legături multilaterale intense. Neconținut au avut loc schimburi de bunuri materiale, o puternică circulație de idei, de opere de cultură și artă și, mai presus de orice, s-a încheat conștiința necesității luptei unite împotriva cîmpitorilor, a dușmanilor comuni²⁾. Aflute în vecinătatea unor mari imperii — otoman, habsburgic și țarist — cele trei țări române au fost secole de-a rîndul sub dominația sau suzeranitatea unora sau altora dintre ele.

FIȘE

● *Tratarea inginerescă a comunicării — consideră Șt. Stössel și D. S. Ogodescu în cartea lor Omul și universul informațional (Editura Facla 1978, 300 p.) — a obținut la un moment dat o formulare matematică corespunzătoare nivelului cunoașterii din*

perioada respectivă. Acesteia i-au corespuns informatica, pe care autorii o califică drept clasică, conceptul de informație. Efortul pluridisciplinar care și-a asimilat acest concept a fost, consideră autorii, util, dar el a determinat o anumită simplificare. Anume, nu s-ar fi obținut mai mult sau altceva decît permitea însăși definiția inițială a informației, adică un răspuns limitat la aspectele cuantificabile ale expresivității umane. Chiar și în această direcție informația, în varianta sa cuantificată, nu și-a epuizat încă toate promisiunile sau posibilitățile euristice. Autorii consideră însă că a sosit momentul elaborării unui nou concept al informației, deosebit de cel ingineresc, fundamentat antropologic și dimensionat în-

tr-o perspectivă genetică. Sub acest aspect informația ar deveni o exprimare în formă comunicabilă a realității.

Model input-output interzone

● *N.Yankova expune în nr. 4/1978 al revistei bulgare IKONOMICESKA MISL în articolul Dinamica mejdoutraslov mejduraio-nen model za razvitiie na narodnoto stopanstvo (Model dinamic input-output interzone al dezvoltării economiei naționale), un model cu caracteristicile menționate, în vederea planificării pe termen lung și a previziunilor referitoare la repartiția teritorială a producției pe zone industriale. Cu ajutorul modelului se*

stabilește structura zonală a producției, cu respectarea echilibrului dintre producția obținută și cea repartizată pe ramuri și unități teritoriale. Se iau în considerare resursele limitate din anumite zone, precum și avantajele și dezavantajele utilizării capacităților de producție existente. Soluția problemei conține o variantă a producției pe ramuri și zone și a legăturilor dintre ele în care volumul producției destinate consumului neproductiv capătă o valoare maximă. Modelul a fost experimentat pe un calculator IBM pe baza datelor de plan pe perioada 1976-1990. După autoare, rezultatele permit afirmarea că modelul poate fi utilizat pentru prognozarea și planificarea repartiției producției pe zone pe termene mai lungi.

Lupta împotriva **cotropitorilor** a fost unul din elementele care au alimentat continuu conștiința intereselor comune ale românilor de pretutindeni. În epoca modernă la aceasta s-a adăugat intensificarea schimbărilor economice dictată de complementăritatea celor trei țări românești, factor care va impune cu tot mai multă insistență necesitatea unirii lor într-un singur complex al economiei naționale.³⁾

Transilvania, dezvoltată multă vreme în chip autonom, a fost introdusă forțat în regatul ungar, iar mai târziu a fost inclusă în imperiul dualist austro-ungar. Pe teritoriul ei au conviețuit secole de-a rândul populația românească categoric majoritară, cea maghiară și germană minoritară, împreună cu alte naționalități minoritare. Între masele populare de diferite naționalități s-a creat un „modus vivendi” nu de simplă toleranță reciprocă, ci de activitate creatoare și de luptă împotriva asupritorilor, afectate uneori de ațărări naționaliste de către forțele sociale retrograde⁴⁾.

Creația spirituală a popoarelor s-a aflat dintotdeauna în strinsă legătură cu producția materială, cu condițiile de muncă și de viață, cu raporturile sociale și de producție care s-au stabilit între clase și grupuri sociale în diverse epoci, cu diferite condiții specifice legate de locul și rolul diverselor forțe sociale, de natura conviețuirii diferitelor popoare sau națiuni pe același teritoriu etc. Dacă ne referim la Transilvania perioada feudalismului, observăm că aici — în afara trăsăturilor comune întâlnite la feudalismul de pretutindeni — se relevă anumite particularități ale dezvoltării reale care și-au spus cuvântul și asupra gândirii economice și politice. O particularitate — față de feudalismul apusean, dar pe care o întâlnim și în celelalte țări românești, Moldova și Țara Românească, **fapt care subliniază unitatea lor de structură** — o constituie împletirea relațiilor de exploatare feudale cu relații de proprietate țărănească individuală și de obște, ca și existența unor categorii de țărani liberi, stăpâni pe pământ sau posesori ai lui, care se bucurau de anumite drepturi economice și sociale. În măsuri și forme diferite acest lucru poate fi găsit la țărani români, secui și sași, întâlniți adesea luptând împreună împotriva împăraților și cotropitorilor. Lupta comună a și stimulat, într-un fel, gândirea economică și politică comună. Imprejurarea mențio-

nată mai sus, cum se arată într-o expresie sintetică în Programul Partidului Comunist Român, „**a imprimat țărănimii, în întregul ev mediu, un rol deosebit în viața țărilor românești, făcând din ea atît forța socială a dezvoltării economico-sociale, cît și factorul militar hotărîtor în bătăliile pe care a trebuit să le ducă pentru apărarea entității naționale, a integrității patriei, a dreptului său sacru de a trăi liber**”⁵⁾.

Rolul jucat de țărănimie în viața economică a feudalismului — de principala forță creatoare a bunurilor economice — și în cea politică — de bază a armatei, a forțelor luptătoare pentru progres — s-a răsfrînt și asupra gândirii economice și politice. Ideile „Convenției de la Mănăstur-Cluj”, cele cuprinse în „Discursul lui Gheorghe Doja”, „Ultimatumul de la Zardán” al lui Horea, Cloșca și Crișan, ca și ale multor documente ne vorbesc de existența unei vigoase gândiri economice și politice țărănești în care ideile românilor, maghiarilor și germanilor pină la un anumit punct aproape că se contopesc⁶⁾. Ceea ce-i unea pe toți țărani transilvăni în gînd și în fapt — opoziția față de cei ce-i oprima și le luau rodul muncii — era mai puternic decît ceea ce-i deosebea ca naționalități. Realitatea vizată a și condus la ideea — des înlînită la oamenii cu vederi progresiste sau revoluționare — bune conlucrări și conviețuiri a maselor indiferent de naționalitatea lor⁷⁾. În anii revoluționari de la 1848—1849 Avram Iancu se adresa conducătorilor unguri cu aprecierea că în Transilvania românii fără unguri și ungurii fără români nu pot viețui. Omul de știință și revoluționarul sas Stephan Ludwig Roth preciza că „românii și ungurii au nevoie de cea mai strînsă frăție”⁸⁾, avînd în vedere aici masele și îndeosebi țărănimia. Țărănimia a continuat să fie principala forță productivă și de masă multă vreme și în epoca modernă, ideile ei economice și social-politice căpătînd temeinică fundamentare științifică în opera democrat-revoluționarilor.

O notă caracteristică a dezvoltării Transilvaniei a constituit-o modul specific de conviețuire a mai multor populații pe teritoriul uneia din ele. Pe perimetrul intercarpatic de care ne ocupăm a existat o singură țară românească, Transilvania — în sens larg cuprînzînd întregul teritoriu din deschizătura Carpaților — locuită de români. Divizarea și subdivizarea ei în dife-

rite provincii care au intrat vremelnice în stăpînirea vreunui regat sau imperiu nu a șters caracterul românesc al vreunui din subdiviziuni. **Transilvania a fost și a rămas românească întotdeauna**; ea n-a fost niciodată un conglomerat de provincii românești, ungurești sau germane. Ea a fost locuită în covârșitoare majoritate de români, lucru atestat de numeroase documente. În a sa lucrare „Brevis Valachorum Transilvaniam incolentium Historia”, Bod Peter vorbește — bazîndu-se pe scrierile umaniștilor din sec. al XVI-lea, pe lucrarea lui Nicolau Olahus (Hungaria et Atila) și pe realitățile perioadei autorului, sec. al XVIII-lea — de „Valachi Gens numerosissima” (românii, neamul cel mai numeros) în Transilvania⁹⁾. Peste populația românească a venit cea maghiară, a fost adusă cea germană și împreună au viețuit și au creat, în toate planurile, pe teritoriul românesc al Transilvaniei.

prof. dr. **Ivanciu NICOLAE-VĂLEANU**

³⁾ Vezi și George Em. Marica, Iosif Hajos, Călina Mare, Constantin Rusu — Ideologia generației române de la 1848 din Transilvania, Ed. politică, București, 1968.

⁴⁾ Pe larg în I. Nicolae-Văleanu, T. Ionescu, I. Pinczes, Gîndirea economică și social-politică din perimetrul românesc intercarpatic în epoca modernă (lucrare în manuscris).

⁵⁾ Nicolae Ceaușescu, **România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste**, vol. 3, Ed. politică, București, 1969, p. 707.

⁶⁾ Vezi Unitate și continuitate în istoria poporului român, Editura Academiei R.S. România, București, 1968.

⁷⁾ Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, Istoria românilor din cele mai vechi timpuri pînă astăzi, Ed. Albatros, ed. a II-a, București, 1976, p. 533—545.

⁸⁾ Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. politică, București, 1975, p. 29.

⁹⁾ Vezi pe larg Ivanciu Nicolae-Văleanu, Istoria gândirii economice românești. Academia „Ștefan Gheorghiu”, 1970, p. 2—30.

⁷⁾ Vezi Iosif Kovacs, Desființarea relațiilor feudale în Transilvania, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1973.

⁸⁾ Stephan Ludwig Roth, Viața și opera. Studiu introductiv și alegerea textelor de Carol Gollner, Ed. științifică, 1966, p. 99—115.

⁹⁾ Bod Peter, Brevis Vaiachorum Transilvaniam incolentium Historia (manuscris).

Conceptul și experiența „evaluării tehnologice”

● Sub titlul Les programmes d'évaluation des conséquences de la technologie aux Etats-Unis, revista **PROBLÈMES ECONOMIQUES** din 31 mai a.c. publică un material referitor la conceptul de „evaluare tehnologică” („Technology Assessment”), precum și la experiența dobîndită în S.U.A. de „Office of Technology Assessment” (OTA), creat în 1972 pe lângă Congresul american. Dintre dileritele definiții ale „evaluării tehnologice”, articolul reține pe cea de „evaluare a posibilelor consecințe sociale ale introducerii de tehnici noi”.

OTA și-ar fi justificat existența prin aceea că a contribuit la: o conștientizare a impactului ecologic, a consecințelor secundare ale introducerii unor descoperiri și producții noi; o încercare de integrare în mecanismele economice a bunurilor „imateriale” (calitatea aerului, spații verzi etc.); un efort al științelor sociale de a depăși starea de rămînere în urmă față de tehnologie și științele fizice ș.a. Conceptul de evaluare tehnologică ar fi favorizat un nivel mai ridicat al expertizei și metodologiei. Una din misiunile principale ale OTA ar fi informarea și educarea publicului.

Firmele multinaționale și dezvoltarea

● Acestei teme îi este dedicat în întregime ultimul număr (74/1978) al REVUE TIERS-MONDE. În studiul Transfert technologique et dépendance économique (Transfer tehnologic și dependență economică), de Theotonia Dos Santos, se arată, printre altele, că de regulă multinaționalele refuză să vîndă țărilor în curs de dezvoltare tehnologia pe care o posedă, forțînd mai degrabă transferul capitalului lor, în care se află încorporate cunoștințele tehnice și de gestiune. Vinzarea tehnicilor ar fi o afacere proastă pentru ele, întrucît ar însemna să dea altor întreprinderi mijlocul de a rivaliza cu ele. Prin investiția directă

FIȘE

de capital, tehnologia rămîne de cele mai multe ori un monopol al firmelor internaționale. De altă parte, din motive structurale, profiturile nu sînt reinvestite în țările dependente, ci deplasate, prin mecanisme variate, în țările dominante. După autor, calea eliberării tehnologice a popoarelor din țările subdezvoltate implică realizarea ocupării depline a miinii de lucru, educația de masă și integrarea rapidă, prin cooperarea cu țările socialiste, în revoluția tehnică și științifică actuală.

Expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU — idei în acțiune

Necesitatea unor acțiuni ferme pentru diminuarea tensiunilor politice și economice și asigurarea unei politici de colaborare și pace

MAGISTRALA ANALIZĂ făcută de secretarul general al partidului nostru tendințelor actuale din sfera relațiilor internaționale a relevat cu vigoare pericolele pe care le generează politica de dominație și reimpărțire a zonelor de influență. Dusă prin mijloace diferite, această politică reprezintă în toate cazurile o amenințare pentru independența popoarelor. „Promovarea unei asemenea politici, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la ședința recentă a activului central de partid și de stat, a dus la accentuarea contradicțiilor, a tensiunii și încordării în viața internațională. Această situație pune pe prim plan necesitatea desfășurării unor acțiuni ferme pentru diminuarea tensiunii și încordării create, pentru renunțarea la forță, la folosirea mijloacelor militare în soluționarea problemelor, pentru asigurarea continuării cursului spre destindere, a politicii de colaborare și pace“.

Politica de dominație și dictat trebuie lichidată definitiv

INCERCĂRILE de erodare sau chiar de negare a conceptului de destindere, de subminare a acestui proces sînt deosebit de nocive în condițiile actuale, cînd în diferite regiuni ale lumii există o serie de zone fierbinți — Orientul Apropiat, diferite regiuni ale Africii, sud-estul asiatic. Alături de alte fenomene — cursa vertiginoasă a înarmărilor, perpetuarea și adîncirea decalajelor economice, care fac să se vorbească de un „conflict Nord-Sud“, alte conflicte așa-numite „locale“ întretin în permanență o stare de încordare în ansamblul vieții internaționale, frînează progresul multor state, limitează cooperarea dintre națiuni și, în ultimă instanță, comportă riscul extinderii lor la scara unor continente sau a lumii întregi.

Relevînd marea pericolozitate a

focarelor de tensiune din diferite zone ale lumii, faptul că ele sînt rezultatul politicii de forță, al ingerințelor din afară, al persistenței unor divergențe moștenite din perioada colonială, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că, în concepția țării noastre, este imperios necesar ca țările în curs de dezvoltare, nealiniat, implicate în așa-numitele conflicte „locale“, să acționeze cu fermitate pentru soluționarea problemelor litigioase prin mijloace politice, pașnice, pentru întărirea cooperării și solidarității dintre ele în lupta pentru lichidarea completă a dominației imperialiste și colonialiste, pentru consolidarea independenței naționale, pentru dezvoltarea unor economii proprii, de sine stătătoare, factori esențiali pentru progresul și propășirea acestor state, pentru pace.

Țara noastră, în trecut ca și astăzi, s-a pronunțat și se pronunță cu toată fermitatea și consecvența pentru respectarea strictă de către toate statele a normelor dreptului și moralei internaționale, pentru lichidarea definitivă a politicii de forță, amestec, dominație și dictat, pentru angajarea de negocieri în vederea reglementării pe cale pașnică, politică, a focarelor de tensiune și a conflictelor existente, în primul rînd de către statele implicate, celelalte țări avînd datoria de a crea condițiile pentru reușita negocierilor diplomatice. Acționînd în această direcție prin toate mijloacele sale, România nutrește convingerea că o destindere veritabilă nu poate avea o bază mai solidă decît respectarea și garantarea dreptului fiecărui popor de a fi liber și independent, stăpîn pe destinele sale, fără nici un amestec străin.

Referindu-se la evoluțiile înregistrate în ultima vreme în Africa, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta în expunerea sa că pe acest continent s-a creat o situație deosebit de gravă, au avut loc o serie de conflicte, a apărut o stare de încordare, s-au produs ciocniri mili-

tare și se menține pericolul unor noi confruntări. „Aceasta este de natură să pună în mod serios în pericol independența țărilor din acest continent, dezvoltarea lor economico-socială, pacea în această zonă și în întreaga lume. România s-a pronunțat și se pronunță ferm pentru soluționarea tuturor problemelor africane de către africanii înșiși, excluzîndu-se orice intervenție militară sau de altă natură, din afară“.

Experiența perioadei postbelice a demonstrat de o manieră concludentă rolul de covârșitoare însemnătate al tratatelor ca instrument primordial, verificat în practică, pentru soluționarea stărilor de criză și a conflictelor. În ce o privește, România, desfășurînd o politică externă principială, constructivă și dinamică, s-a pronunțat neabătut pentru dialogul și contactele între state ca mijloc și cale sigură de rezolvare a tuturor problemelor, aducîndu-și un aport larg apreciat pe plan internațional la apropierea punctelor de vedere și soluționarea unor situații de încordare în raporturile interstatale.

Falsitatea teoriilor „echilibrului militar“ și necesitatea stringentă a dezarmării

PROCESUL de destindere, aflat încă într-o fază incipientă, este grav periclitat de plasarea sa într-o relație directă cu cunoscuta concepție a „echilibrului de forțe“ sau „echilibrului descurajării“ sau cu teza echilibrului ori destinderii „între blocuri“.

Dezbaterile de la O.N.U., din Comitetul pentru dezarmare și din alte foruri internaționale au adus argumente puternice în legătură cu inconsistența concepțiilor care plasează echilibrul militar la baza destinderii, păcii și securității. Este bine acreditată azi ideea că departe de a contribui

la consolidarea păcii. „echilibrul disuasiunii” reprezintă un concept care proliferază și amplifică permanent, pînă la limitele absurdului competiția cantitativă și calitativ-tehnologică a înarmărilor.

Este știut că, invocîndu-se mereu acest „echilibru”, s-a ajuns la crearea unor uriașe arsenale nucleare, la acumularea unor armamente convenționale suficiente ele singure pentru distrugerea planetei, la penetrația cursei înarmărilor în noi și noi domenii și medii, cu efecte tot mai periculoase. Experți de autoritate în problemele cursei înarmărilor și dezarmare au evidențiat caracterul precar, iluzoriu al „echilibrului descurajării” într-o lume în care există deja, de mai mulți ani, o capacitate așa-numită de „supraucidere”.

„Echilibrul disuasiunii”, echilibrul „între blocurile militare”, ca și politica de bloc în ansamblu au costat și costă prea mult omenirea pentru ca această abordare să poată fi acceptată. Cele două blocuri militare au deținut în mulți ani o pondere covârșitoare în totalul cheltuielilor militare globale — 71⁰/₀ în 1977, potrivit datelor SIPRI —, dovedindu-se în fapt factori de bază ai propulsării cursei înarmărilor. Asemenea concepții sînt dăunătoare și periculoase, ele întretin cursa înarmărilor, după cum atestă și recentul „Program de apărare pe termen lung”, aprobat de NATO, care prevede cheltuieli pentru înarmări suplimentare de circa 100 miliarde dolari pentru următorul deceniu.

Este clar că teoriile și abordările amintite conduc, în realitate, la instabilitate politică și militară pe plan global, la noi spirale și noi escalade ale cursei înarmărilor, aflîndu-se, pentru rațiuni multiple, în dezaord flagrant cu interesele destinderii și păcii. Așa cum a subliniat în repetate rînduri țara noastră — și cum au evidențiat de o manieră concludentă dezbaterile sesiunii speciale a O.N.U. consacrate dezarmării — o pace și securitate durabile, un curs stabil al destinderii și înțelegerii internaționale nu se pot realiza, în nici un caz, pe muclea de cuțit a „echilibrului militar”. Atingerea acestor obiective arzătoare ale omenirii presupune, în mod necesar, oprirea cursei înarmărilor, reducerea cheltuielilor militare, înfăptuirea cu maximă prioritate și urgență a unor măsuri practice de dezarmare nu-

cleară, reducerea efectivelor militare și a armelor convenționale, înaintarea graduală spre obiectivul dezarmării generale și totale. Țara noastră consideră — și evoluția evenimentelor în Europa și, în general, pe plan mondial, atestă justetea punctului de vedere al României — că pentru a fi viabilă și durabilă, destinderea în sfera politică și economică se cere completată cu destinderea pe planul militar, prin adoptarea de măsuri ferme de dezangajare militară și dezarmare, atît pe continentul european, unde se află masate cele mai mari concentrații de trupe și armament din lume, cît și în celelalte zone ale globului.

Un adevăr axiomatic : interdependența securitate-cooperare

AȘEZÎND la baza destinderii o concepție cuprinzătoare, multidimensională, care reclamă ca acest proces să includă toate sferele vieții internaționale, toate statele, toate regiunile lumii, România a susținut și a promovat în mod consecvent punctul de vedere potrivit căruia un rol esențial în promovarea destinderii revine lărgirii și diversificării cooperării dintre state, indiferent de orînduirea lor socială, în cele mai variate domenii. Interdependența organică dintre conceptele de destindere și securitate, pe de o parte, și cooperarea dintre state, pe de altă parte, a devenit, în special în perioada postbelică, drept urmare a unor factori de natură obiectivă, unul din adevărurile axiomatiche ale raporturilor interstatale, cu aplicabilitate atît la Europa, cît și la ansamblul vieții internaționale.

Într-o lume a interdependențelor, conceptul „destindere și securitate prin cooperare”, care desemnează colaborarea dintre state în planurile economic, tehnicoștiințific și în alte domenii, ca o componentă esențială a securității, este susținut de exemple și date nenumărate. Acestea atestă că, avînd o natură obiectivă, relațiile economice, schimbul de valori materiale și-au croit drum chiar în perioada de tristă amintire a „războiului rece”, s-au extins și diversificat continuu, reprezentînd o armătură materială, tehnică, ce a susținut, concretizat și consolidat în permanență procesele de destindere politică și militară, normalizarea relațiilor Est-Vest, eforturile pentru edificarea păcii și securității.

România : o abordare calitativ nouă a problemelor economice mondiale

ÎN VIZIUNEA României, într-o relație organică cu eforturile de promovare și consolidare a destinderii se află, în etapa actuală, materializarea necesară a noii ordini economice mondiale, cu toate componentele și exigențele acesteia. Iată de ce țara noastră susține, cu deplină temei, că lupta pentru destindere internațională presupune, între componentele ei de bază, lichidarea decalajelor economice, a stării de subdezvoltare ce în prezent se accentuează continuu. De aceea țara noastră promovează activ, prin întreaga ei politică externă, obiectivul edificării noii ordini mondiale.

Abordînd destinderea ca un fenomen complex, cu multiple laturi și exigențe, România consideră că acest proces nu trebuie limitat, în nici un caz, la menținerea „statu quo”-ului politic, militar ori economic. Dimpotrivă, eforturile în direcția consolidării destinderii presupun o abordare dinamică, un dialog viu și amplu pe plan politic, adoptarea unor măsuri concrete în sfera destinderii militare și, concomitent, o abordare calitativ nouă a problemelor economice cu care este confruntată omenirea, crearea unui cîmp larg pentru extinderea și diversificarea colaborării între toate statele, eliminarea barierelor și îngrădirilor în calea schimburilor economice, lichidarea inechităților din relațiile economice și comerciale internaționale, făurirea unei noi ordini economice mondiale. Vedem aici una din premisele și condițiile de bază ale destinderii, însuși sensul evoluției sale. Este vorba, de fapt, ca procesul de destindere să fie materializat și, totodată, susținut, prin crearea unor relații calitativ noi, de concurență rodnică și cooperare largă între toate statele, pe baza principiilor și normelor legalității internaționale, prin participarea activă, pe picior de egalitate, a tuturor statelor la soluționarea marilor probleme cu care este confruntată omenirea contemporană, prin asigurarea unui climat internațional în care fiecare popor să se poată dezvolta liber și independent, la adăpost de orice amestec în treburile sale interne.

În ceea ce o privește, România, dezvoltându-și larg, pe baza principiilor cunoscute pe care le așează ferm la temelia întregii sale politici externe, relațiile de cooperare, pe multiple planuri, cu toate statele lumii, indiferent de orânduirea socială, participând activ la eforturile pentru reducerea și eliminarea încordării internaționale, pentru stingerea focarelor de criză și conflict, pentru înfăptuirea dezarmării, pentru edificarea unei noi ordini mondiale, își aduce în permanență, pe baza concepției profund științifice și clarvăzătoare a președintelui Nicolae Ceaușescu, o contribuție valoroasă și consecventă la eforturile ce se depun la

scară mondială pentru consolidarea destinderii internaționale, pentru a-i asigura un curs ireversibil, pentru instaurarea unei păci și securități trainice în întreaga lume.

Dind expresie realismului politicii externe românești, încrederii noastre în capacitatea forțelor progresiste de a imprima un curs nou, democratic, evoluției vieții internaționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta în expunerea prezentată în fața activului central de partid și de stat: „**Popoarele, adevăratele creatoare ale istoriei, dispun de forță și capacitatea de a învinge orice greutate și obstacole și edifica pe planeta noastră o**

lume mai bună și mai dreaptă, o lume a păcii și colaborării”.

Aceste cuvinte limpezi, străbătute de înaltă responsabilitate față de destinele poporului român, față de cauza păcii și colaborării internaționale dobândesc, în actualul context mondial, valoarea unui vibrant și lucid apel la acțiune, la mobilizarea eforturilor tuturor popoarelor, ale tuturor forțelor progresiste pentru a se asigura o evoluție a vieții internaționale conformă cu aspirațiile de liniște, securitate, progres și prosperitate ale tuturor națiunilor.

Nicolae CHILIE

Planurile de creștere a productivității muncii

(Urmare din pag. 19)

În analiza întreprinderii, utilizăm ca element de ponderare ori ponderea locurilor de muncă din subunitate în totalul locurilor de muncă din întreprindere (L_s/L_{tot} , dacă sint procese omogene), ori ponderea valorică a producției din subunitate în totalul producției întreprinderii (P_s/P_{tot} , dacă sint procese eterogene). Pentru exprimare vom folosi următoarea relație:

$$K_{intr.w(A_2)} = K_w \cdot \frac{L_s}{L_{tot}} \text{ sau}$$

$$K_{intr.w(A_2)} = K_w \cdot \frac{P_s}{P_{tot}} \quad (16)$$

B. FOLOSIREA COMPLETĂ ȘI PRODUCTIVĂ A TIMPULUI DE LUCRU

Utilizarea timpului de lucru (TL) trebuie analizată sub cel puțin două aspecte: (B_1) al folosirii complete și (B_2) al folosirii productive. Folosirea completă reflectă prezența zilnică a personalului în unitate pentru îndeplinirea sarcinilor, iar folosirea productivă caracterizează modul concret de utilizare a TL în cadrul schimbului (vezi coeficientul disciplinei în muncă).

B_1) Pentru studiul folosirii complete a timpului de lucru utilizăm datele cuprinse în balanțele statistice ce se întocmesc la nivelul secțiilor sau al întreprinderii. Exprimarea nivelului de utilizare completă a timpului de lucru se face cu ajutorul relației:

$$K_u.TL(i) = 1 - \frac{T_{nef(i)}}{T_{md(i)}} \quad (17)$$

în care: T_{nef} — timp neutilizat (de zile întregi) din cauza concediilor de boală, maternitate, stăgânărilor, absențelor nemotivate etc.; $T_{m.d.}$ — timpul maxim disponibil; (i) — perioada analizată (planificată, respectiv efectivă).

Creșterea posibilă a productivității muncii ca urmare a îmbunătățirii utilizării timpului de lucru, la nivelul unei subunități, se poate determina folosind relația:

$$K_w = \frac{K_u.TL(i)}{K_u.TL(0)} 100 - 100 \quad (18)$$

în care: $K_u.TL(i)$ — coeficientul utilizării TL planificat; $K_u.TL(0)$ — coeficientul utilizării timpului de lucru efectiv din perioada precedentă.

Stabilirea influenței pe care îmbunătățirea utilizării timpului de lucru de la nivelul subunității o are asupra creșterii productivității muncii pe ansamblul întreprinderii se face cu ajutorul relației:

$$K_{intr.w(B)} = K_w \cdot \frac{N_{m.s}}{N_{tot}} \text{ sau}$$

$$K_{intr.w(B)} = K_w \cdot \frac{P_{m.s}}{100} \quad (19)$$

B_2) Dacă în acțiunea de organizare a proceselor de muncă la nivelul locurilor de muncă (A_1) nu este cuprins $K_{discipl}$, atunci nivelul său se poate determina utilizând relația (4), iar influența pe care folosirea productivă a timpului de lucru în cadrul schimbului o are asupra creșterii productivității muncii la nivelul subunității sau întreprinderii se determină cu ajutorul relațiilor (18), respectiv (19).

C. NORMAREA ȘTIINȚIFICĂ

Manifestarea deplină a influenței factorilor de organizare asupra creșterii productivității muncii se asigură printr-o normare la nivelul acestora. Norma de muncă trebuie să reprezinte cât mai real consumul de muncă vie necesar pentru executarea lucrărilor în condițiile tehnico-organizatorice mereu îmbunătățite.

Dacă norma de muncă se bazează pe o metodă rațională în funcție de factorii existenți, executantul este stimulat să își însușească și să perfecționeze această metodă de muncă, fiind cointeresat și material, prin sistemul de retribuție aplicat. Normarea științifică a muncii reprezintă, deci, un instrument adecvat de activizare a resurselor potențiale de creștere a productivității muncii. Pentru ca organele de decizie să cunoască situația existentă la un moment dat, se impune stabilirea indicatorului de nivel al normării științifice a muncii. În acest scop se poate folosi modalitatea de deter-

minare a indicatorului propusă de autori în coloanele revistei*).

CREȘTEREA TOTALĂ POSIBILĂ a productivității muncii la nivelul întreprinderii, datorată organizării științifice a muncii aferentă unei subunități a acesteia (secție, atelier, sector), se obține cu relația:

$$K_{intr.w} = K_{intr.w(A_1)} + K_{intr.w(A_2)} + K_{intr.w(B)} \quad (20)$$

Influența organizării științifice a muncii asupra creșterii productivității muncii pe ansamblul întreprinderii se obține însumând valorile corespunzătoare de la nivelul subunităților componente — exprimate cu ajutorul relației (20) — folosind relația:

$$K_{w_{tot}} = \sum_{i=1}^{(n)} K_{intr.w(i)} \quad (21)$$

în care: i — numărul de subunități care compun întreprinderea.

DATELE NECESARE, pentru calculul acestor coeficienți se pot obține utilizând tehnicile specifice studiului muncii sau datele evidențelor statistice conduse de întreprindere. Studiul nivelului general de organizare (A_1) se bazează pe: fotografiieri, fotocronometrări, observări instantanee, programele de repartizare a sarcinilor pe executanți, corelațiile dintre calificare și lucrările executate, metodele de muncă folosite, măsurători privind acțiunea factorilor de mediu fizic, datele din normative etc. Posibilitatea introducerii sau extinderii polideservirii (A_2) se evaluează prin calcule economice. Utilizarea timpului de lucru (B_1) se poate analiza pornind de la balanțele statistice întocmite pe întreprindere și subunități. Folosirea productivă a timpului de lucru (B_2) se cercetează prin observări directe și indirecte: fotografiieri, fotocronometrări, observări instantanee.

Indicatorii prezentați sint utili în acțiunea de fundamentare a planurilor de creștere a productivității muncii și dau posibilitatea de a urmări modul de realizare a planului pe factori de influență și subunități, permițând și comparații între ele. Influențele parțiale sau totale pot fi stabilite și la nivelul întreprinderii, în condițiile metodologice uzuale.

* Cit de eficient folosim forța de muncă? Revista economică, nr. 38, 1977.

Analiza deceniilor dezvoltării pledează pentru necesitatea impulsivării lichidării subdezvoltării și a făuririi unei noi ordini economice internaționale

ÎN EXPUNEREA de la ședința activului central de partid și de stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o analiză profund științifică, în spiritul materialismului dialectic și istoric, a fenomenelor complexe și contradictorii din evoluția vieții internaționale. Punind în lumină, din noianul acestor fenomene, caracteristicile și tendințele de bază ale evoluției lumii contemporane, conducătorul partidului și statului nostru a prezentat, totodată, cu clarviziune științifică, poziția României referitoare la modalitățile și căile de soluționare eficiente și de durată a problemelor economice și politice majore ce confruntă în prezent omenirea. Magistrala expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu reprezintă astfel o nouă și grăitoare expresie a gândirii revoluționare, novatoare a presedintelui României, a aplicării creației socializmului științific la realitățile contemporane, a constanței sale preocupări și a înaltei responsabilități față de destinele poporului român, față de viitorul, pacea și prosperitatea tuturor popoarelor lumii.

Un loc aparte în cadrul expunerii îl ocupă problema lichidării subdezvoltării și făuririi noii ordini economice internaționale. **Tovarășul Nicolae Ceaușescu** subliniază faptul că în lupta pentru lichidarea subdezvoltării și făurirea noii ordini economice internaționale „nu au fost obținute pînă acum rezultate prea bune”.

Lichidarea subdezvoltării, condiție primordială pentru asigurarea progresului și stabilității economice pe plan mondial

ACEASTĂ apreciere este fundamentată printr-o temeinică analiză a tendințelor de evoluție a economiei mondiale. Veridicitatea sintetizărilor teoretice și a caracterizărilor situației economice și politice mondiale cuprinse în acest important document al partidului nostru este ilustrată și de datele conținute în studiul asupra situației economiei mondiale prezentat de secretariatul O.N.U. la sesiunea din luna iulie a.c. a Consiliului economic și social, în care se arată că între anii 1971 și 1977 ritmul mediu anual de creștere al producției industriale pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare a fost de numai 6,8%, față de 8% cit era prevăzut în Strategia internațională pentru actualul deceniu al dezvoltării. Cît privește producția agricolă, ritmul ei mediu anual de creștere a fost, în cadrul aceleiași perioade,

de numai 2,3%, față de 4% cit se prevedea.

Evaluînd în 1977 rezultatele obținute de țările în curs de dezvoltare, prin prisma obiectivelor fixate pentru cel de-al doilea deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare, specialiștii organizațiilor internaționale au ajuns la concluzia că „existența Strategiei internaționale pentru dezvoltare n-a avut nici un efect pozitiv sensibil asupra ritmului dezvoltării țărilor în curs de dezvoltare”. Într-o declarație prezentată sesiunii a VIII-a specială a Consiliului pentru comerț și dezvoltare din aprilie 1977, Grupul celor 77 aprecia că rezultatele economice obținute de țările în curs de dezvoltare în perioada anilor 1971—1976 sînt chiar „mai slabe decît cele realizate în deceniul 1960—1970”. Într-adevăr, în țările în curs de dezvoltare neexportatoare de petrol, creșterea medie anuală a produsului național real pe locuitor în prima jumătate a actualului deceniu a fost de numai 5 dolari, față de 7 dolari cît s-a realizat în deceniul anterior. Cît privește numai țările slab dezvoltate, în care trăiesc peste 1 miliard de oameni, creșterea a fost de 0,25 dolari pe an, această creștere fiind de 8 ori mai mică decît cea obținută de țările respective în perioada 1960—1970.

În absența unor progrese reale, de substanță, în înlăturarea obiectivelor celui de-al doilea deceniu al dezvoltării, statisticile organizațiilor internaționale consemnează anomalia marilor disparități social-economice dintre state, adîncirea continuă a marilor decalaje dintre ele, perpetuarea anacronicei împărțiri a lumii în țări bogate și țări sărace, fenomene care grevează puternic progresul economic general, pacea și viitorul întregii omeniri. Calcule efectuate pe baza datelor din studiul „Twenty-five years of economic development, 1950 to 1975”, apărut de curînd sub egida Băncii mondiale, relevă faptul că decalajul între media produsului intern brut pe locuitor (exprimat în dolari, la cursul din 1974) din țările dezvoltate și din țările în curs de dezvoltare a crescut de la 12:1 în 1950 la 13:1 în 1975. Pentru anumite grupe de țări, creșterea a fost mult mai mare, spre exemplu de la 14:1 la 17:1 pentru țările din Africa și de la 28:1 la 40:1 pentru țările din Asia de Sud. Dacă în 1950 media venitului național pe locuitor în țările în curs de dezvoltare reprezenta 11,9% din cea a țărilor dezvoltate, în 1975 nivelul său a scăzut la 9,2%. În mărimi absolute decalajul, calculat față de media P.I.B. pe locuitor în țările O.C.D.E. (exprimat tot în dolari la cursul din 1974) a crescut de la 1918 dolari la 3 578 dolari pentru țările din Orientul Apropiat, de la 1 883 la 4 294 dolari pentru America Latină, de

la 2 248 la 4 897 dolari pentru Extremul Orient, de la 2 208 la 4 930 dolari pentru Africa și de la 2 293 la 5 106 dolari pentru Asia de Sud. În 1975 nu mai puțin de 34 de țări africane și asiatice aveau un venit pe locuitor cu peste 5 000 dolari mai mic decît media venitului pe ansamblul țărilor membre ale O.C.D.E. În ceea ce privește disparitatea dintre extreme, adică dintre țara dezvoltată cu cel mai mare și respectiv țara în curs de dezvoltare cu cel mai mic produs național pe locuitor, decalajul a crescut de la 2 736 dolari în 1950, la 8 300 dolari în 1975, adică de la 70:1 la 120:1.

Adîncirea decalajului și existența unor mari disparități se constată și la alți indicatori. Astfel, dacă producția industrială pe locuitor era în 1950 în țările dezvoltate cu aproximativ 420 dolari mai mare decît cea din țările în curs de dezvoltare, în 1973 această diferență a crescut la 1 073 dolari, decalajul sporind, în cadrul aceleiași perioade, de la 19:1 la 165:1. În 1970, conform ultimului studiu al O.N.U. asupra situației sociale în lume, numărul analfabeților reprezenta 74% din populația Africii, 47% din cea a Asiei și 24% din cea a Americii Latine, față de 1,5% în America de Nord; durata medie a vieții era de 53,9 ani în țările nesocialiste în curs de dezvoltare și 71,2 ani în țările socialiste; doar 38% din numărul copiilor de vîrstă școlară din Africa, 55% din Asia și 65% din America Latină frecventau cursurile școlii primare și secundare, față de 97% în America de Nord; populația urbană reprezenta 25% din totalul populației țărilor în curs de dezvoltare, față de 64% în țările dezvoltate; la 1 000 de locuitori reveneau 1,36 medici în Africa, 2,84 în Asia, față de 23,8 în U.R.S.S.; în timp ce în țările dezvoltate mortalitatea infantilă a scăzut la 15 la mie, în multe țări în curs de dezvoltare ea depășea 100 sau chiar 200 la mie. Același mare decalaj, dacă nu chiar mai mare, se constată în domeniul tehnico-științific. Statisticile UNCTAD relevă de pildă, că în țările industrializate existau, în 1970, 112 specialiști la 10 000 locuitori, față de 5,8 în Africa, 22 în Asia și 69 în America Latină. De asemenea, țările dezvoltate aveau 10,4 oameni de știință la 10 000 locuitori, față de 0,35 în Africa, 1,6 în Asia și 1,15 în America Latină. Astfel se explică și faptul de ce țările în curs de dezvoltare dețin mai puțin de 1% din numărul total al brevetelor înregistrate în lume.

Statisticile internaționale consemnează totodată amploarea și gravitatea fenomenului subdezvoltării în contrast izbitor cu marele potențial tehnico-științific al omenirii. Astfel, Anuarul SIPRI pe 1978 evidențiază faptul că „circa 570 milioane de oameni sînt subalimentați,

2,8 miliarde nu dispun de apă potabilă; 1 miliard de persoane nu au locuințe corespunzătoare, 1,5 miliarde duc lipsă de asistență medicală efectivă, 250 milioane de copii nu urmează o școală, iar 800 de milioane de adulți sînt complet analfabeți. Toate acestea în condițiile în care cheltuielile militare depășesc 400 de miliarde dolari pe an. De aceea, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „problema lichidării subdezvoltării constituie, pînă la urmă, problema primordială a epocii noastre. De aceasta depinde viitorul politicii de pace și de colaborare internațională”.

O continuare nemijlocită a luptei împotriva imperialismului și colonialismului

ÎN CONCEPȚIA tovarășului Nicolae Ceaușescu, eliminarea stării de subdezvoltare și a decalajelor dintre state cere, ca o condiție esențială, abolirea vechii politici imperialiste, colonialiste și neocolonialiste de dominație și asigurarea, de exploatare și îmbogățire a unor state pe seama altora și instaurarea unor noi relații între state, de deplină egalitate și echitate, a unei noi ordini economice internaționale de natură să faciliteze dezvoltarea tuturor statelor și în special a celor rămase în urmă. Importanța noii ordini, ca o condiție fundamentală pentru asigurarea progresului și stabilității economice pe plan mondial, a fost subliniată de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu foarte multe prilejuri.

În expunerea la ședința activului central de partid și de stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat în mod deosebit asupra necesității intensificării preocupărilor și eforturilor tuturor statelor, ale forțelor revoluționare, progresiste și democratice de pretutindeni pentru accelerarea procesului instaurării noii ordini economice internaționale, avînd în vedere slabele rezultate de pînă acum. Se știe că după adoptarea de către Adunarea generală a O.N.U., în 1974, a Declarației și Programului de acțiune pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, au fost inițiate, între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, o serie de negocieri pentru adoptarea de măsuri concrete în direcția edificării noii ordini. Dar, așa după cum a apreciat și Kurt Waldheim, secretarul general al O.N.U., la deschiderea sesiunii ECOSOC din iulie a.c., „negocierile internaționale care trebuie să contribuie la instaurarea noii ordini nu progrediază deloc”. În timpul sesiunii, numeroase delegații s-au referit la faptul că unele negocieri s-au încheiat cu eșecuri sau cu rezultate minore, că altele au fost suspendate, iar că altele se desfașoară cu mare încetinire. La încheierea sesiunii, președintele ECOSOC remarcă că în timpul dezbaterilor „s-au făcut declarații ferme și critice asupra absenței unor reacții pozitive, după patru ani de dialog, față de propunerile prezentate de țările în curs de dezvoltare pentru instaurarea noii ordini economice internaționale”.

Desigur, țările în curs de dezvoltare sînt cele mai interesate în înfăptuirea noii ordini economice pe plan mondial,

deoarece aceste țări sînt profund afectate de starea de subdezvoltare, de perpetuarea vechilor relații de inegalitate și inechitate. Interesate în edificarea noii ordini sînt însă și celelalte state, avînd în vedere că noua ordine este menită să asigure stabilitate și o dezvoltare armonioasă și echilibrată a întregii economii mondiale. Apare astfel necesar ca fiecare țară, indiferent de nivelul de dezvoltare sau de sistemul său social-politic să manifeste voința politică necesară, să aducă o contribuție proprie concretă spre binele său și al întregii comunități internaționale. „Înfăptuirea noii ordini economice, obiectiv major al zilelor noastre, — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la 28 martie 1977 — trebuie să fie rodul înțelegerii și conlucrării tuturor statelor, atît în curs de dezvoltare, cît și avansate”.

Pornind de la faptul că „lichidarea subdezvoltării și făurirea noii ordini economice internaționale, promovarea unor relații economice bazate pe principii de deplină egalitate și echitate constituie, în fond, o continuare nemijlocită a luptei împotriva imperialismului și colonialismului”, recenta expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu conține o serie de aprecieri de o excepțională valoare teoretică și practică cu privire la rolul și contribuția pe care țările socialiste, forțele revoluționare, progresiste și democratice de pretutindeni pot și trebuie să o aducă la procesul instaurării noii ordini economice internaționale. „Considerăm — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — că țările socialiste, partidele comuniste și muncitorești, mișcarea revoluționară, toate forțele progresiste, democratice trebuie să sprijine activ această luptă, să ocupe un loc important în eforturile pentru realizarea acestor obiective majore ale lumii de azi. Inclusiv partidele comuniste din țările capitaliste dezvoltate au obligația de a sprijini activ cererile drepte ale popoarelor în curs de dezvoltare de a participa nemijlocit și cu toată forța la eforturile pentru instaurarea noii ordini economice internaționale”. Fără îndoială că intensificîndu-și preocupările și unindu-și eforturile într-un puternic front unit, țările în curs de dezvoltare și țările socialiste împreună cu forțele revoluționare, progresiste și democratice de pretutindeni vor reuși să scoată negocierile pentru noua ordine din actualul impas, să determine țările capitaliste dezvoltate să accepte efectuarea unor schimbări structurale în ordinea economică existentă astăzi în lume, să participe mai activ la eforturile internaționale pentru crearea condițiilor necesare asigurării dezvoltării armonioase a fiecărei națiuni și a economiei mondiale în ansamblul său. Dealtfel, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, „în soluționarea acestor probleme și țările capitaliste dezvoltate sînt interesate, ținînd seama de faptul că fenomenele economice complexe cu care se confruntă statele lumii nu pot fi soluționate în mod parțial, ci în contextul dezvoltării economico-sociale generale, a tuturor țărilor, a întregii umanități”.

În scopul impulsării luptei pentru lichidarea subdezvoltării și făurirea noii ordini economice internaționale — obiective majore ale epocii contemporane — tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia în cadrul expunerii, în acest context, ca „fiind deosebit de importantă organizarea unei sesiuni speciale a

Organizației Națiunilor Unite consacrate noii ordini economice internaționale”. Am dori să reamintim în legătură cu această sesiune că la inițiativa României și a altor țări membre ale Grupului celor 77, Adunarea generală a O.N.U., a decis la 18 decembrie 1977 convocarea unei sesiuni extraordinare în 1980. Potrivit hotărîrii Adunării generale, „sesiunea urmează să evalueze progresele realizate, în diverse organizații din sistemul Națiunilor Unite, în direcția instaurării noii ordini economice internaționale și să adopte, în funcție de rezultatele acestei evaluări, măsuri corespunzătoare pentru promovarea dezvoltării țărilor în curs de dezvoltare și a cooperării economice internaționale, în special a noii strategii internaționale în folosul dezvoltării pentru perioada anilor 1981—1990”. Avînd în vedere importanța acestei sesiuni pentru adoptarea unui program corespunzător de măsuri și acțiuni ce urmează a fi înfăptuite pe parcursul următorului deceniu, s-a decis ca sesiunea să aibă loc la un nivel ridicat.

Tot anul trecut, Adunarea generală a decis crearea unui Comitet plenar, deschis participării tuturor statelor, care se va întruni ori de cîte ori este necesar pînă la sesiunea specială din 1980, cu scopul de a supraveghea și urmări aplicarea deciziilor și acordurilor rezultate din negocierile care se poartă în diferite organisme ale O.N.U. pentru instaurarea noii ordini economice internaționale, de a da impulsul necesar pentru rezolvarea dificultăților apărute pe parcursul negocierilor, de a facilita și a accelera soluționarea problemelor rămase în suspensie, de a examina și căuta soluții la problemele economice mondiale.

Pentru ca sesiunea specială a Adunării generale a O.N.U. din 1980 să se încheie cu rezultate practice, concrete, de natură să impulsioneze și să favorizeze eforturile pentru lichidarea subdezvoltării și înfăptuirea noii ordini economice internaționale se apreciază ca necesar ca țările în curs de dezvoltare, care sînt cele mai interesate în succesul acestei sesiuni, să reprezinte în continuare factorul motor în negocierile pentru instaurarea noii ordini și în pregătirile care se fac, în cadrul O.N.U., pentru elaborarea noii strategii în folosul dezvoltării, să întărească colaborarea, solidaritatea, și unitatea lor de acțiune pe plan mondial, să se prezinte la sesiune cu o concepție clară, cu poziții ferme, întărite prin angajamentul celor mai înalți reprezentanți, cu privire la edificarea noii ordini economice și promovarea cooperării economice internaționale în folosul dezvoltării. Astfel pregătută, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „sesiunea va trebui să adopte un document clar, ferm, care să stabilească principiile, orientările și căile pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unor relații internaționale de tip nou, bazate pe deplină egalitate și echitate”.

În partea a doua a acestui articol intenționăm să prezentăm cîteva considerații cu privire la poziția de principiu a României referitoare la liniile directoare care ar trebui să stea la baza elaborării noii strategii în folosul dezvoltării, ce urmează să fie adoptată la sesiunea specială din 1980.

Ion BARAC

TENDINȚE — CONIUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale
ale produselor de bază
în luna iulie 1978

ÎNCETINIREA activității tranzacționale de pe piețele internaționale ale produselor de bază, caracteristică sezonului de vară, s-a resimțit mai puțin în acest an asupra evoluției prețurilor, acestea continuând să crească, în principal, datorită scăderii cursului dolarului.

Potrivit indicelui agregat I.E.M., prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al Republicii Socialiste România au crescut în luna iulie a.c. cu 1,0%, ca și în luna precedentă. Dacă avem în vedere însă că, potrivit indicelui valutar Reuter, cursul dolarului (unitatea valutară în care sînt exprimate aceste prețuri) a scăzut în această perioadă cu 3,9% față de celelalte valute principale occidentale, rezultă că această creștere a prețurilor este efectul procesului inflaționist și al instabilității monetare din Occident.

Prețurile la materii prime și semifabricate industriale au crescut pe ansamblu cu 1,5%, mai accentuat la piețele brute de bovine (+7%). La majoritatea celorlalte produse creșterea prețurilor s-a situat între 1,4 și 8%. Excepția de la această tendință au reprezentat-o prețurile la fibre textile naturale.

Pe piețele internaționale ale produselor agroalimentare, tendința de scădere a prețurilor din luna precedentă s-a accentuat în iulie a.c., reflectînd alături de perspectivele favorabile ale majorității recoltelor, cît și încheierea, după toate probabilitățile, a politicii americane de susținere a prețurilor la cereale, care a fost introdusă în vara anului 1977 cînd prețurile acestor produse erau neremuneratorii față de costurile de producție. Excepție de la această tendință au făcut prețurile la animale, carne și produse animaliere (+4,2).

La combustibili prețurile au crescut (+1,4%). În afară de cereale sezonieră mai ridicată, creșterea

INDICELE SINCRET I.E.M. IN ANII
1976-1977 SI IN IULIE 1978

Categoriile produse	Anul	1976-1977=100	
		Indici anuali	Iulie
INDICE GENERAL	1976	226,2	227,7
	1977	230,1	229,3
	1978	248,9	251,3
1. Produse alimentare	1976	180,0	183,6
	1977	180,7	182,6
	1978	189,0	186,5
- cereale	1976	128,3	218,7
	1977	161,6	156,0
	1978	193,0	182,8
- sem.oleag., prod.deriv., gras.anim. și veg.	1976	168,7	158,2
	1977	189,1	202,3
	1978	204,1	199,9
- anim., carne și prod.anim.	1976	152,8	145,0
	1977	158,7	152,7
	1978	166,3	173,3
- zahăr și produse tropicale	1976	243,5	263,0
	1977	263,5	283,1
	1978	220,4	208,7
2. Combustibili	1976	366,7	363,1
	1977	398,4	394,8
	1978	422,1	426,9
- cărbuni și cocs	1976	266,5	259,6
	1977	289,1	284,1
	1978	341,3	346,7
- țiței	1976	496,7	493,4
	1977	553,9	550,7
	1978	547,0	547,0
- produse petroliere	1976	408,4	407,4
	1977	439,1	436,5
	1978	448,3	454,7
3. Materii prime industriale	1976	201,9	204,4
	1977	199,2	198,2
	1978	220,5	223,6
- minereuri	1976	164,9	160,3
	1977	149,4	149,4
	1978	135,5	135,4
- metale	1976	194,8	198,8
	1977	192,1	190,4
	1978	223,9	228,0
- cauciuc	1976	219,5	240,9
	1977	231,0	217,5
	1978	277,8	277,8
- lemn și produse din lemn	1976	222,1	219,3
	1977	227,9	229,3
	1978	242,4	245,9
- fibre animale și vegetale	1976	228,4	236,1
	1977	212,3	213,9
	1978	214,2	212,3
- piei	1976	169,8	171,1
	1977	186,6	174,6
	1978	228,0	244,0

a) Date provizorii pentru: porci vii, huiță, cocs de furnal, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, feromangan, ferrosiliciu, oțel comercial, tablă grosă, tablă subțire laminată la rece, sîrmă neagră re-coaptă, țevi din oțel, laminate de cupru, cherestea de robinsoase, celuloză, hirtie kraftliner, iută.

prețului la benzina a fost influențată și de politica promovată de principalele companii petroliere vest-europene de restrîngere a ofertei în scopul redresării prețurilor depresive existente din anul trecut.

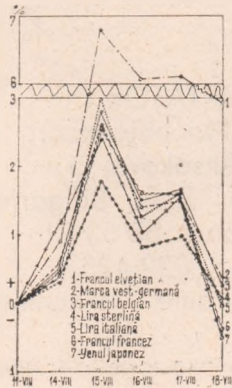
Sectorul conjunctură economică internațională și marketing — I.E.M.

EVOLUȚII MONETARE

În perioada 14-18 VIII 1978, după ce dolarul a atins pe 15.VIII.1978 noi recorduri istorice de depreciere față de principalele valute occidentale — respectiv 1.5475 franci elvețieni, 1.9138 mărci vest-germane și 181,80 yenți japonezi — intervențiile directe și indirecte ale autorităților din S.U.A. și din alte țări occidentale au determinat o redresare a cursului monedei americane pe piețele valutare. Observatorii consideră că factorul principal al acestei evoluții a fost cererea președintelui S.U.A. de a se analiza posibilitatea creării unei „linii de apărare contra scăderii dolarului”. Se menționează, de asemenea, și mărirea de la 7,25% la 7,75% a taxei oficiale a scontului în S.U.A., începînd cu 18.VIII.1978, ca urmare a căreia dobînzile la depozitele în dolari au înregistrat o creștere la toate perioadele, mărînd astfel atractivitatea fondurilor deținute în această valută.

Francul elvețian s-a reprecizat cu aproape 7% în numai două zile, atîngînd pe 15.VIII.1978 nivelul record de depreciere de 1.5475 franci/1 dolar. În urma luării de poziție mai hotărîte a președintelui S.U.A., cursul monedei elvețiene a început să înregistreze scăderi destul de accentuate, astfel încît la sfîrșitul perioadei analizate cotația de 1.61 franci/ 1 dolar era cu numai 3% peste încheierea precedentă.

Valutele din „mini-șarpele” valutar vest-european au avut o evoluție asemănătoare, terminînd intervalul în ușoară depreciere: moneda vest-germană la 1.9650 mărci/1 dolar iar francul belgian la circa 31 franci/1 dolar. Lira sterlină, după

se a atins nivelul cel mai ridicat de după martie 1976, respectiv 2.0050 dolari/ 1 liră, a pierdut treptat teren pînă la circa 1.9630 dolari pe 18.VIII.1978, foarte aproape de încheierea anterioară. Yenul japonez, cu toate că a înregistrat și el un nivel record de depreciere față de dolar, de 181,80 yenți/1 dolar pe 15.VIII.1978, a terminat intervalul cu circa 0,4% sub nivelul de referință anterior, respectiv 187 yenți/1 dolar. Procente aproape identice de fluctuație a înregistrat și francul francez, care cota pe 18.VIII la circa 4,31 franci/1 dolar (-0,2%). Lira italiană a cotat la 332 lire/1 dolar.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni au înregistrat creșteri cu circa 1,4% la cele în eurodolari, cîtînd în jur de 9%, s-au menținut la circa 3 3/4% la cele în euromărci vest-germane și au scăzut cu circa 1/4% la cele în eurofranci elvețieni, cîtînd la circa 1%.

Prețul aurului a atins și el nivelul record, tranzacționîndu-se la un moment dat pe 15.VIII.1978 la 216,38 dolari/uncie. Al doilea fixing de pe 18.VIII.1978, de 217,75 dolari/uncie, s-a situat însă numai cu puțin peste cel din 11.VIII.1978.

Paul DUMITRASCU
Ștefan MUNTEAN

Evoluția principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A., în perioada 14-18 VIII. 1978 luîndu-se ca bază cursurile din 11.VIII 1978.

Orientări în dezvoltarea economică

Emiratele Arabe Unite: reducerea dependenței de extracția de țiței

DEZVOLTAREA Emiratelor Arabe Unite (stat federal constituit din emiratele Abu Dhabi, Dubai, Ajman, Fujairah, Sharjah, Umm al Qaiwan și Ras al Khaimah) se bazează în exclusivitate pe exploatarea și comercializarea singurei bogății naturale — țițeiul (rezerve de 4,3 mlrd. tone la 1.I.1978, circa 5,7% din rezervele mondiale). Pe această bază se asigură realizarea unui produs național brut de ordinul a 6-7 mlrd. dolari și a unui venit național pe locuitor de 10 400 dolari. În 1977, Emiratele Arabe Unite au produs circa 97,5 mil. t țiței, ceea ce a asigurat încasări petroliere de circa 9 mlrd. dolari.

Emiratul Abu Dhabi (80% din suprafața totală, 36% din populație și peste 80% din producția și exportul de țiței) are o contribuție de circa 90% la acoperirea cheltuielilor bugetului federal. Planul trienal (1977-1979) își propune realizarea unor creșteri anuale de 13% a P.N.B. și de 15% în medie în cazul principalelor sectoare economice. Paralel, se urmărește reducerea dependenței de extracția de țiței, ilustrată prin reducerea ponderii acestei ramuri în P.N.B. la 56,7% în 1979, față de 65,9% în 1976.

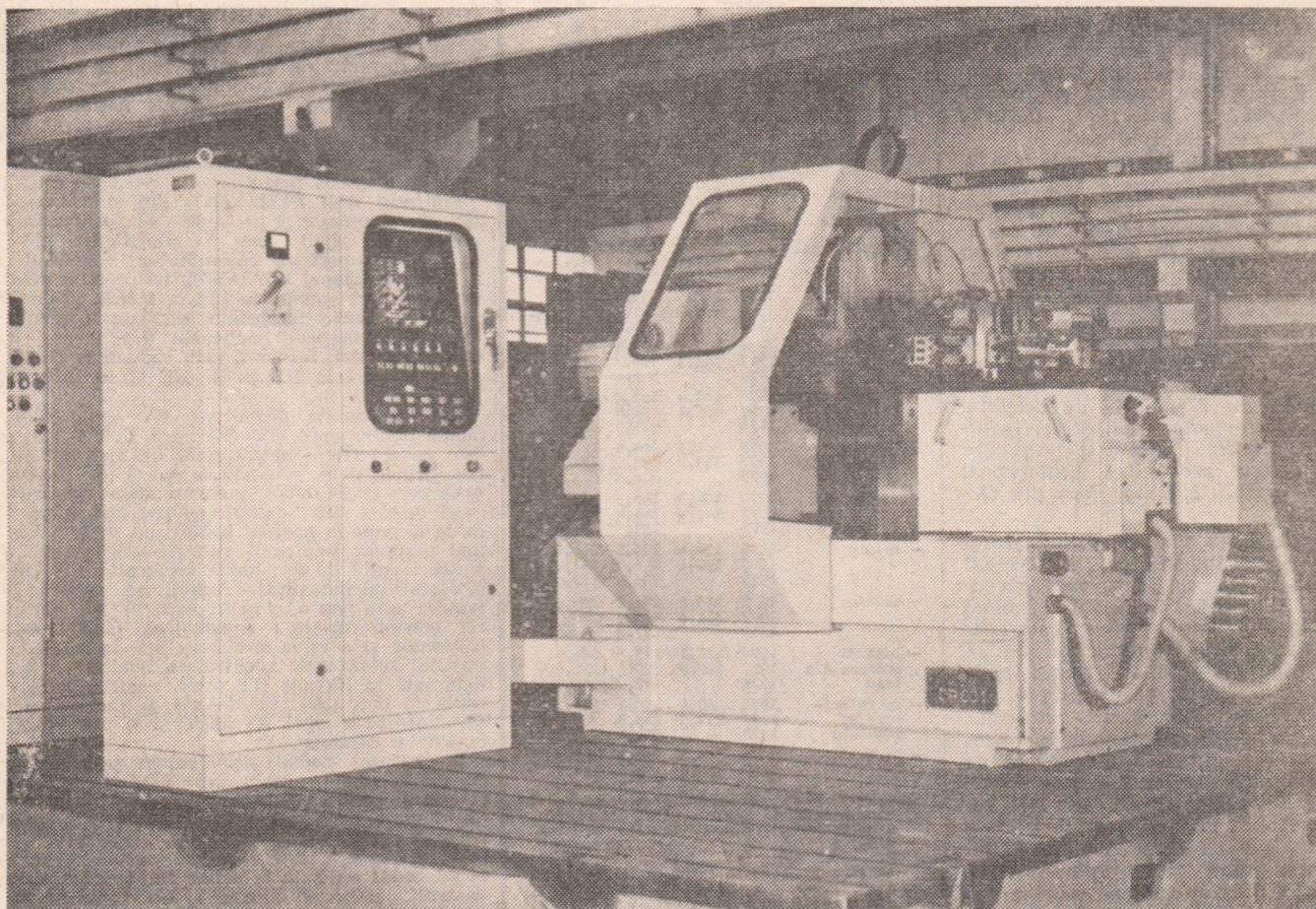
Cheltuielile de dezvoltare ale emiratului Abu Dhabi pentru anul 1978 (1,4 mlrd. dolari) sînt orientate cu prioritate în domeniul infrastructurii. Dintre principalele proiecte se pot cita: construirea unui port cu 34 dane, inclusiv dane pentru nave „roll on-roll off”, extinderea portului Mina Zayed de la 15 dane în prezent la 25 dane, construirea unui nou aeroport pentru 3 mil. pasageri anual. Se acordă atenție de asemenea sectorului construcțiilor și sectorului industrial. Astfel, se prevede construirea unui nou oraș la Al-Ain cu un aeroport și un centru turistic; construirea clădirii Adunării Naționale și a unor ministere etc. În domeniul industrial se prevede construirea unei uzine de gaze lichefiate la Ruweis (1,2 mlrd. dolari), a unei rafinării de țiței (500 mil. dolari), a unei instalații de desalinizare a apei de mare și a unei fabrici de ciment și cărămizi.

În emiratul Dubai principalele proiecte prevăd construirea unui oraș la Mina Said, a unui aeroport și a unui centru comercial, care va cuprinde clădiri de 39 etaje (cele mai înalte din Orientul Mijlociu), precum și punerea în funcțiune a unei platforme de foraj marin și a unor conducte marine și extinderea zonei industriale de la Jebel Ali (rafinărie, termocentrală, uzină de aluminiu, un complex de înghețăminte). Dintre proiectele de dezvoltare din celelalte emirate menționăm construirea unui centru civic în Ajman și extinderea portului în Fujairah.

Schimburile comerciale dintre România și Emiratele Arabe Unite, care au sporit de circa 24 ori între 1972 și 1976, se desfășoară în devaliză liberă, cuprînzînd practic numai exporturile ale țării noastre. Acestea au fost constituite îndeosebi din ciment, produse din lemn (cherestea, meblă, case prefabricate etc.), bunuri de larg consum (tesături, încălțăminte) și produse agroalimentare.

L. P.

STRUNG REVOLVER AUTOMAT CU COMANDĂ PROGRAM SR 631

- Timp extrem de scurt de montare și programare a-strungului ;
- Exploatarea eficientă a strungului la prelucrarea pieselor mici și mijlocii ;
- Mișcarea rapidă a suportilor, în toate direcțiile ;
- Strungul este comod în exploatare ;
- Construcție robustă și compactă

● Diametrul maxim al barelor, mm	63
● Diametrul maxim peste suportul transversal, mm	220
● Rotațiile axului, rot/min	40-2000
● Puterea motorului principal, kW	13
● Greutate, kg	3 900

EXPORTATOR :
v/o Machinoexport
str. Aksakova, 5
Sofia, R. P. Bulgaria
telefon : 88 53 21
telex : 022 425
Telegrame : Machinexport-Sofia

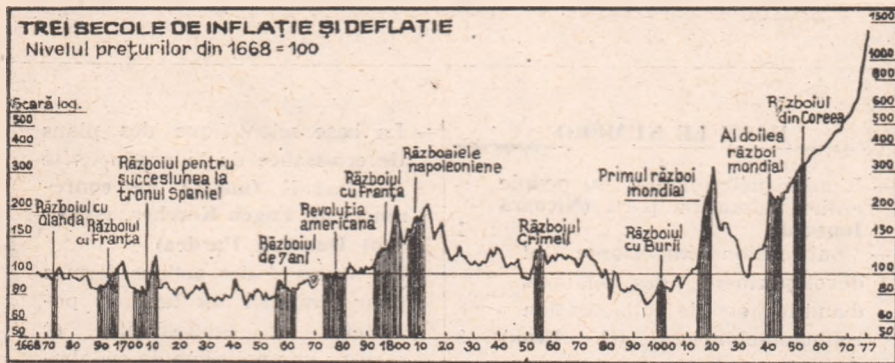
Inflația in retrospectivă istorică

UN GRAFIC privind evoluția indicelui general al prețurilor în Anglia între 1668 și 1977, alcătuit de revista **The Economist**, scoate în evidență că în ultimele trei secole perioadele de scădere a prețurilor au avut o durată mai mare decât cele de ascensiune a lor. Rezultă, de asemenea, că, în general, pînă la jumătatea secolului nostru, perioadele de inflație accentuată au coincis cu o serie de războaie. Între 1668 și 1945, singurele perioade de 15 ani în care ritmul inflației a depășit

3% sînt cele care includ războiul cu Franța de la sfîrșitul secolului XVII, războaiele napoleoniene de la începutul secolului XIX și primul război mondial.

Accentuarea inflației din ultimii ani (intrucîtva mascată de scara logaritmică a graficului) este explicată de revista citată prin existența a cel puțin două elemente care erau specifice pînă acum numai perioadelor de război: niveluri extrem de ridicate ale cheltuielilor publice și creșteri importante ale prețurilor produselor de bază.

Autorii mai atrag atenția că ar fi extrem de hazardat să se deducă din această evoluție seculară că ar putea urma o nouă perioadă de reducere a prețurilor.

Absenteism alarmant

UN STUDIU efectuat asupra absenteismului în economia S.U.A., ale cărei concluzii au fost publicate în revista „Monthly Labor Review” (nr. 10/1977) evidențiază nivelul ridicat, cu tendință de stabilitate, al acestui fenomen. Astfel, totalul orelor de muncă pierdute în anul 1976 din cauza absenteismului reprezintă 3,5% din volumul anual al timpului de muncă al lucrătorilor cu program complet, față de ponderea de 2%, socotită drept cifră maximă acceptabilă de către specialiștii din S.U.A.

Se remarcă, de asemenea, că absenteismul de la lucru cauzat de boli și traume în producție sînt de două ori mai numeroase decât cele determinate de motive personale sau de cerințe obștești. S-a calculat că, în anul 1975, la fiecare sută de lucrători avînd program complet s-au pierdut din cauza îmbolnăvirii și traumelor în producție (în om-zile): în industria extractivă — 113, în construcții — 101, în transporturi — 88, în industria prelucrătoare — 75; în comerțul cu ridicata și cu amănuntul — 40, în sectorul prestărilor de servicii — 32, iar în instituțiile financiare — 11. Autorii studiului relevă, între altele, amploarea pierderilor pricinuite economiei S.U.A. de nivelul ridicat al absenteismului.

Bulgaria: promovarea progresului tehnic

ÎN TIMP CE în anul 1948 activitatea de cercetare științifică se efectua în Bulgaria de un număr de 22 institute de cercetări științifice, la finele anului 1977 ele ating cifra de 393. În cursul anului 1977 în cadrul organizațiilor științifice s-au elaborat 16 503 teme, devansîndu-se planul de cercetare științifică și aplicare în practică cu 6%; aproape o treime din temele abordate în timpul anului au fost aprobate pentru a fi introduse în practică.

După cum se subliniază în presa bulgară, dezvoltarea învățămîntului de cultură generală și îmbunătățirea pregătirii profesionale a celor ce muncesc a lărgit posibilitățile acestora de a participa activ la ridicarea nivelului tehnic al producției. Astfel, în timp ce în cursul anului 1960 numărul participanților în cadrul mișcării de inovare și raționalizare a fost de 43 de mii, în anul 1976 el ajunge la 85 de mii, iar numărul inovațiilor asimilate în practică a sporit în 1976 la 38 de mii (față de 18 mii, asimilate în 1960).

Evaluarea riscului tehnic-științific

GRADUL RISICULUI cu care este confruntată o firmă în activitatea ei este condiționat de cinci categorii de

factori: economici, sociali, politici, ecologici și tehnico-științifici. Or — constată revista „Research Management” — factorul tehnico-științific al riscului este deseori neglijat, deși anumite elemente ale progresului tehnic, forme ale reacției clienților față de producția companiei sau evoluții pe piețele de desfacere pot compromite în mod serios viitorul acesteia, dacă nu se ține din timp cont de efectul lor.

Revista propune un model de planificare succesivă, în etape, a activității unei firme, care să permită urmărirea permanentă a factorului de risc tehnico-științific, și anume: controlul permanent al modificării factorilor economici, sociali, politici, ecologici și tehnico-științifici, pentru a evidenția pe cei care pot influența asupra activității firmei; elaborarea de prognoze tehnico-științifice și de scenarii alternative; depistarea realizărilor tehnico-științifice posibile, care ar concura direct sau indirect producția firmei, evaluarea importanței lor; întocmirea unei prognoze asupra nevoilor sociale; determinarea influenței realizărilor tehnico-științifice posibile asupra producției firmei și concretizarea lucrărilor necesare de cercetare și dezvoltare; evaluarea piețelor potențiale de desfacere (ținînd seama de concluziile etapelor precedente) și stabilirea orientărilor în activitatea firmei; estimarea detaliată a riscului tehnico-științific; fixarea strategiei firmei și alocarea resurselor necesare pentru efectuarea lucrărilor de cercetare și dezvoltare, pentru extinderea capacităților de producție, elaborarea unor produse noi etc.

Optimizarea valorificării lemnului

ULTIMA PROGNOZĂ efectuată de specialiștii Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa asupra consumului de lemn și materiale lemnoase pe acest continent la nivelul anului 2000 cuprinde și o serie de evaluări privind reînnoirea resurselor existente și optimizarea valorificării lor.

Se apreciază, printre altele, că în țările europene există mari posibilități pentru reducerea deșeurilor lemnoase, că consumul lor în industrie ar putea crește de la 28 mil. mc în medie pe anii 1969—1971 la 65—80 mil. mc pe an la sfîrșitul acestui secol. De aceea, este necesar ca eforturile să fie îndreptate către extinderea valorificării deșeurilor lemnoase și ridicarea eficienței utilizării acestora ca materie primă (pentru fabricarea celulozei sau a plăcilor), ca și în producția de energie. Aceeași observație este valabilă și pentru reciclarea maculaturii sau a unor produse din lemn (palete, plăci pentru turnare, materiale de construcții etc.).

Altă cale preconizată pentru realizarea unui important volum de economii de material și mijloace financiare o reprezintă clasificarea și standardizarea precisă a materialelor lemnoase în raport cu modul utilizării lor finale (cum ar fi, de pildă, sortarea cherestelei pentru construcții în raport cu rezistența sa). Prin asemenea măsuri se asigură folosirea mai rațională și economică a diferitelor materiale lemnoase, respectiv acolo unde utilizarea fiecăruia dintre ele are loc în condiții de eficiență maximă.

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării
Economice și Sociale, Institutul Central de
Cercetări Economice

SUMARUL NR. 34 DIN 25 AUGUST 1978

— Unitatea de neclintit a întregului
popor în jurul partidului (Nicoară
Ionescu) 1

— Contribuție importantă la dezvoltarea
relațiilor de prietenie și colaborare
româno-chineze (D. Dinu) 3

ROMANIA PE TRAIECTORIA PROGRESULUI ȘI CIVILIZAȚIEI

— Democratismul orinduirii noastre
— garanția respectării drepturilor
și libertăților cetățenești (dr.
Marin Neagu) 5

— Sporirea volumului desfacerilor
de mărfuri, efect al dezvoltării
economice, componentă a ridicării
nivelului de trai (Janos
Fazekas) 8

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Prin efort propriu, producție
fizică suplimentară (Gh. Dodu) 10

— Posibilități de economisire a
energiei electrice (conf. dr. ing.
Pavel Buhuș) 11

— Gospodărirea rațională a lemnului
în exploatarea forestieră (D. Stănescu) 13

— Perfecționarea mecanismului
economic-financiar. Metodologia
de calcul a valorii producției nete
în industrie (Vasile Dumitrescu) 14

— Efectele economice ale creșterii
indemnării muncitorilor (Adriana
Olaru) 16

CONDUCERE • ORGANIZARE

— Fundamentarea științifică a
planurilor de creștere a productivității
muncii (conf. dr. Eugen
Kerekes, asist. univ. Dumitru
Purdea) 13

TEORII • IDEI

— Procesul circular activ. Introducerea
în circuitul economic a
resurselor secundare și a deșeurilor
(II) (conf. dr. Mihail Epu-
ran, ec. Anca Aurel) 20

— Școli • curente • economiști.
Școala transilvană de gândire
economică și social-politică —
animatoarea pregătirii spirituale
a marii uniri (I) (prof. dr.
Ivanciu Nicolae-Văleanu) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

— Expunerea tovarășului Nicolae
Ceaușescu — idei în acțiune

● Necesitatea unor acțiuni
ferme pentru diminuarea ten-
siunilor politice și economice
și asigurarea unei politici de
colaborare și pace (Nicolae
Chilie) 24

● Analiza deceniilor dezvoltării
pledează pentru necesitatea
impulsionării lichidării
subdezvoltării și a făuririi
unei noi ordini economice
internationale (I. Barac) 27

IN THIS ISSUE

— The unflinching unity of the
entire people around the party
(Nicoară Ionescu) 1

— Comrade Hua Kuo-fen's official
visit of friendship. Leading
contribution to the development
of the Romanian-Chinese
friendship and collaboration
relations (D. Dinu) 3

— The democratic character of our
social order — guarantee for
observing the citizens' rights
and liberties (Dr. Marin Neagu) 5

— The increased volume of
commodities sales — an outcome
of the economic development and

a component of a higher living
standard (Janos Fazekas) 8

— The scientific substantiation of
the plans of rising the work
productivity (Reader Dr. Eugen
Kerekes, Univ. Assist. Dumitru
Purdea) 13

— The need of strong actions in
order to diminish the political
and economic tensions and to
ensure a policy of collaboration
and peace (Nicolae Chilie) 24

— The analysis of the Development
Decades is bringing convincing
evidence for the necessity to
accelerate the liquidation of
underdevelopment and to build up
a new international economic
order (Ion Barac) 27

DANS LE NUMERO

— L'unité inébranlable du peuple
entier autour du parti (Nicoară
Ionescu) 1

— Contribution importante au
développement des relations
d'amitié et de collaboration
roumano-chinoises (D. Dinu) 3

— Le démocratisme de notre régime
— garantie du respect des
droits et des libertés des citoyens
(dr. Marin Neagu) 5

— L'accroissement du volume des
ventes de marchandises, effet
du développement économique
et composant de l'élévation du
niveau de vie (Janos Fazekas) 8

— La base scientifique des plans
de croissance de la productivité
du travail (maitre de conférences
dr. Eugen Kerekes, assistant
Dumitru Purdea) 13

— La nécessité des actions fermes
pour diminuer les tensions
politiques et économiques et
assurer une politique de collaboration
et de paix (Nicolae Chilie) 24

— L'analyse des Décennies pour le
développement plaide pour la
nécessité d'impulsiioner la
liquidation du sous-développement
et l'édification d'un nouvel ordre
économique international (Ion
Barac) 27

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

— Незыблемое единство всего
народа вокруг партии (Никоară
Ионеску) 1

— Важный вклад в развитие
румыно-китайских отношений
дружбы и сотрудничества
(D. Dinu) 3

— Демократизм нашего строя
— гарантия соблюдения
гражданских прав и свобод (Dr.
Марин Нягу) 5

— Увеличение объема
товарооборота, эффект
экономического развития,
составная часть
повышения жизненного уровня
(Янош Фазекас) 8

— Научное обоснование планов
повышения производительности
труда (Dr. доц. Еужен
Керекеш, асист. Думитру
Пурдя) 13

— Необходимость решительных
действий для ослабления
политического и экономического
напряжения и для обеспечения
политики сотрудничества и
мира (Николае Чилие) 24

— Анализ десятилетия развития
подтверждает необходимость
ускорения ликвидации
недоразвитости и создания
нового международного
экономического
порядка (Ион Барак) 27

Redacția și administrația, Calca Dorobanților nr. 11-25, 71131 București,
telefon 121362. Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — Filiala sect. 1
București. Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

BUCUREȘTI

vă propune petrecerea zilelor de vacanță în luna septembrie pe litoral

- hoteluri și vile confortabile
 - yole, bărci, hidrobiciclete, vaporețe — pe lacuri fără valuri
 - satul de vacanță Constanța — „o Românie pitorească” în miniatură
 - piscine cu apă de mare
 - spectacole folclorice, turnee ale unor teatre din țară
 - excursii în Delta Dunării, la Histria, Adamclisi, Murfatlar și pe litoralul bulgăresc
- lată câteva dintre tentațiile litoralului care pot determina hotărîrea dv. pentru alegerea locului zilelor de vacanță

De unde

Biletele pot fi procurate de la filialele ITHR din Bd. N. Bălcescu 35, Bd. 1848 nr. 4, Bd. Republicii nr. 68, Cal. Griviței nr. 140, zilnic între orele 8-20.

Cînd

1. INSTALAȚIE SPĂLAT-USCAT

- spațiul de lucru (Lxlxh)
- viteză de deplasare
- productivitate medie
- putere instalată
- consum apă
- debit de aer
- debit apă

AUTOTURISME

- arc spălare
- 8 000×2 000×2 200 mm
- 5 m/min
- 12 mașini/oră
- 2,99 kw
- 16-80 lt/min
- 3 200×1 400×2 800

- arc uscare
- 6 000×2 240×1 450 mm
- 5 m/min
- 5 mașini/oră
- 18,88 kw
- 11 700 mc/h
- 2 640×1 270×2 850

2. INSTALAȚIE PENTRU SPĂLAT AUTOBUZE

- gabarit (Lxlxh)
- greutate
- putere instalată
- viteza de translație
- spațiu de lucru l×h
- 2 300×4 800×3 900 mm
- 1 800 kg
- 7 kw
- 5 m/min
- 3 500×2 900 mm

3. MAȘINĂ DE TĂIAT HIRTIE ÎN FIȘII

- capacitate de tăiere (max)
- lățimea de lucru
- motor electric
- masă netă
- gabarit
- 200 kg/oră
- 240 mm
- 2,2 kW 220 V/380 V
- 150 kg
- 1 100×720×500 mm

4. MAȘINĂ PENTRU ÎNDREPTAT OȚEL-BETON

Prevăzută cu comandă program, această mașină este de mare productivitate. De construcție robustă, îndreaptă și tale la dimensiuni prestabilite oțelul-beton folosit în industria de construcții sau alte scopuri.

Diametrul barelor de îndreptat — 3—14 mm

Viteza de îndreptare — 35 m/min

Lungimea barelor tălate — fără dispozitivul de măsurare 188 sau 376 mm — cu dispozitivul de măsurare — 500—1 000 mm

Marca oțelului — pină la OL. 50

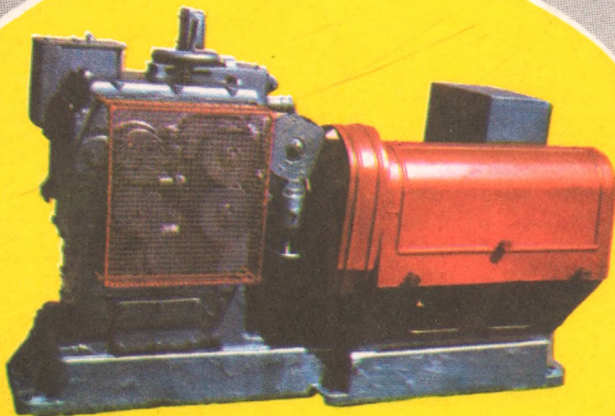
Turația tobei de îndreptat — 1 640 rot/min

Instalație spălat-uscat autoturism

Instalație pentru spălat autobuse

Mașină pentru îndreptat oțel-beton

Mașină de tăiat hirtie în fișii